

TOP-7.1.1-16-H-005-3-2018-00002

Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a lakosság tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba

Tanulmány CLLD

**Fenntarthatóság, jövőtervezés:
Sárbogárd civil szervezetei és a lakosság tájékoztatása,
bevonása a város fejlesztési folyamataiba**

Kenessey-terv

TOP-7.1.1-16-H-005-3-2018-00002

**Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei
és a lakosság tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba**

Projekt azonosítószáma: TOP-7.1.1-16-H-005-3-2018-00002

Projekt címe: Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a lakosság tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	2
1. A jövőtervezés, fenntarthatóság és a tájékoztatás, közösségfejlesztés fontossága	3
2. Sárbogárd jelene, jövője, a város bemutatása	6
2.1. Földrajzi helyzet, közlekedési viszonyok: pozitív, de kihasználatlan lehetőségek	6
2.2. Társadalom, átfordítandó negatív trendek	7
2.3. Gazdaság: a múlt hagyatéka, a jelen negatív tendenciái, a jövő lehetőségei	17
2.4. A Sárbogárdot körülvevő tágabb térségi tendenciák.....	23
3. A városfejlesztés alapdokumentumai, a településfejlesztési koncepció és az ITS közös SWOT-analízise	25
4. A jövőre vonatkozó fejlesztési, fejlődési lehetőségek	35
4.1. A fejlesztések szükséges irányai a következők:.....	35
4.2. Sárbogárd város célrendszerét a következő táblázat mutatja be:.....	38
4.3. A célok megvalósítását szolgáló projektek, azok akcióterületi megoszlása	44
4.3.1. Városfejlesztési akcióterületek	44
4.3.2. A város fejlesztése érdekében az ITS-ben tervezett projektek bemutatása	51
5. Megvalósítás alatt lévő legfontosabb önkormányzati és egyéb pályázati projektek rövid bemutatása	79
5.1. Infrastrukturális háttérrel fejlesztő, a város élhetőségét javító projektek	79
5.2. A lakosság közérzetét, életminőségét célzó soft programok	84
5.3. Befektetésösztönzést célzó projektek	87
5.4. Civil kezdeményezések, járási programok	89
6. Megvalósítás alatt lévő egyéb pályázatok (civil, vállalati, mezőgazdasági)	91
7. A megvalósuló projektek lakossági ismertsége, véleményezése.....	96
8. Jövőre vonatkozó tervek, elképzelések, ötletek	105
9. 2020 után (Összefoglalás)	131

Bevezetés

Sárbogárd város fejlődéséhez jelentősen hozzájárulhatnak azok a projektek, melyek a 2014-2020 közötti programozási időszakban valósultak, valósulnak meg.

Jelen tanulmány része egy átfogó jövőtervezési projektnek, melynek célja: Közösségfejlesztési tapasztalatok felhasználásával a lakosság, kiemelten a városi civil szervezetek és a fiatal korosztály tájékoztatása a városban folyó projektek tartalmáról, valamint a fenti célcsoportok mobilizálása és bevonása a város fejlesztési folyamataiba a helyi identitástudat erősítése és az elvándorlás mérséklése érdekében.

2

A projekt keretében a Tanulmány célja:

- a városfejlesztés, a fenntartható fejlődés és a tájékoztatás, közösségfejlesztés kapcsolatának elméleti megközelítése
- azoknak a problémáknak a feltárása, bemutatása statisztikai alapú elemzések alapján, amelyekre megoldási kísérletet jelentenek a városban zajló projektek
- azoknak a városfejlesztési dokumentumoknak az áttekintése, melyekben a SWOT-analízisek összefoglalják a problémákat és a lehetőségeket, valamint rögzítik a város jövőképét, fejlesztési területeket
- a projekt keretében zajló (városfejlesztéssel kapcsolatos) lakossági tájékozottságra irányuló akciók eredményeinek összefoglalása
- azoknak a lakossági igényeknek az összegzése, projektgenerálása, amelyeknek a megoldása csökkenti a lakosság elvándorlási szándékát, erősíti a városi identitástudatot

A fentiek szerint pontos helyzetértékelést összegez a tanulmány Sárbogárd város fejlődésének alapfeltételeiről.

Ezen belül elsődleges feladat a város társadalmi rétegződésének áttekintése, kiemelten a fiatalok kor- és végzettség szerinti bemutatása

A város gazdasági életének erősségeinek, gyengeségeinek, népességmegtartó erejének a vizsgálata

A munkaerő piaci mérleg bemutatása

A földrajzi elhelyezkedés, közlekedési helyzet erősségeinek és gyengeségeinek és lehetőségeinek összegzése

A Tanulmány SWOT-analízisek kiemelésével összefoglalóan bemutatja a város településfejlesztési koncepcióját és az ITS-áját,

Kiemeli a város célrendszerét,

Összegyűjti és bemutatja a megvalósítás alatt lévő önkormányzati projekteket tematikusan (célcsoportok és a beruházás jellege szerint)

- Infrastrukturális háttér fejlesztő, a város élhetőségét javító projektek
- A lakosság közérzetét, életminőségét célzó soft programok
- Befektetésösztönzést célzó projektek
- Civil kezdeményezések, ötletek, járási programok

Összegyűjti és bemutatja a megvalósítás alatt lévő egyéb pályázatok (civil, vállalati, mezőgazdasági)

Összegzi a lakosság tájékozottságra irányuló akciók eredményeit

A tanulmány II. fejezet bemutatja a jövőre vonatkozó terveket, elképzeléseket, ötleteket (a hiányok, a megvalósításhoz szükséges háttér felmérése)

Javaslatokat fogalmaz meg a lakossági tájékoztatás kiszélesítésére

1. A jövőtervezés, fenntarthatóság és a tájékoztatás, közösségfejlesztés fontossága

Napjainkra általánosan elfogadottá vált az a felfogás, mely szerint a városfejlesztés alapvetően a település saját kompetenciáira épülő, azokhoz illeszkedő fejlesztés, mely az önkormányzat és a tervezési szakemberek mellett a helyi társadalom minél szélesebb körű, differenciált bevonásával történik. Egy

város kompetenciaplatformja összetett értékrendszer. A természeti, emberi adottságok mellett idetartoznak a gazdasági, kulturális, tudományos eredmények, a városok, térségek piaci kínálata és valamennyi lehetőség, amelyet a település eredményekbe fordíthat. Ma már a városokat termékként lehet azonosítani. A termék tartalma függ „a természeti adottságok jellegétől (földminőség, turisztikai látványosság, nyersanyagok megléte stb.) a humán potenciál összetételétől, a munkaerő képzettségétől, az ott élők számától, életmód szokásaitól, a területet, a helyet vezető, hivatalaik szakmai felkészültségétől, szemléleti, módszertani beállítottságától, a gazdaság korábbi struktúrájától, az infrastruktúra fejlettségétől, a szerves fejlődést biztosító lehetőségektől, a kulturális tényezőktől, történelme, tradíciói által képviselt értékektől. Az előbbieken felsorolt alapkompenciák mellett a funkcionális kompetenciák azon képességeket foglalják magukba, melyek a terület konkrét tevékenységeiben, szolgáltatásformáiban (egészségügy, oktatás, turizmus, közlekedés stb.), egy sajátos szakmai kombinációban jelennek meg. A magkompetenciák megtalálása biztosíthatja az adott terület stratégiai előnyeit, márkázásának alapját. Ilyen magkompetencia lehet egy gyógyvízforrás, egy egyedi természeti adottság (tó, barlang, vízesés stb.), kulturális tradíció, egy egyetem stb., melyre számos magtermék, kínálat építhető.” (Piskóti István)

A városfejlesztési koncepciók számba veszik ezeket a kompetenciákat, és - optimális esetben - ezek alapján alakítják ki a tervezők, az önkormányzat, a szakemberek, a vállalkozók, a civilszervezetek a lakosság bevonásával a település jövőképét.

A közös tervezés bonyolult, de módszertanilag optimálisan kezelhető folyamat. A lakosság különböző csoportjai változatos - részben hasonló, másrészt azonban eltérő - értékeléseket, véleményeket artikulálnak a gazdaság, társadalom, kultúra, infrastruktúra erősségeiről, gyengeségeiről, sokféle megközelítéssel gondolkodnak a kitöréshez szükséges kompetenciákról vagy a fejlődést befolyásoló veszélyekről.

A közösség és a városvezetés kapcsolata akkor lehet hatékony, ha a civilszervezetek, vállalkozók, intézményvezetők, apparátusok tagjai, diákok stb.) ismerik a város kompetenciáit, artikulálni tudják az elképzeléseiket, és megértik az önkormányzat fejlesztéspolitikai céljait, a közösségek problémáinak megoldására kínált stratégiáit. Az a legfontosabb, hogy a tájékoztatás és tájékozódás közös gondolkodási folyamatban integrálódjon. „Az önkormányzati kommunikációban korszakváltást jelez az az innovatív

nézet, amely nem az üzenetet vagy az üzenet küldőjét állítja középpontba, hanem a befogadót és a befogadó tulajdonságait, szükségleteit, kompetenciáját, elvárásait. Az új megközelítés gyakorlati következtetése, hogy az egyirányú közlés nem elégséges, mert az üzenet végső jelentése nem magában az üzenetben van; a befogadó, azaz az állampolgár ad neki jelentést, tehát szükség van a párbeszédre, vagyis a kétirányú kommunikációra.”(E. Belényesi)¹

5

A társadalmi részvétel erősödik, az önkormányzatok részéről gyakorlattá vált a helyi közösségek bevonása a tervezési folyamatokba. A bevonás nem válik automatikusan részvétellé. A részvétel a bevonásnak egy olyan speciális formáját értjük, amely egy mélyrehatóbb együttműködést, a résztvevők közötti kölcsönös kapcsolatot, és a döntések és felelőségek megosztását feltételezi a különbözőszereplők között. Valamint közvetlenül vagy közvetve a közösségi bevonás, valamint részvételfolyamatának az a célja, hogy a helyi közösség megerősödjön, vagy új közösségek jöjjenek létre.

A közösség építése, fejlesztése mindig erőforrást jelent egy település, térség számára, hisz a helyi közösségek tudják legpontosabban érzékelni a saját problémáikat, és az emberek önszerveződő csoportjai lehetnek a leghatékonyabbak a megoldások keresésében. A közösségfejlesztés rugalmas társadalomtudományi kategória abban az értelemben, hogy a mikrokörnyezetet befolyásoló makrótenyezők (globalizáció, gazdasági, társadalmi trendek) változása miatt újra - és újradefiniálni kell a közösségeket ért kihívásokat, a közösségekben rejlő erőforrás tartalmát, újra kell tervezni a közösségépítési stratégiákat.

A városvezetők, tervezők és a lakosság a modern várostervezésben új kihívásokkal néz szembe: olyan programokat kell kidolgozni, amelyek megfelelnek a fenntartható fejlődés követelményének.

Köztudott, hogy a harmadik évezredet súlyos társadalmi, gazdasági és környezeti problémákkal terheltlen kezdi a világ. Egyértelművé vált, hogy a klímaváltozás, a környezet szennyezettsége, a nyersanyag-készletek csökkenése, összességében a globalizáció hatása megbontotta azt a dinamikus természeti – gazdasági - társadalmi egyensúlyt, amelyre az eddigi civilizációnk épült. A jelenlegi társadalmak környezethasználata, fogyasztása, az erőforrások folyamatos felélése megfosztja a jelen és jövő generációinak jelentős részét a szükségletek kielégítésének lehetőségeitől, ezért a fejlődésnek ez a

¹E. Belényesi: Önkormányzati marketingkommunikáció, 2011.

módja nem tartható fenn hosszú távon. A válság komplexitása megköveteli a hagyományos gondolkodási modelleknél komplexebb, innovatívabb problémamegközelítési dimenziókat. Az új paradigma, a „fenntartható fejlődés” fogalma több évtizedes előtörténet után az ENSZ által létrehozott Brundtland Bizottság munkájával kezdett ismertté válni: „Közös jövőnk” (1987). Ez a jelentés a globális problémák megoldására adott válaszként határozta meg az emberiség további irányát: „a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől”. A „Környezet és Fejlődés Világkonferencia” (Rio de Janeiro, 1992) harmadik alapelve a következőképpen fogalmazta meg: „A fejlődéshez való jogot úgy kell érvényesíteni, hogy a ma élő és a jövő nemzedékek fejlődési és környezeti szükségletei egyaránt kielégítést nyerjenek” (Feladatok a XXI. századra – Agenda 21, 1993).

A „fenntartható fejlődés”-t mint célt meghatározták a fenti dokumentumok, de a megvalósítás lehetőségeivel kapcsolatos elméleti viták napjainkig sem csitultak el. A viták arról folynak, hogy a létfenntartó geo-biológiai rendszerek megőrizhetőek-e hosszú távon a társadalmi-gazdasági rendszereket fenntartásának feltételeként.

2. Sárbogárd jelene, jövője, a város bemutatása

2.1. Földrajzi helyzet, közlekedési viszonyok: pozitív, de kihasználatlan lehetőségek

A tizenkétezer fős Sárbogárd a Fejér megye déli peremén elhelyezkedő Sárbogárdi járás és a Közép-Mezőföld központja. Több település összeolvadásából jött létre, a megye legnagyobb kiterjedésű városa. A városi rangot 1986-ban nyerte el, de az eltelt három évtized alatt városias jellege csak mérsékelten fejlődött. Földrajzi környezete agrár jellegű, a Sárrét természetvédelmi területeinek szomszédsága és az ipar hiánya környezetvédelmi szempontból vonzó környezetet jelent számára.

Elérhetőségét alapvetően a várost átszelő 63. sz. főút és a Budapest-Gyékényes villamosított nemzetközi vasút biztosítja. A vasúti logisztikai pozíció korábbi előnyét felülírta a közúti szállítás térnyerése és az autópályához való közelség ipartelepítő, tőkevonzó ereje, és ennek köszönhetően a

jobb pozícióba került megyeszékhely és a megye északi járásai indultak fejlődésnek. A város súlyának elvesztése területi szempontból a nagyobb városok által közre zárt mezőföldi térség fejlődésének is gátjává vált.

A térségben sugarasan összefutó utak a várost minden égtáj és közeli város irányából könnyen elérhetővé teszik. **Kedvező elérhetősége ellenére a város kívül esik azokon a vonzásteremen, amelyekre a nagyobb vonzásközpontok fejlesztő hatást gyakorolnak.**

7

2.2. Társadalom, átfordítandó negatív trendek

Tekintsük át először a közösségépítés szempontjából fontos demográfiai adatokat!

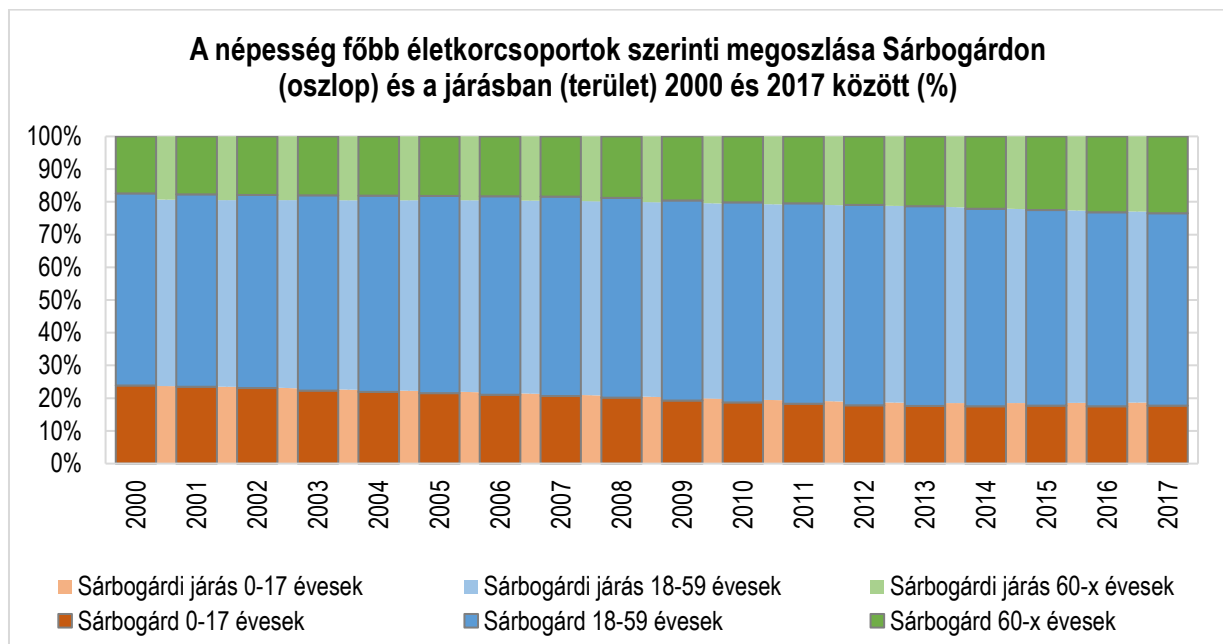
Sárbogárd állandó- és lakónépessége 2000-től folyamatosan fogy, részben a migráció negatív értékével összefüggésben, részben a természetes fogyás miatt. Sárbogárd lakossága a 2011. évi népszámlálás alapján 12 446 fő volt. 2000-ben ez az érték még 13.543 fő volt, 2018. január 1-jén pedig már csak 11.937 fő. **A 2000-2017 közötti közel két évtized alatt összesen kb. 12%-kal, kb. 1600 fővel csökkent a város lakossága.** A járásban ennél kicsit kedvezőbbek az értékek, ugyanezen időszak alatt kb. 10,1%-os, kb. 3.000 fős volt a csökkenés, melynek legnagyobb részét a járásszékhely csökkenése tette ki. Amíg a járási népesség kb. 44%-a él Sárbogárdon, addig a járás népességcsökkenéséhez a város kb. 52%-ban járult hozzá, tehát **Sárbogárdon nagyobb mértékű a népesség fogyása, mint a járás egészében.**

Sárbogárdon a 2000-2017-es időszakban csupán két évben volt magasabb az elveszületések száma a halálozásokénál, 2004-ben 1 fővel, 2005-ben 2 fővel. Az összes többi évben magasabb volt a halálozások száma, és járásszinten sem volt pozitív a szaporodás egyenlege.

1990-től a gyermekkorúak száma folyamatosan csökken, míg az időskorúaké nő. Ez a tendencia előrevetíti az elöregedés felgyorsulását. A munkaképes korúakon belül a fiatalabb (15-39 éves) réteg száma folyamatosan csökken, szemben az idősebb (40-59 éves) réteggel, mely kis mértékben növekszik, de inkább stagnál. Sárbogárd eltartottsági mutatója is folyamatosan csökken. Ez az érték tovább romlik,

ha a munkaképes korúakon belül csak az aktív keresőkkel számolunk. Egyre több 60 év feletti jut az egyre csökkenő létszámú munkaképes korú lakosságra.

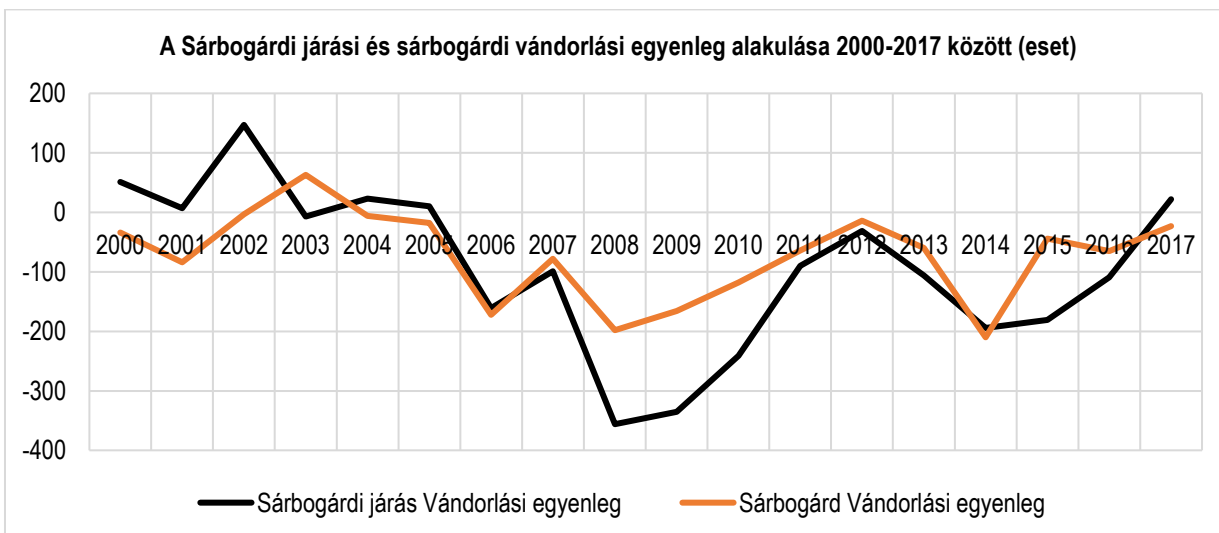
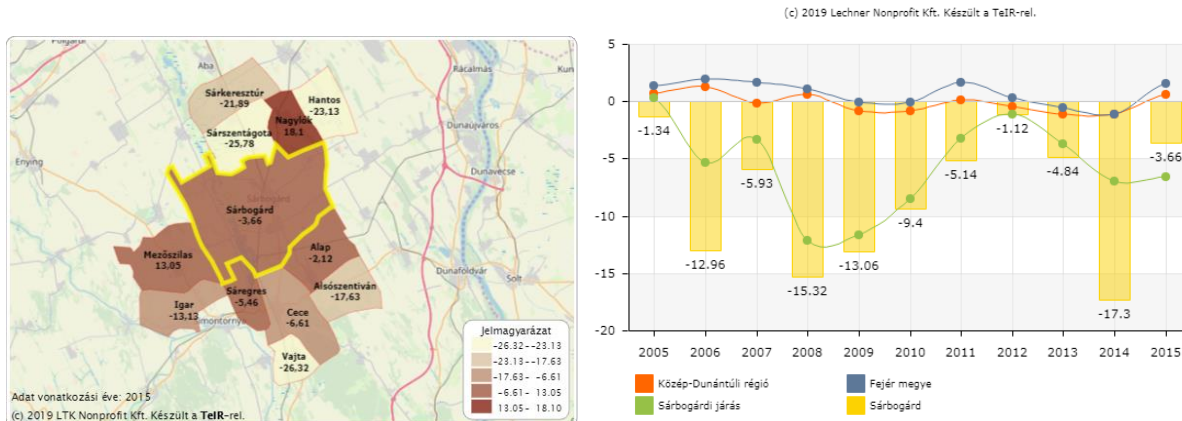
A lakosság kormegoszlása sem kedvező. 2017-ben a város lakosainak nagyjából 18%-a 18 év alatti, 59%-a 18 és 59 év közötti, és 23%-a 60 év feletti. Járási szinten is hasonló a megoszlás. A fiatal és idős korosztály értékei a 2000-res év elején még fordított arányúak voltak, 2007-2009 között történt a fordulat.

1. ábra: A népesség főbb életkorcsoportok szerinti megoszlása Sárbogárdon (oszlop) és a járásban (terület) 2000 és 2017 között (%), Forrás: ksh.hu

Nemcsak a korösszetétel, **az elvándorlás is jelentős problémát jelent Sárbogárdon**, a járásban az egyik legkedvezőtlenebb a vándorlási egyenleg a megyében. 2014-ben közel 200 fővel csökkent a járás lakossága. Az időszak összességét tekintve a Dunaújvárosi és Enyingi járás is nagy veszteséget szenvedett el az elvándorlás miatt, az utóbbi néhány évben azonban úgy tűnik, hogy talán sikerült megfordítaniuk ezt a tendenciát. A Sárbogárdi járásnál – annak ellenére, hogy a 2017. évi egyenleg +22

fő volt –, egyelőre nem állapítható meg a fordulat, néhány évnek el kell telnie, hogy a tendencia látható legyen.

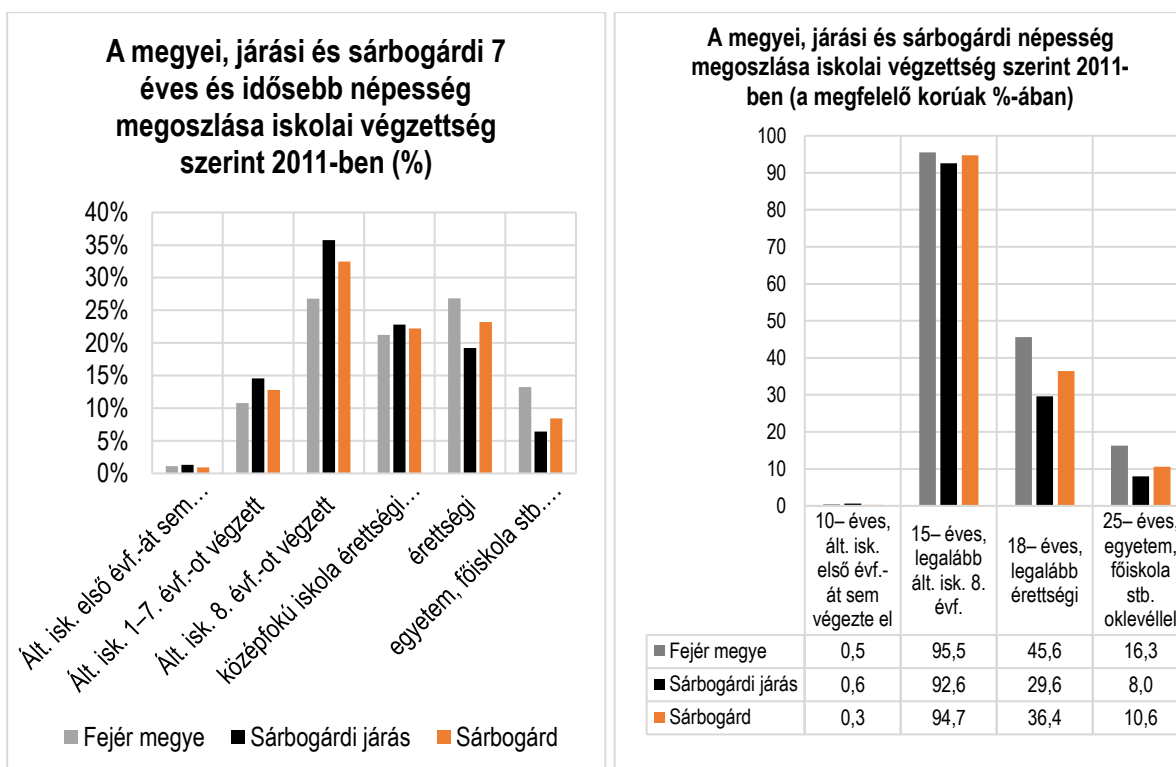

2. ábra: Vándorlási egyenleg a Sárbogárdi járásban és Sárbogárdon 2015-ben és hosszú időszorban (ezrelék, eset) , Forrás: teir.hu és ksh.hu

A demográfia helyzet további romlását elsősorban a fiatalok elvándorlásának megakadályozásával lehet megelőzni, ennek egyik kulcskérdése a munkahelyteremtés. Sárbogárdnak nemcsak előnyös választás lehetőségét jelenti a munkahelyteremtést elősegítő üzleti infrastruktúra-fejlesztés, hanem mintegy versenyképyszerben van ezekkel a viszonylag kis

távolságban elhelyezkedő, a fiatal korosztályt tanulás és elhelyezkedés szempontjából is elszívó hatást gyakorló településekkel szemben.

A Sárbogárdon élők a 2011. évi népszámlálási adatok szerint a járás átlagához képest kisebb mértékben rendelkeznek alacsonyabb iskolai végzettséggel, és nagyobb mértékben magasabb végzettséggel, tehát a járásszékhelyi lakosok végzettségi összetétele kedvezőbb a járási átlagnál, a megyei átlagnál azonban kissé kedvezőtlenebb képet mutat.

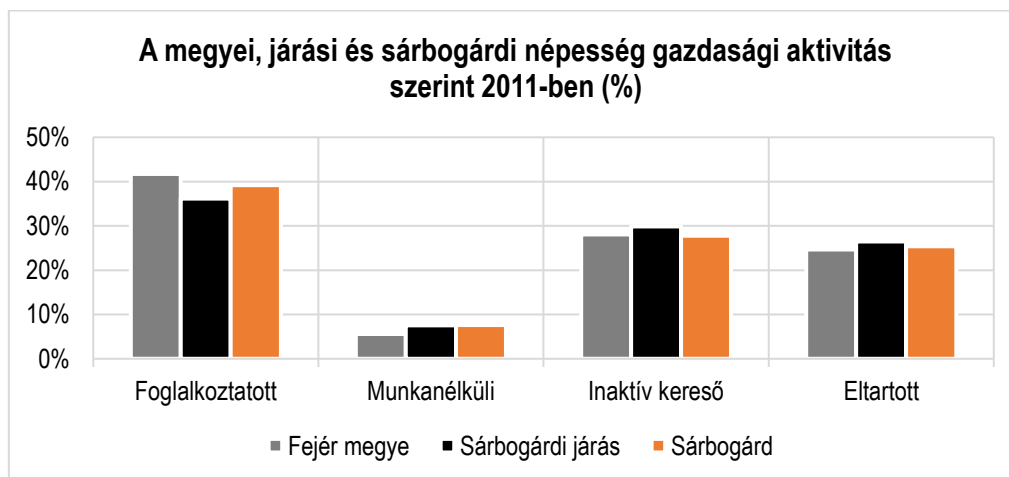
3. ábra: A megyei, járási és sárbogárdi népesség megoszlása iskolai végzettség szerint 2011-ben (%), Forrás: ksh.hu, 2011. évi népszámlálási adatok, Forrás: ksh.hu

Sárbogárdon működő alapfokú (3 db) és középfokú közoktatási (1 db) intézmények kistérségi ellátási területtel nyújtanak szolgáltatást. Sárbogárd középiskolája, a Petőfi Sándor Gimnázium és Szakközépiskola és Kollégium, a megyei önkormányzat fenntartásában működik – a kistérség egyetlen

középiskolája. A középiskolában csak négy, illetve nyolcosztályos gimnáziumi képzés van, középszintű szakmai képzésre csak Székesfehérvár középiskolaiban van lehetőség.

Munkaerő-piaci helyzet

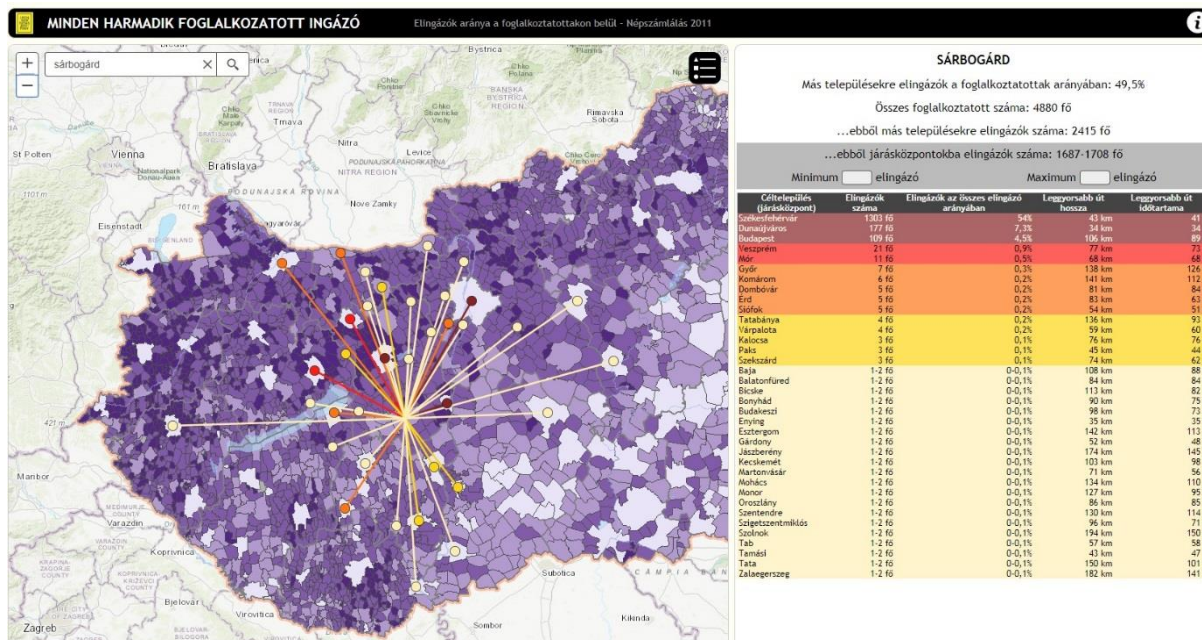
A 2011. évi népszámlálási adatok szerint a járásszékhelyen magasabb a foglalkoztatottak aránya, mint a járás átlagában, ezzel párhuzamosan alacsonyabb az inaktív keresők és eltartottak mértéke, a munkanélküliek mértéke közel azonos volt. A megyei átlaghoz képest a sárbogárdi foglalkoztatottak mértéke alacsonyabb, a munkanélküliek mértéke magasabb volt. A Fejér megyei járások közül a **Sárbogárdi járásban volt a legalacsonyabb a foglalkoztatottak és legmagasabb a munkanélküliek aránya**

4. ábra: A járási és sárbogárdi népesség gazdasági aktivitás szerint 2011-ben (%), Forrás: ksh.hu, 2011. évi népszámlálási adatok

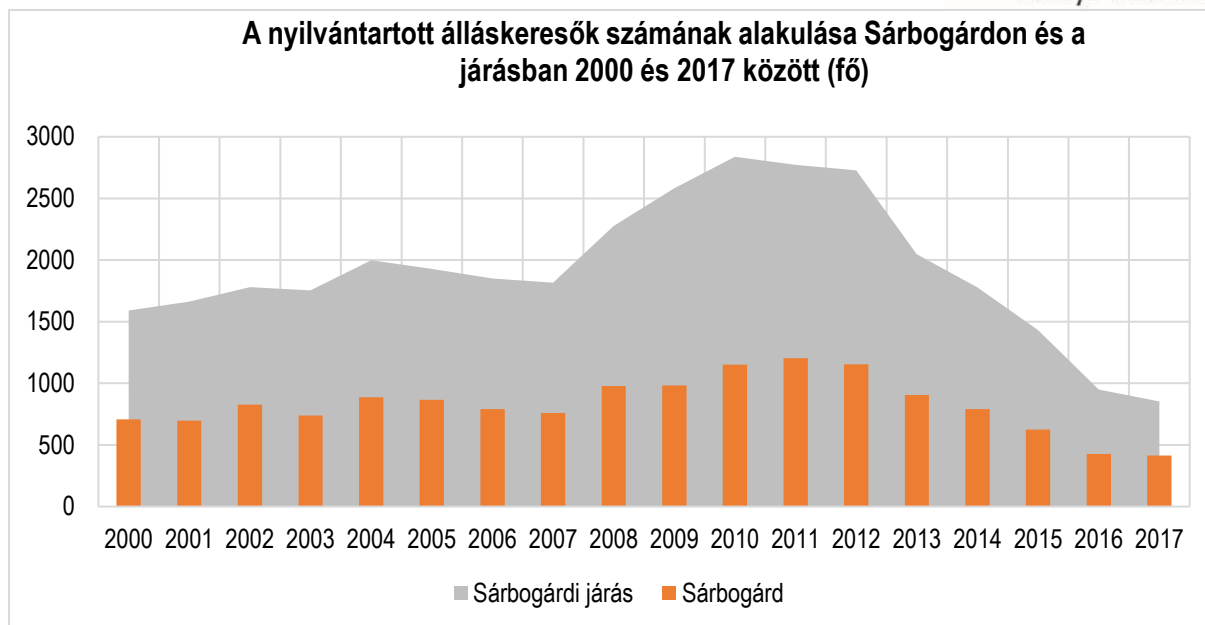
A foglalkoztatottság a városban a 2000-es évek elejétől kezdődően ingadozva ugyan, de csökkent. A 2000-2007 közötti foglalkoztatási ráta negatív irányú mozgása a folyamatos cégbezárásoknak, telephely megszüntetéseknek köszönhető. A negatív hullámokat kompenzálja a környező városok (Dunaújváros, Székesfehérvár) jobb gazdasági és ipari adottsága, aminek munkaerőfelvétel-képessége csökkentette a munkanélküliek számát a térségben. Az ingázók száma jelentőssé vált ebben az időszakban. A 2008-

2011-es adatok ismét növekvő munkanélküliséget mutattak, de 2012-től elsősorban a közmunka programnak köszönhetően sikerült visszaszorítani a munkanélküliséget.

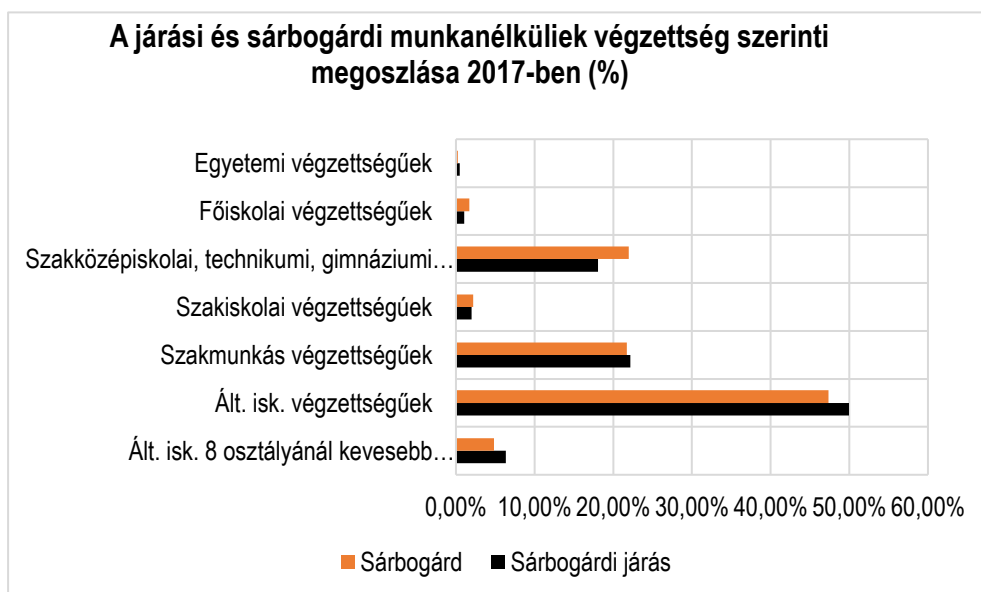

5. ábra: A naponta elingázók adatai, Forrás: lechnerkozpont.hu

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint a sárbogárdi foglalkoztatottak közel fele (49,5%) naponta ingázik más településre. A legtöbben (1303 fő, az összes ingázó 54%-a) Székesfehérvárra, 177-en (7,3%) Dunaújvárosba, 109-en (4,5%) Budapestre járt dolgozni. Jelentős számban Veszprémbe (21 fő) és Móra (11 fő) is járnak. 5-7 fő közötti létszám ingázik Győrbe, Komáromba, Dombóvárra, Érdre és Siófokra, további 3-4 fő járt Tatabányára, Váralotára, Kalocsára, Paksra é Szekszárdra dolgozni. Legmesszebbre, Zalaegerszegre ingázott 1-2 fő.

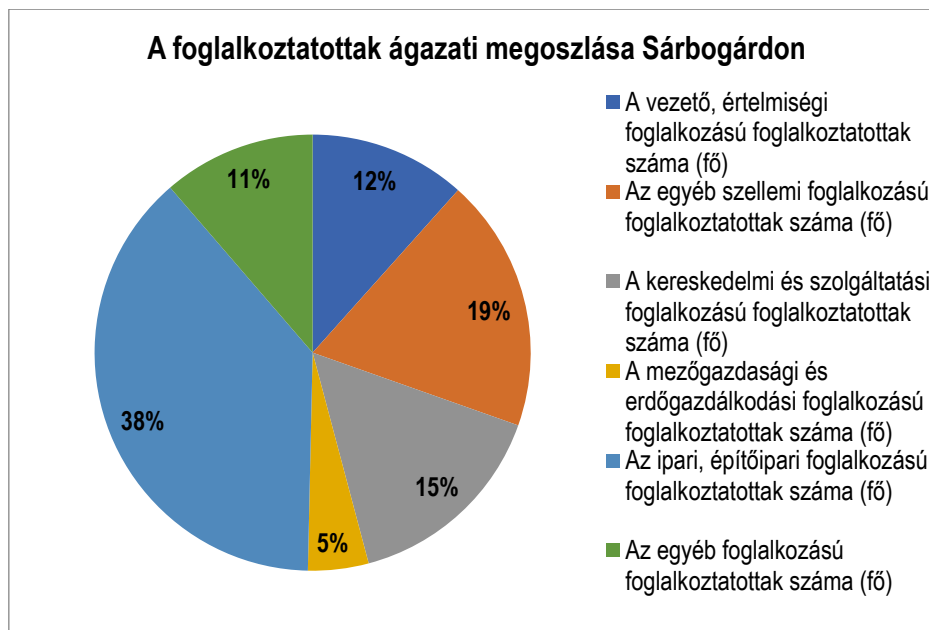

6. ábra: A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása Sárbogárdon és a járásban 2000 és 2017 között (fő) , Forrás: ksh.hu

7. ábra: A járási és sárbogárdi munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása 2017-ben (%), Forrás: ksh.hu

A munkanélküliek végzettség szerinti megoszlását vizsgálva a 2017-es adatok alapján is a maximum általános iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők 50%-ot meghaladó aránya a szembetűnő. A többnyire nem piacképes tudással rendelkező szakmunkásokkal együtt az álláskeresők kb. 75%-át meghaladó mértékű a nehezen foglalkoztatható álláskeresők aránya. A foglalkoztatási adatok alapján egyértelműen látszik, hogy a legalacsonyabb végzettségűek találnak a legnehezebben munkát, így a munkanélküliségi ráta javítása érdekében elengedhetetlen a szakirányú képzések indítása e csoportok számára, célszerűen a jelenlegi és betelepülő cégek igényei alapján.

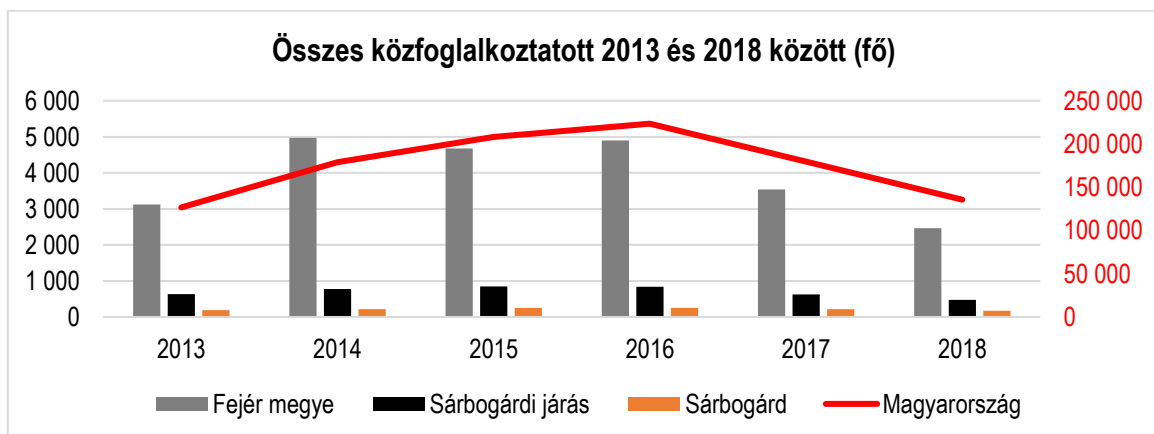

8. ábra: A foglalkoztatottak ágazati megoszlása Sárbogárdon (2011-es népszámlálási adat)

A 2011-es népszámlálási adatok alapján az ágazati megoszlás is vizsgálható. A foglalkoztatottak csupán kevesebb mint 5%-a dolgozik a mező- és erdőgazdaságban, 38%-uk az iparban, illetve építőiparban, 30%-uk pedig szellemi foglalkoztatott. Életkor szerint a legtöbb álláskereső a legidősebb és a legfiatalabb korosztályból kerül ki, de képzettségre és ágazati megoszlásra vonatkozó arányok hozzávetőlegesen megegyeznek a különböző korosztályok tekintetében. Az alacsony agrárgazdasági arány mutatja az ágazat alacsony foglalkoztatási képességét, melyet kompenzálhatna a mezőgazdasági

termékek feldolgozása (élelmiszeripari, ipari és energetikai feldolgozás, a másodtermékek, hulladékok hasznosítása). Az ipari-építőipari arány ugyancsak alacsony, melyet munkahelyteremtés révén lehet emelni. Különösen a fiatalok megtartása tekintetében fontos ez, hiszen az elhelyezkedési lehetőségek hiánya miatt hagyják el a várost, és keresnek munkát Székesfehérváron, Győrben, külföldön. A munkahelyteremtés nem csupán a pillanatnyi elhelyezkedés, hanem – ami talán ennél is fontosabb – a hosszú távú életpálya-tervezés szempontjából előnyös, amely a helyben maradás és a gyermekvállalás legfontosabb háttértényezője.

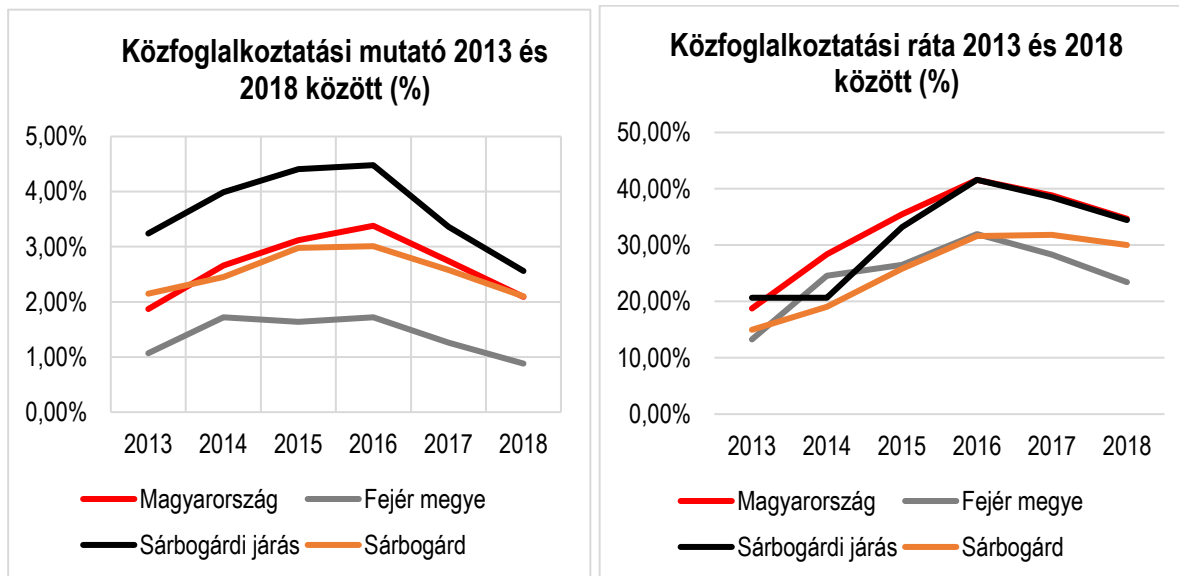
A közfoglalkoztatási programok az indulásuk óta sok álláskeresőt felszíváltak, az utóbbi néhány évben azonban mind létszámban, mind a munkavállalási korú népességhez, illetve a nyilvántartott álláskeresőkhöz képest is csökkent a létszámuk/arányuk, és a 2018. évi átlag a 2013. évi, vagyis a programok indulásakorai értékekhez közelít.

9. ábra: Összes közfoglalkoztatott 2013 és 2018 között (fő), Forrás: kozfoglalkoztatatas.kormany.hu

A közfoglalkoztatási mutató a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámát mutatja a munkavállalási korú népességhez viszonyítva. A sárbogárdi mutató a megyei értéknek közel kétszerese, a járási mutató kb. a háromszorosa, vagyis az adott területre jutó 15-64 éves munkavállalási korú lakosok közül a megyei átlaghoz képest Sárbogárdon kb. kétszer, a Sárbogárdi járásban kb. háromszor annyian

vesznek részt közfoglalkoztatásban. A sárbogárdi és országos átlag közel azonos mértékű. A mutató csökkenése nem feltétlenül a sikeres munkaerőpiaci integrációt jelent (sokan külföldön vállaltak munkát, kiléptek vagy kestek a rendszerből).

10. ábra: Közfoglalkoztatási mutató és ráta 2013 és 2018 között (%), Forrás: kozfoglalkoztatatas.kormany.hu

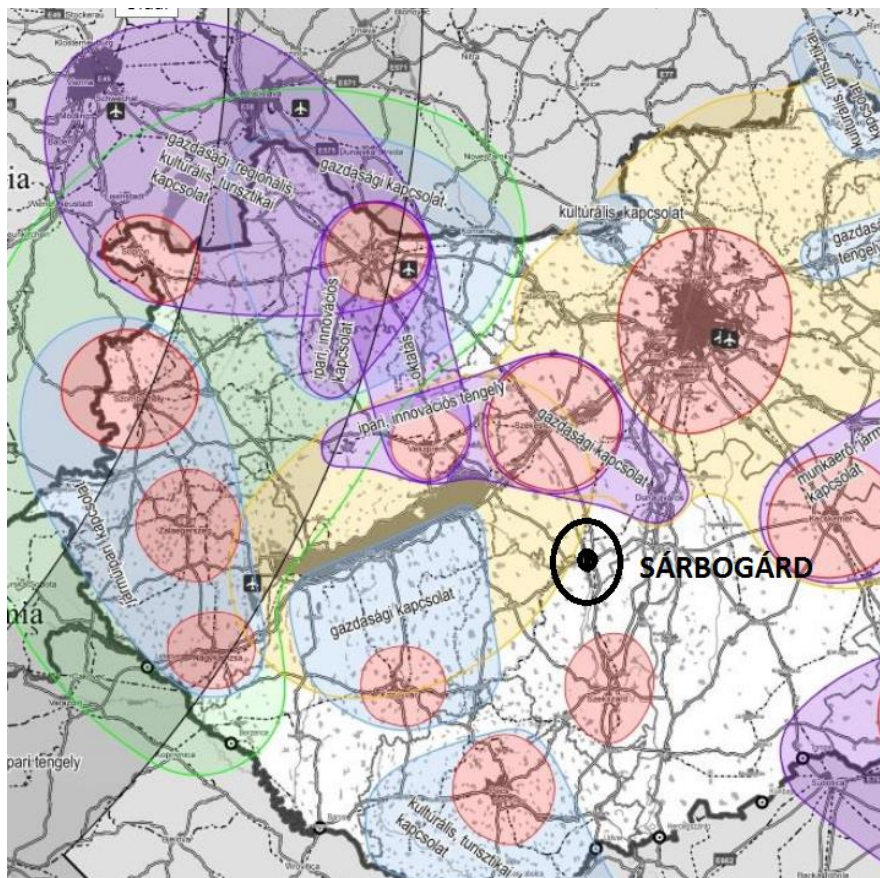
A közfoglalkoztatási ráta a mutatóval (15-64 évesekhez viszonyított értékkel) ellentétben (a 2016-os terminológia szerint) a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámát viszonyítja a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának és a nyilvántartott álláskeresők zárónapi létszámának összegéhez. Mivel a közfoglalkoztatás az álláskeresők nyilvántartásba vételével kezdődik, a ráta azt mutatja, hogy a nyilvántartott álláskeresők mekkora hányadát sikerült valamilyen közfoglalkoztatási programba bevonni. A 2013-2015 és 2016-2018-as időszakok között a számolási módszertanban történt korrigálás is eredményezhette a változást. A korrigálás igazságosabb értékeket eredményezett, egy adott pillanat értéke helyett havi átlag kerül figyelembe vételre, a csökkenés azonban itt is érdekes fordulatot mutat.

- A regisztrált álláskeresők 2013. évi értékéhez képest három földrajzi területi szinten kb. 60%-kal csökkent a létszám, országos szinten kb. 50% ez az érték.

- Csökken a közfoglalkoztatottak létszáma.
- Csökken a nyilvántartott álláskeresők száma.
- Csökken a 15-64 évesek csoportja.
- Csökken a közfoglalkoztatottak aránya a 15-64 évesekhez képest.
- Csökken a nyilvántartott álláskeresők aránya a 15-64 évesekhez képest.
- Csökken a közfoglalkoztatottak aránya a nyilvántartott álláskeresők és közfoglalkoztatottak csoportjában.
- Nagyjából 2016-tól évről évre, az előző évhez képest
 - nagyobb mértékben csökken a közfoglalkoztatottak száma
 - egyre kisebb arányú a munkavállalási korú népességből a közfoglalkoztatottak aránya
 - lassabb mértékben, de csökken a közfoglalkoztatottak aránya a nyilvántartott álláskeresők és közfoglalkoztatottak összességén belül
 - kisebb mértékben csökken a munkavállalási korú népességből a munkanélküliek száma és aránya (úgy tűnik, néhány éven belül stagnálni fog a mértékük)
- A munkavállalási korú népesség mindegyik területi szinten csökken, és minél kisebb szintre megyünk, annál nagyobb mértékben csökkent az elmúlt években, viszont a csökkenés lassul.

2.3. Gazdaság: a múlt hagyatéka, a jelen negatív tendenciái, a jövő lehetőségei

Sárbogárd város közigazgatási központja a sárbogárdi járásnak, amelynek történelmi távlatokban a mezőgazdaság volt a megélhetés fő forrása. Ettől eltérően alakult a város II. világháborútól a rendszerváltásig tartó időszak fejlődése. A város kedvező vasútlogisztikai pozíciója és centrális közúthálózati kapcsolódásai révén fontos katonai bázissá fejlődött. A gépesítés alatt álló mezőgazdaságból felszabaduló munkaerőre alapozva a Videoton jelentős elektronikai fejlesztést valósított meg. A gazdasági fejlődést munkaerő oldalról jól szolgálta a nagy múltú és ma is jól működő középiskola, melynek elődjét, a gimnáziumot 1920-ban alapították.

11. ábra: Sárbogárd és térsége – kívül a vonzásterületeken

A rendszerváltás időszakában a katonai és elektronikai gyártási funkciók megszűntek, az újra szerveződő mezőgazdaság munkaerő igénye jelentéktelenné vált, a város elveszítette foglalkoztatási bázisait. A vasúti logisztikai pozíció korábbi előnyét felülírta a közúti szállítás térnyerése és az autópályához való közelség ipartelepítő, tőkevonzó ereje, ennek köszönhetően a jobb pozícióba került megyeszékhely és a megye északi járásai indultak fejlődésnek. A város súlyának elvesztése területi szempontból a nagyobb városok által közre zárt mezőföldi térség fejlődésének is gátjává vált.

A megye déli területeire – nevezetesen a Sárbogárdi és az Enyingi járásra – a nagyobb földrajzi terek, valamint Székesfehérvár és Dunaújváros fejlesztő hatása nem terjedt ki. Közeleségük csak azt segítette elkerülni, hogy mély foglalkoztatási krízis alakuljon ki a rendszerváltást követő gazdaságszerkezeti

átrendeződés után, azonban a munkanélküliség így is itt a legnagyobb. Az elszegényedő lakosság egy része nem is rendelkezik olyan mobilitással és munkaerőpiaci kompetenciákkal, hogy bejáróként a megyeszékhelyen dolgozhasson. Számukra a helyben teremtett munkahely a megoldás.

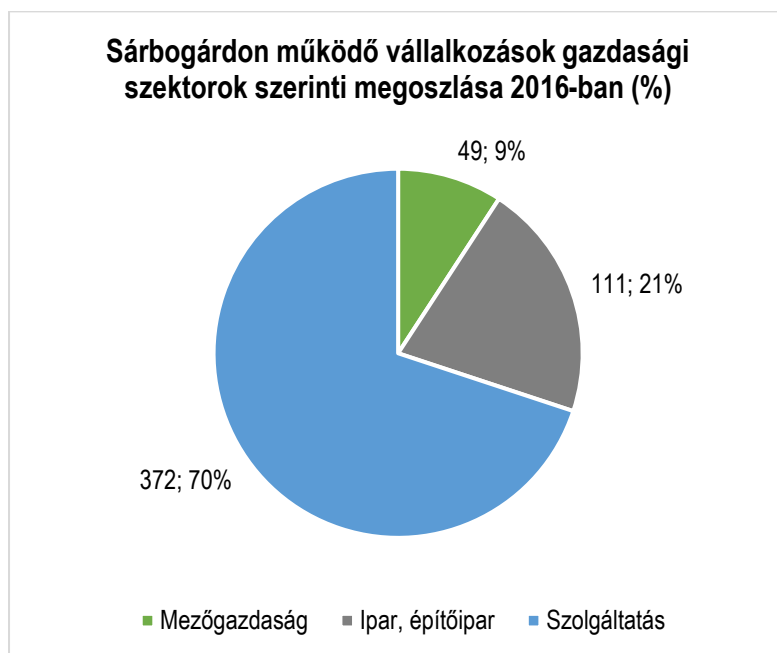
A sárbogárdi gazdaság adatok tükrében

2015-ben² Fejér megye városaiban összességében, átlagosan a regisztrált vállalkozások döntő többsége a szolgáltató szektorba tartozott, a mezőgazdaság és ipar/építőipar aránya közel azonos volt. A megyei tendenciával ellentétben a városok közül Sárbogárdon volt a legmagasabb a mezőgazdaság, legalacsonyabb az ipar/építőipar, valamint a szolgáltató szektorban regisztrált vállalkozások aránya. Hasonló volt a megoszlás Abán és Enyingen is.

A 2016. évi adatok³ alapján elmondható, hogy a regisztrált vállalkozások megoszlásával ellentétben a működő vállalkozások megoszlása követi az általános trendet, a Sárbogárdon működő vállalkozások közül 49 db (9,21%) a mezőgazdaság, 111 db (20,86%) az ipar/építőipar, 372 db (69,92%) a szolgáltatás szektorban működött.

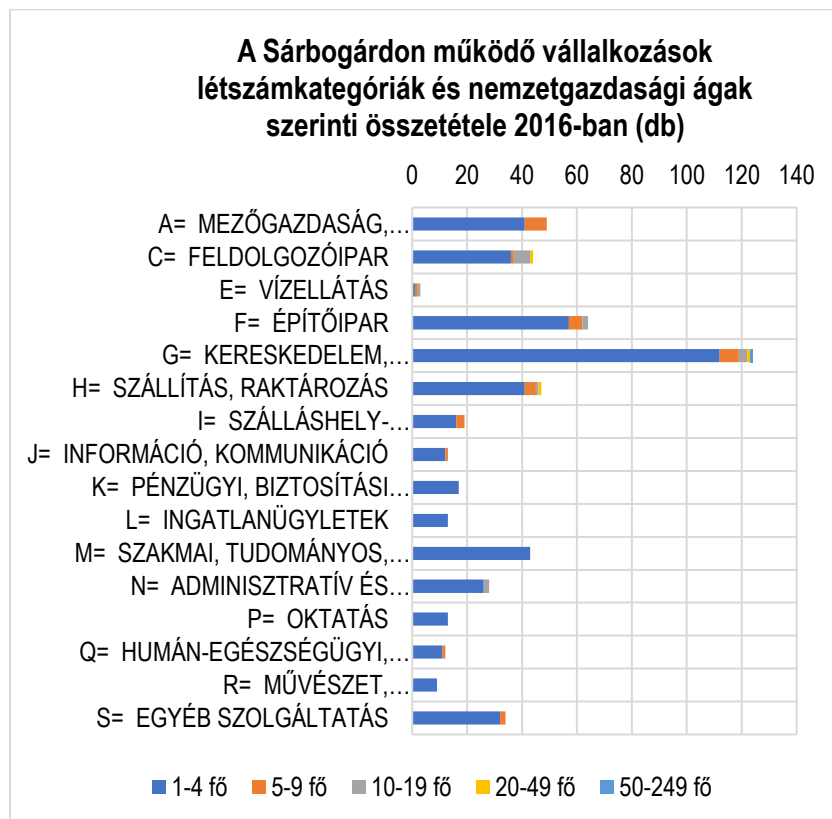
² Adatok forrása: Fejér megye statisztikai évkönyve, 2015. 19

³ Forrás: ksh.hu

12. ábra: Sárbogárdon működő vállalkozások gazdasági szektorok szerinti megoszlása 2016-ban (%)

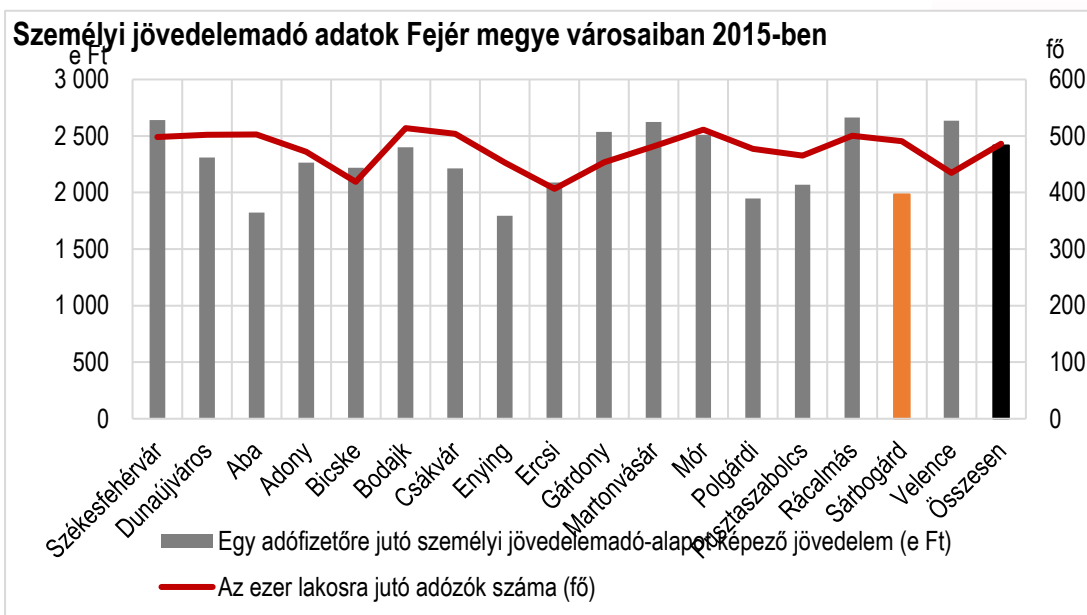
2016-ban 532 db vállalkozás működött Sárbogárdon, ezek közül 480 db 1-4 fős (90,23%), 33 db 5-9 fős (6,2%), 15 db 10-19 fős (2,82%), 3 db 20-49 fős (0,56%) és 1 db volt 50-249 fős (0,19%). A mikrovállalkozás kategóriába tartozik a cégek 96,43%-a, 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozás nem volt Sárbogárdon.

13. ábra: A Sárbogárdon működő vállalkozások létszámkategóriák és nemzetgazdasági ágak szerinti összetétele 2016-ban (db), Forrás: ksh.hu

A legtöbb vállalkozás (124 db) a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működött, ugyanitt található a legtöbb mikrovállalkozás is, illetve az egyetlen sárbogárdi középvállalkozás is. A második legnépesebb kategória a 64 céget számláló építőipar (62 db mikro- és 2 db kisvállalkozással), a harmadik pedig a 49 céget magában foglaló mezőgazdasági szektor, itt mindegyik mikrovállalkozás. 10-49 fős kisvállalkozások jellemzően a feldolgozóiparban működtek. Kisvállalkozás működött még a vízellátás, építőipar, kereskedelem, szállítás és az adminisztratív szolgáltatások terén.

Összességében elmondható, hogy a gazdasági szerkezet a főbb szektorokban megközelítőleg átlagosan oszlik meg, a mikrovállalkozások magas aránya országos szintű tendencia.

14. ábra: Személyi jövedelemadó adatok Fejér megye városaiban 2015-ben, Forrás: Fejér megye statisztikai évkönyve, 2015

Fejér megye 17 városában az ezer lakosra jutó személyi jövedelemadót fizetők száma jellemzően 400-500 fő között volt 2015-ben⁴. A legmagasabb érték (514 fő) Bodajkon, a legalacsonyabb (407 fő) Ercsiben. Sárbogárd a 491 fővel a középmezőnyben, a 486 fős átlag fölött helyezkedett el. Az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadóalapot képező jövedelem tekintetében azonban az utolsók között végzett Sárbogárd, az 1.795-2.663 e Ft-os sávban az 1.983 e Ft-os értékkel kb. 20%-kal a megyei átlag alatt, a 14. helyen végzett. Az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó mértéke 291 e Ft volt, ezzel a megyei átlag csupán 78%-os szintjén, a városok között a 13. helyen állt Sárbogárd.

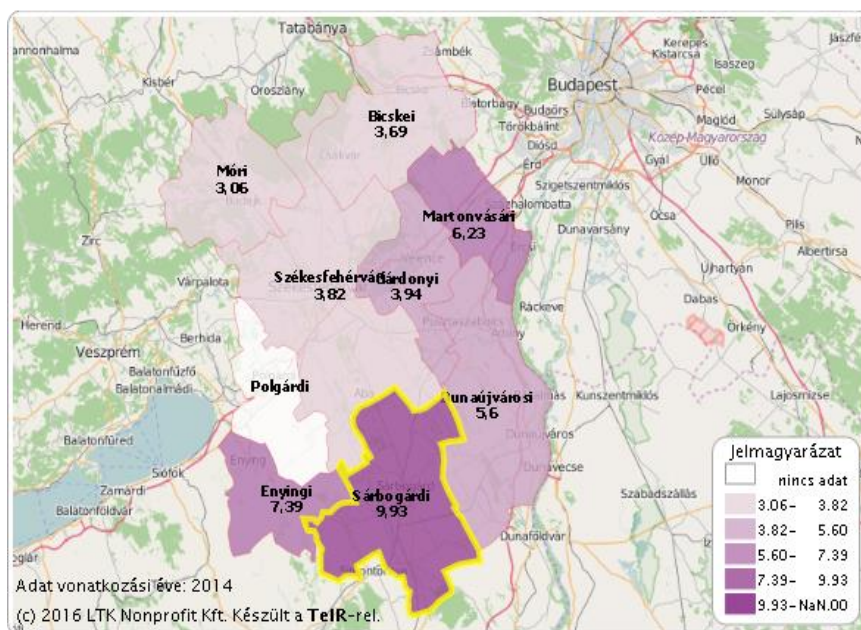
Tehát Sárbogárdon a relatív sok adófizető átlagosan relatív alacsony jövedelemmel rendelkezett 2015-ben. Hasonló helyzetben volt Aba, Enying, Polgárdi és Pustaszabolcs, valamint meglepő módon Dunaújváros is. Aba helyzete annyiból érdekes, hogy a 63-as úton a Székesfehérvárt követő első település, az ingázók 77%-a pedig a megyeszékhelyre ingázott 2011-ben.

⁴ Adatok forrása: Fejér megye statisztikai évkönyve, 2015. 22

2.4. A Sárbogárdot körülvevő tágabb térségi tendenciák

A megyén belül a járások fejlettségi különbsége az ország pozitív és negatív szélsőségeit jeleníti meg, ami már a megye haladását is fékezi. A járás komplex programmal fejlesztendő csoportba, Sárbogárd város a szabad vállalkozási zóna települései közé tartozik, miközben a megye egésze a leggyorsabban fejlődő térségek közé sorolható. A Sárbogárdi járás fejlődése alapvetően a járásközpont kisugárzásától, valamint a térségi közlekedési és üzleti infrastruktúrától függ, ezért Sárbogárd fejlődőképességének kibontakoztatása járási és mezőföldi térségi, s végső soron megyei érdek is.

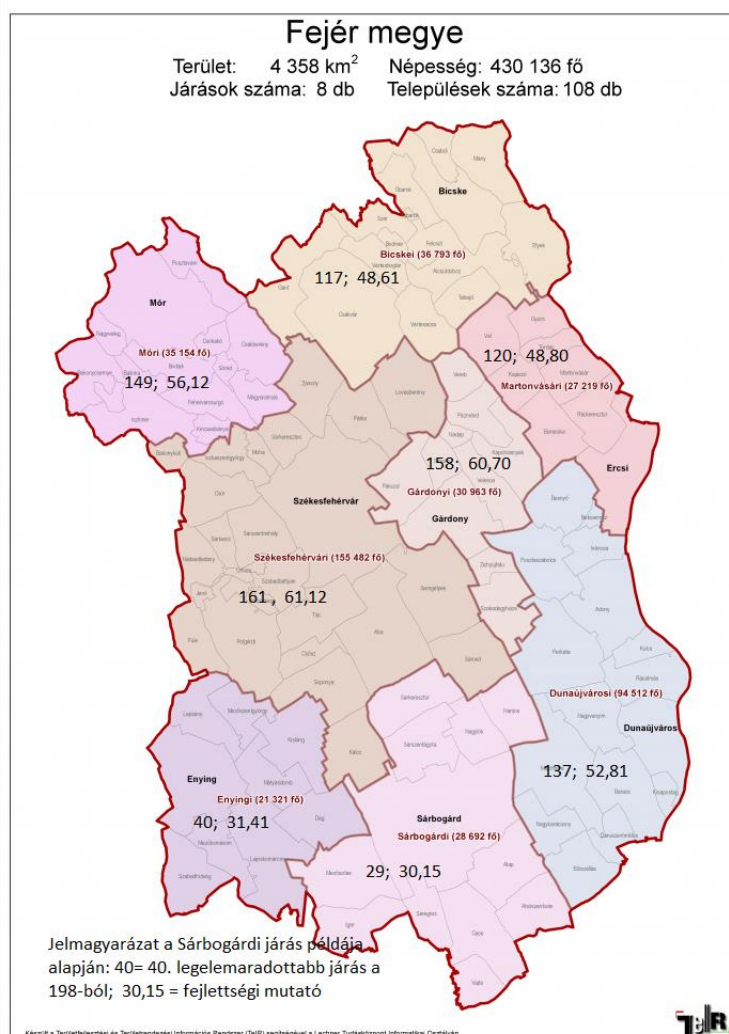
23

15. ábra: Munkanélküliségi ráta (%) – Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra (Forrás: Teir.hu)

A területi különbségek – ahogy ez országosan is érzékelhető, de Fejér megye belső struktúráját is feszítik – elérték azt a mértéket, amelytől kezdve a fejletlen, illetve leszakadó területek nem képesek

tovább extenzív forrásként táplálni a fejlődő térségek, városok munkaerőellátását, valamint fenntarthatóságuk a jelenlegi feltételrendszer mellett igen jelentős központi támogatásokkal biztosítható.

16. ábra: Fejér megye járásainak fejlettségi mutatói – szélsőségek a megyén belül

A „kétsebességes” fejlődést eredményező területi különbségek nemcsak az EU országai tekintetében, de az országon belül is egyre nagyobb féket jelentenek, melynek megoldása az elmaradott térségek

felzárkóztatása, adottságainak megfelelő fejlődési profilok kialakítása, a helyi foglalkoztatás erősítése, a fiatalok helyben maradásának elérése, a települések önfenntartó képességének megteremtése lehet.

Az elmaradottság szempontjából érintett járásokban a gazdasági alapok újrateremtése és a helyi társadalom fejlesztése is megkerülhetetlen. Az elmúlt évtizedek tapasztalata az, hogy a járásokon kívül eső nagy vonzásközpontok általában a távolságok következtében nem képesek magukkal húzni a távolabbi területek fejlődését, sokkal inkább érvényesül az erőforrás-kivonás mechanizmusa a vidéki térségek rovására. Amennyiben a települések fejlesztése önálló kezdeményezéseik alapján, és nem a térségfejlesztési szempontokat figyelembe vevő területi tervezés keretében született döntések mentén születnek, nem várható, hogy az erőforrások ne a nagyobb, erősebb gazdasággal rendelkező települések felé áramoljanak.

Ezt a folyamatot hivatott ellensúlyozni a magalapozott területi és települési tervezés keretében született tervek alapján központilag eldöntött források allokációja, mely egyszerre szolgálja az elérhető leggyorsabb fejlődést és a területi kiegyenlítést.

3. A városfejlesztés alapdokumentumai, a településfejlesztési koncepció és az ITS közös SWOT-analízise

Az alábbi fejezetben a Tanulmány arra világít rá, hogy a fenti fejezetekben azonosított problémák azonosítása és a megoldásokra irányuló fejlesztési irányok és konkrét javaslatok hogyan tükröződnek Sárbogárd város Településfejlesztési koncepciójában és az ITS-ben. Módszertani szempontból a legáttekinthetőbb bemutatást a SWOT-táblázatra épülő szöveges bemutatás kínálja:

Erősségek

- A város olyan régió része, amely kedvező földrajzi elhelyezkedése miatt (két közép-európai fejlődési zóna metszéspontjában található, fontos európai közlekedési folyosók haladnak rajta keresztül) jelentős vonzerővel bír.

- A város nagyon kedvező közlekedésföldrajzi tulajdonságokkal bír (63-as számú főút, autópályák közelsége, vasúticsomópont).
- Kiterjedt közigazgatási területtel rendelkezik.
- Kedvező termőföldi és természeti (magas a napsütéses órák száma, magas a nyári középhőmérséklet értéke, az átlagosnál jobb a csapadékeloszlás) adottságokkal bír.
- A kedvező adottságoknak köszönhetően a területen régi hagyományra tekint vissza a mezőgazdaság (a növénytermesztés és az állattenyésztés egyaránt) és jelenleg is nagy területen folyik mezőgazdasági termelés (elsősorban szántóföldi növénytermesztés).
- Hagyományai vannak a lótenyésztésnek, a lóversenyeknek, a fogathajtásnak és a hobbilovaglásnak.
- Vonzó természeti környezettel rendelkezik (halastó rendszer), amelynek nagy része természetvédelmi terület (Rétszilasi tavak TT), tágabb környezetében tájvédelmi körzet (Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet, Sárkeresztúr) és tanösvény (Iringó-tanösvény, Nagylók) is található.
- Fontos régészeti lelőhelyekkel (bronzkori földvár "Bolondvár", római kori leletek) és történelmi szempontból fontos épületekkel (pl. Rektorisz-villa, Sárhatvani Nagyboldogasszony templom) bír. A tágabb környezetében vonzó építészeti értékek (pl. Dég - Festetics-kastély, Káloz - Zichy-kastély, Vajta - Zichy-kastély) találhatóak.
- Járásközpont és járásának egyetlen városa.
- Kisvárosnak megfelelő funkcionális ellátottsággal rendelkezik, amellyel magasan kiemelkedik a járás többi települése közül, erősen vonzza azok lakosságát elsősorban egészségügyi, szociális és közigazgatási funkciói, valamint ellátó szerepköre miatt a szolgáltatások területén.
- Bizonyos területeken (főleg szociális területen) jellemző a járási együttműködés társulás formájában (pl. SESZI).
- A működő vállalkozások száma messze a legmagasabb a járásban.
- A közmunkaprogramok sikeresek a városban, a programok teljes létszámmal (sőt azon felül) működnek, a keretében megindult mezőgazdasági termelés (zöldségtermesztés) segít a növénytermesztés hagyományainak ápolásában és népszerűségének újbóli kivívásában.

- A város fejlődését jelentős számban szolgálták uniós pályázatok, amelyek keretében többek között vállalkozásfejlesztés, infrastruktúrafejlesztés, intézményfejlesztés valósult meg.
- Nagy ipari üzemek nem szennyezik a környezetet a településen.
- Jelentős kiterjedésű kihasználható ingatlanok (gyártelepek, raktárak, laktanyák) állnak rendelkezésre fejlesztések céljára.
- Jól működő jelzőrendszer működik a családsegítés és a gyermekjóléti ellátás területén.
- Nőtt a magasabb végzettséggel rendelkezők aránya, javultak a képzettségi viszonyok.
- Aktív művelődési és sportélettel rendelkezik.
- Erősek a civil szerveződések, a civilszféra.
- A lakosságnak erős az igénye a kultúrára és az igényes szórakozásra.
- Néhány a városban megtartott kulturális, gasztronómiai és sport rendezvény már hagyománnyal bír és regionális jelentőségre tett szert (Sárbogárdi Napok, Hintók Versenye).

Gyengeségek

- A régió kedvező földrajzi elhelyezkedéséből fakadó előnyökből jelenleg semmit nem tud hasznosítani a város.
- A megye meghatározó ipari és szolgáltatási térszerkezeti fővonalai elkerülik a térséget.
- A Sárbogárdi járás társadalmi-gazdasági mutatói alapján hátrányos helyzetű járás.
- A járási együttműködés jelenleg csak kis területre (főként a szociális területre) korlátozódik.
- A jó közlekedés-földrajzi helyzet, a jelentős átmenő forgalom nyújtotta lehetőségek kihasználatlanok maradnak, mivel minimális a város forgalmegállító képessége (a parkolási lehetőség hiánya ebben nagy szerepet játszik).
- Gazdasági és foglalkoztatási szerepe nem olyan erős, hogy gazdasági értelemben élénkíteni tudná a járási környezetét.
- Régóta „erőtlen” az ipari park, a gazdasági, vállalkozási övezet kialakításának összehangolt szándéka. A menedzsment letelepedéséhez nincsenek meg a kedvező feltételek.

- Sok szempontból központi szerepét árnyalja, hogy oktatási, közművelődési és kulturális funkciói hiányosak.
- Településképe és gazdasági ereje miatt sokkal inkább számít vidéki kisvárosnak, mint minden igényt kielégítő városnak.
- Hiányzik az egységes városkép, főleg a település központi részén. A külső városrészek önmagukban jóval egységesebbek falusias településképükkel. A központi városrész azonban a falusias-kertvárosias jelleg mellett nagyvárosi elemeket éppúgy magáénak tudhat (lakótelepek).
- A nagy közigazgatási területen sok esetben nagy távolságra helyezkednek el egymástól a különböző városrészek, ami széttagolt városszerkezetet eredményez.
- A külső városrészek nem szervesültek a központi részekhez (a 63-as főút menti városrészek), el vannak szigetelődve, erőteljes fejlettségbeli különbségek alakultak ki közöttük. Lakóik általánosságban rosszabb képzettségi szintet, foglalkoztatási helyzetet és lakókörülményeket tudhatnak magukénak, mint a főút mentén elhelyezkedő városrészek lakói.
- A városi funkciók (egészségügyi, szociális, oktatási, közigazgatási funkciók, szolgáltatások) nagy része a városközpontban koncentrálódik, ezért a külső településrészek lakói számára nehézkes ezek igénybevétele.
- A közműellátottság mértéke különböző az egyes településrészekben, jóval kedvezőbb a központi településrészen, mint a külső településrészekben (különösen a szennyvízcsatorna bekötés tekintetében).
- Több szegregátum alakult ki elsősorban a külső városrészekben, de ezeken kívül több szegregációval veszélyeztetett, szegregálódó terület is van a városban.
- A mezőgazdaság monokultúrás és gépesített jellege, valamint a feldolgozás hiánya miatt alacsony foglalkoztatási hatással bír.
- A birtokszerkezet - kis- és középbirtokok nagyobb aránya és a jelenlegi nagyüzemi szántóföldi művelés meghatározó jelenlétéből fakadó ellentmondás.
- Kedvezőtlenek a demográfiai tendenciák (előregedés, elvándorlás).

- Magas az aránya az alacsonyabb végzettséggel rendelkező népességnek, alacsony a szakképzet munkaerő aránya.
- Szakképző intézmények hiánya áll fenn a városban, a középfokú oktatást biztosító intézmények tekintetében nincsen választási lehetőség, hiszen a gyerekek csak egy intézményt választhatnak, ha helyben akarnak tanulni.
- Kapacitáshiány áll fenn a város egyes szociális intézményeiben (pl. bölcsőde, idősek otthona).
- A városban a munkahelyek hiánya a jellemző, ami miatt a lakosság felének más településre kell járnia dolgozni.
- Magas a munkanélküliségi ráta.
- Hiányoznak a közép és nagyvállalatok a városból, amelyek jelentős tőkeerővel rendelkeznének, viszont a munkahelyek hiánya miatt jelentős a kisebb kényszervállalkozások száma.
- Jelentős ipari vállalatok nem tudtak gyökeret verni a városban.
- A szálláshelyi kapacitások kihasználatlanok.
- Hiányos az idegenforgalmi alpinfrastruktúra (parkolók, kiépített járdák és kerékpárutak).
- A vonzó természeti környezet nyújtotta lehetőségeket nem sikerül kihasználni és a turizmus fellendítésének ügyébe állítani.
- A turisták számának alakulása véletlenszerű. Hiányzik a tudatos turizmus szervezés és fejlesztés, nincsen kidolgozott turizmusfejlesztési stratégia.
- Nem működik a városban turizmus-szervező szervezet (pl. Tourinform iroda).
- A műemlékek elhanyagoltak, állapotuk sok esetben leromlott. A már feltárt régészeti lelőhelyek és leletek nincsenek bemutatható állapotban.
- A parkolók hiánya jellemző a városban.
- A felszíni vízelvezetés a város egész területére kiterjedő megoldása még mindig várat magára.
- A város olyan épületállománnyal rendelkezik, amelynek nagy része 50 évnél idősebb, állaga jelentősen leromlott, ezért felújításra szorul. A középületek jelentős része ugyanebben a cipőben jár, felújításra és korszerűsítésre szorulnak (pl. mentőállomás, művelődési ház).
- A város belterületi részein kevés a közösségi célú zöldfelület, a rekreációs, park-jellegű terület.

- A fejlesztések az önkormányzat korlátozott pénzügyi lehetőségei miatt nagyban függenek a pályázati pénzekről.
- Nagyobb összegű támogatással járó pályázatot ez idáig nem sikerült megnyerni.
- Alacsony az iparüzési adóból befolyt pénzösszeg mértéke.
- Folyamatosan csökken az önkormányzat ingatlanvagyonja.
- Hosszú évtizedek óta várat magára az elkerülő út megépítése, amely tehermentesítené a 63-as utat és jelentősen csökkentené a nagy forgalom által generált negatív hatások mértékét.
- Hiányos a sportot szolgáló infrastruktúra, nincsen olyan kapacitású és színvonalú sportlétesítmény a városban, amely helyet adhatna nagyobb sportversenyeknek, bajnokságoknak.
- A közszolgáltatások decentralizálódása helyett tovább koncentrálnak a funkciók a városközpontban.
- Továbbra sem szervesülnek a külső városrészek a 63-as főút mentén elterülő településrészekhez.
- A komplex, külön a városrészekre kiterő fejlesztési stratégia hiányában fennáll a veszély, hogy elmélyül a külső városrészek elszigetelődése, romlanak a képzettségi, foglalkoztatottsági viszonyok és a lakóköörülmények, melynek eredményeképpen romlik az életszínvonal. Ez a már létező szegregátumok szegregációs mutatójának emelkedéséhez és új szegregátumok kialakulásához vezet. A romló életszínvonal könnyen a bűnözés növekedéséhez vezethet a városban.
- A vonalas zöldfelületek fejlesztésének elmaradása, továbbá a koncepcionálisan átgondolt zöldfelületi rendszer kialakításának és a kijelölt zöldterületek funkció bővítésének elmaradása, a területek degradációját, továbbá szintén a városkép romlását vonja maga után.

Lehetőségek

- A település különböző részei közötti fejlettségbeli különbségek csökkentésére van szükség, amellyel megszűnik a külső településrészek elszigetelődése. Olyan differenciált fejlesztésekre

van szükség, amelyek során figyelembe veszik a városrészek különbözőségét, erősítik a pozitív elemeiket és felszámolják a negatívakat. A központi részekben erősíteni kell a városias jelleget, a külső településrészeket pedig szolgáltatási, infrastrukturális értelemben kell a városközpontához közelíteni úgy, hogy közben megmarad az egészséges környezet, falusias jelleg. A következőkre mindenképpen szükség van a külső településrészeken: közösségi funkciók bővítése, közszolgáltatások biztosítása, széles körű szakképzések biztosítása, a felnőttképzés lehetőségének biztosítása, felszíni vízelvezetés megoldása, szennyvízelvezetési rendszer kiépítése. Jó fejlesztési irány a közszolgáltatások decentralizációja és a különböző településrészekben alközpontok kialakítása.

- A várost is érintené, annak északi részén húzódna a Szentgotthárdot Szolnokkal összekötő M8-as autópálya, amelynek jelenleg nincs további tervezése, illetve megvalósítás alatt. Megvalósulásával Sárbogárd bekapcsolódna az országos, sőt a nemzetközi autópálya-hálózatba és ezzel a gazdasági vérkeringésbe.
- A közvetlen kapcsolat az autópályával számtalan lehetőséget kínálna a város számára, amely a gazdaságélénkítést szolgálná (pl. nagyobb vállalatok letelepedése, logisztikai szerepkör, raktározás, feldolgozóipar letelepedése (helyi adottságokra és termékekre épülő feldolgozó üzemek).
- Sárbogárd a szabad vállalkozási zónák (SZVZ) közé tartozik.
- A mezőgazdasági termékstruktúra megváltoztatása, diverzifikálása. A jelenlegi monokultúrás, gépesített szántóföldi növénytermesztés mellett, meg kell erősíteni olyan mezőgazdasági tevékenységeket és termékeket jelenlétét, amelyek a város birtokstruktúrájához (kis- és középméretű birtokok nagy aránya) sokkal jobban illenek. Ilyen például a kertészetekben a zöldség és gyümölcsstermesztés, amelyek jóval versenyképesebbek lehetnek, magasabb élőmunka igényük miatt jóval több embernek biztosíthatnak megélhetést és nagyobb lehetőséget kínálnak a terményfeldolgozásra.
- Az alternatív növénytermesztésben is rejlenek lehetőségek, például repce, energianövény vagy gyógynövények termesztésével.
- Jó minőségű termőföldeken az ökológiai (bio) gazdálkodás fejlesztése.

- A járási együttműködés erősítésében és több területre történő kiterjesztésében nagy lehetőségek rejlenek. Jól, hatékonyan működik elsősorban szociális területen a Hantossal és Nagylókkal társulás formájában fenntartott (SESZI), amelynek profilja tovább bővíthető. Járási egyeztetések eredményeképpen tervben van egy térségi zöldségfeldolgozó-, hűtő és savanyító üzem, valamint egy paprikaszárító üzem létrehozása is. Ahhoz, hogy ezek ne csak tervként létezzenek, hanem meg is valósuljanak, minden feltételt biztosítani kell a megvalósuláshoz.
- Ki kell használni a természeti környezet nyújtotta lehetőségeket. A Rétszilasi - Órpusztai tavakhoz kapcsolódó öko- és természetjáró turizmust jóval nagyobb szintre lehet és kell emelni, többek között szolgáltatásbővítéssel és marketingtevékenységgel. A város tágabb környezetében szintén vonzó természeti értékek találhatóak (pl. Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet, Iringó-tanösvény, Dél- Mezőföldi Tájvédelmi Körzet). Amennyiben sikerülne Sárbogárd és környezetének vonzó természeti értékekkel rendelkező területeit szervezett kirándulásokkal, programokkal és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatásokkal összefűzni, összekapcsolni, akkor Sárbogárd felkerülhetne a turizmus térképére.
- A városban jó lehetőségek rejlenek a horgászturizmusban, hiszen a Rétszilasi - Órpusztai tavak Magyarország egyik legnagyobb halastó rendszere. A város délnyugati szomszédja, Sáregres kellően kihasználja a halastavak nyújtotta lehetőségeket (hotel, étterem, halbolt, halászati múzeum), pedig a halastórendszernek csupán kis része található a területén. Sárbogárd szintén kihasználhatná a tavak adta lehetőségeket, például idegenforgalmi egységek építésével, szolgáltatásbővítéssel, marketingtevékenységgel.
- A város bizonyos épített értékei szintén vonzóak lehetnek a turisták számára. Azonban ahhoz, hogy a meglévő vonzerők turisztikai terméké váljanak, ahhoz az kell, hogy a műemlékek és a régészeti lelőhelyek bemutatható állapotba kerüljenek. Ehhez restaurációra és folyamatos állagóvási munkálatokra van szükség. Sok lehetőség rejlik a még feltáratlan régészeti lelőhelyekben is, amihez további régészeti feltárások szükségesek a város területén.
- A város tágabb környezetében számtalan olyan épület található, amely nagyobb érdeklődésre számíthat (elsősorban a kastélyok). Ezen turisztikai értékek és a városban található történelmi

jelentőséggel bíró épületek (pl. Rektorisz-villa) és területek (pl. Zichy-birtok, majorok) összekapcsolásával, a természeti értékek összekapcsolásához hasonlóan, megint csak összetett turisztikai attrakciót lehetne létrehozni.

- A jelenlegi turistaszám nem indokolja a szálláshelybővítést és a vendéglátó ipari egységek számának növelését. Ám amennyiben a fenti lehetőségek kihasználásra kerülnek és beindul a város turizmusa, abban az esetben nagyon is szükséges egyrészt az idegenforgalmi alpinfrastruktúra (parkolók, járdák, kerékpárutak) fejlesztése, másrészt új kereskedelmi szálláshelyek létesítése (a meglévők kapacitásának növelése) és új vendéglátó ipari egységek létrehozása (a meglévők kínálatának bővítése).
- A megújuló energiaforrások kihasználása. Sárbogárd kedvező természeti adottságokkal rendelkezik (magas a napsütéses órák száma, nagy a szél erősség, földhő), amelyeket fűtés és/vagy villamos energia előállítás céljából hasznosíthat (napelemek, szél erőművek, geotermikus erőmű). Ráadásul a mezőgazdasági termelés során keletkezett és feleslegessé vált növényi és állati eredetű szerves anyagok (biomassza), amelyből a jelentős mezőgazdasági termelés miatt a városban sok áll rendelkezésre, szintén hasznosíthatóak egy biomassza erőmű megépítésével. Egy ilyen megújuló energiaforrást hasznosító erőmű mellett, hogy komoly lépés a fenntartható fejlődés irányába, fűtést és villamos energiát szolgáltathat a város lakói számára. Ez elsősorban a külső településrészek lakói számára jelenthet működőképes alternatív energiaforrást.
- Még mindig sok a kihasználatlan ingatlan a településen. Ezek hasznosítása (főleg ipari cégek letelepedése által) fontos gazdaságélénkítő eszköz lehet, mivel a munkahelyek létesülése mellett az önkormányzatnak az iparüzési adóból jóval nagyobb összegek folyhatnak be.
- Fontos a vonzó településkép kialakítása (népességmegtartó erő). Ezért egyrészt mindenképpen szükség van az erőteljesen leromlott állapotú lakásállomány felújítására, pl. a panelprogram újraindításával. Másrészt törődést igényelnek a belterületi zöldfelületek is, mert ezek rendezett állapotukban komoly rekreációs hatással bírnak. E zöldfelületek fejlesztésére, illetve új, közösségi, rekreációs célú zöldfelületek kijelölésére és kialakítására mindenképpen szükség van a városban.

- A lakosság képzettségi helyzetének javítására mindenképpen szükség van, például új oktatási intézmény(ek) létrehozásával (főleg középfokú oktatási intézmény), a meglévők fejlesztésével és a felnőttképzés kínálatának kiszélesítésével.
- A sport népszerű és eredményes a városban, ezért a lehető legjobb feltételeket kell megteremteni az üzésére. Ennek elérésére szükség van a sportot szolgáló infrastruktúra fejlesztésére, valamint egy korszerű, multifunkcionális sportkomplexum megépítésére, mivel jelenleg nincsen a városban olyan színvonalú és kapacitású sportlétesítmény, amely alkalmas lenne nagyobb sportesemények és bajnokságok lebonyolítására.

Veszélyek

- A járás és a város gazdaságának stagnálása tovább folytatódik, mivel egyelőre nem sikerül közép és nagyvállalatokat a térségbe vonzani és nem csökken jelentősen a munkanélküliség.
- A járásban az együttműködési hajlandóság és gyakorlat hiánya miatt, illetve az együttműködés bizonyos területekre történő koncentrálódása miatt olyan lehetőségek maradnak kihasználatlanok, amelyek komoly gazdaságélénkítő hatással bírhatnának (pl. mezőgazdaság, turizmus).
- Tovább folytatódik a népességcsökkenés (elsősorban a fiatalabb, kvalifikáltabb népesség vándorol el), amennyiben nem javul a város népességmegtartó képessége (tehát többek között nem sikerül munkahelyeket teremteni, nem bővül az oktatási kínálat, nem emelkedik a szociális ellátás színvonala, illetve nem bővül a szociális szolgáltatások köre, nem bővül a kulturális és művelődési lehetőségek köre, nem fejlesztik az infrastruktúrát (elsősorban a közlekedési és a sportinfrastruktúrát), nem javítják az épületállomány állapotát, nem biztosítanak rendezett városképet és nem áldoznak kellő figyelmet az identitástudat fejlesztésére).
- Felgyorsul a társadalom előregedése, mivel a fent említett módon a fiatal népesség jobb életkörülmények reményében elhagyja a várost, és családot sem itt alapít. Ezért a városban folyamatosan csökken a születések száma, így pedig a fiatalabb népesség aránya csökken, míg az idősebb népesség aránya nő.

- Felújítások hiányában tovább romlik a város épületállományának állapota, ezzel romlik a városkép.
- Ha továbbra sem sikerül hasznosítani a kihasználatlan ingatlanokat, akkor azok folyamatos állapotromlása komoly környezetterheléshez vezet és hatalmas költségekkel járó rekultivációs kötelezettséget ró az önkormányzatra.
- Csökkenhet a vállalkozások száma a városban, mivel sok köztük a kicsi kényszervállalkozás, amelyeknek kicsi a tőkeerejük és jobban ki vannak téve a kisebb-nagyobb gazdasági válságok hatásainak.
- Ha továbbra is hagyják a műemlékek állapotának folyamatos romlását és nem történnek felújítási, állagóvási munkálatok, akkor félő, hogy ezekre az értékekre végleges pusztulás vár.
- Védett természeti értékek, védelmet nem élvező élőhelyek, helyi értékek pusztulása a város sajátos természeti értékekben gazdag környezetének romlásához vezet.
- Amennyiben továbbra is ilyen kevés turista száll meg a város kereskedelmi szálláshelyein, akkor gazdaságilag nem éri meg üzemeltetni őket és a megmaradt szálláshelyek is bezárásra kényszerülnek. Ha azonban nem marad szálláshely a városban, akkor komolyan beszűkülnek a turisztikai fejlesztési lehetőségek.

4. A jövőre vonatkozó fejlesztési, fejlődési lehetőségek

4.1. A fejlesztések szükséges irányai a következők:

- Térségi elérhetőséget javító és a város közúti környezetterheltségét megszüntető közlekedési infrastruktúra-fejlesztések
- A városon belüli közszolgáltatási, közlekedési és környezeti infrastruktúra fejlesztések
- A barnamezős területek rehabilitációja és újra-hasznosítása gazdaságfejlesztési, munkahelyteremtési célokra; munkahelyteremtő gazdaságfejlesztési feltételrendszer létrehozása
- A humán szolgáltatási infrastruktúra és a humán szolgáltatások fejlesztése

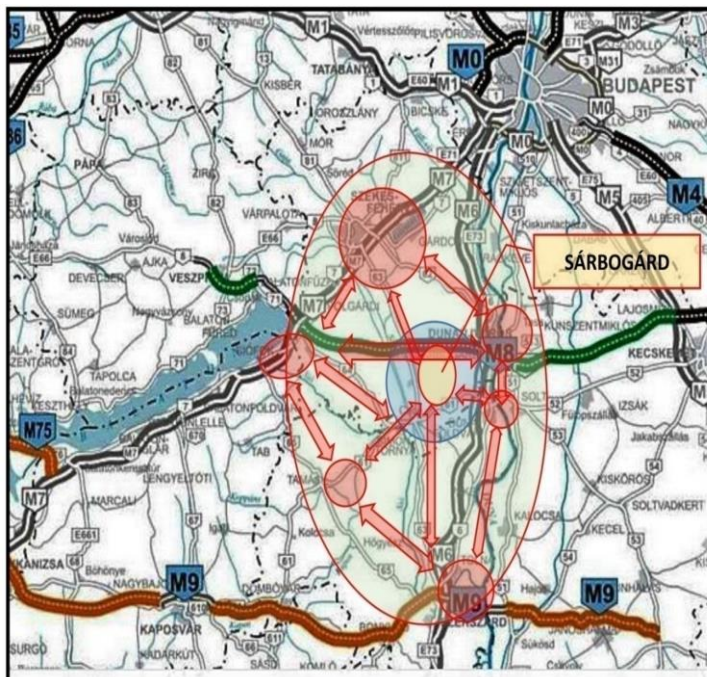
- A helyi társadalom fejlesztése, közép- és hosszú távon a lakosság közösségi és egyéni felelősségtudatának, önfenntartó képességének, munkaerőpiaci kompetenciáinak és részvételének fejlesztése.

Miért érdemes fejleszteni Sárbogárd és a térség infrastruktúráját és gazdaságát?

36

Mert:

- Fejletlensége vagy fejlődése egy járásnál nagyobb területre hatással van, a fejlesztés felértékel egy jelentős nagyságú térséget.
- Átjárhatóvá teszi a fejlődésben lévő környező városgyűrű városai által közre zárt teret (Székesfehérvár, Dunaújváros, Paks, Dunaföldvár, Szekszárd, Tamási, Siófok), segíti szinergiák érvényre jutását.
- Jelentős (barnamezős) ingatlantömeget mozgósít, melyet máshol lényegesen nagyobb befektetéssel lehetne pótolni, aktív zöld felületek feláldozása révén.
- A munkaerő napi utaztatása helyett az áruk utaztatását segíti. Kitérít a befektetők lehetőségeit, segíti a vállalkozóvá válást a térségben.
- Elősegíti a hátrányos helyzetű családokban élő gyerekek munkaerővé válását, az inaktív, immobil felnőtt lakosság bekapcsolódását az elsődleges munkaerőpiacra.
- Javítja a helyi társadalom integritását, erősíti a tanulás és a munka becsületét, csökkenti a bűnözést és a nem normakövető életmód terjedését.

37

17. ábra: Sárbogárd, mint fejlődő városgyűrű által körbevett, fejletlen térséget feltáró úthálózati centrum

Miért válik Sárbogárd vonzóvá a befektetők számára?

Mert:

- Az önkormányzat vállalkozásbarát helyi szabályozási, adózási és szolgáltatási környezetet biztosít a vállalkozások számára.
- Korszerű infrastruktúrával rendelkező, közlekedési szempontból előnyös helyen lévő, olcsón elérhető ipari-logisztikai terület áll rendelkezésre.
- A város támogatja a fiatalok vállalkozóvá válását, kedvező feltételek mellett inkubációs lehetőséget tesz elérhetővé.
- A város segíti a munkaerőigények teljesítését, támogatja a vállalkozói igényeknek megfelelő, helyben elérhető és a munka melletti szakképzési irányok bevezetését.
- A város kedvező térségi és helyi közlekedési feltételeket alakít ki a munkaerő mobilitásának biztosítása érdekében.

- Egy tekintélyes piaci térség centrumában kínál elosztó, beszállítói hálózati pozíciót.
- Támogatja a környező agrártérségben előállított és előállítható termékek feldolgozását.
- A város elegendő kapacitást hoz létre a gyermek- és idősintézmények körében annak érdekében, hogy a munkaképes korúak dolgozhassanak.
- A város támogatja a fiatalok lakhatási feltételeinek javítását.

4.2. Sárbogárd város célrendszerét a következő táblázat mutatja be:

JÖVŐKÉP	Sárbogárd jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújt lakosai számára, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremt. A város a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik.	
TELEPÜLÉS- FEJLESZTÉSI ELVEK	– Környezetértékek megőrzése (természeti, táji, épített értékek; mértéktartó, minőségi fejlesztés) – Partnerség: széleskörű együttműködés – Integrált szemlélet – Fenntarthatóság – Esélyegyenlőség	
ÁTFOGÓ CÉLOK		RÉSZCÉLOK/TEMATIKUS CÉLOK
ÁTFOGÓ CÉL 1.	A stagnáló gazdaság fellendítése, munkahelyteremtés	– Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása – Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása – Közmű- és közlekedési infrastruktúra fejlesztése – Munkahelyteremtés és -megőrzés – Társadalmi kohézió
ÁTFOGÓ CÉL 2.	A város differenciált településjellegével (kisvárosias,	– Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése

	falusias) harmonizáló környezet fenntartható fejlesztése	– A lakókörnyezet minőségi fejlesztése – A jellegzetes táji, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése – Városi szintű szolgáltatások kialakítása
HORIZONTÁLIS RÉSZCÉLOK:	– Közlekedési- és közműinfrastruktúra bővítése – Kommunikáció és partnerség – Smart City fejlesztések	– Megújuló energia alkalmazása – Munkahelyteremtés és -megőrzés – Belső társadalmi kohézió

1. táblázat: Célrendszer, Forrás: Sárbogárd Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

A település programozási dokumentumainak készítése során figyelembe kell venni, hogy a 189,35km²-es területen fekvő település a várossá nyilvánítás előtt hét településből állt (Sárbogárd, Sárszentmiklós, Rétszilas, Pusztægres, Sárhatvan, Alsótöbörzsök, Kislók). Ebből adódóan a város népsűrűsége csak az országos átlag 61%-a, és egyes településrészek a város magterületeitől meglehetősen nagy távolságra (6-12km) helyezkednek el. Az egy tengelyen (63-as főút) elhelyezkedő településrészek közül Sárbogárd, Sárszentmiklós és Alsótöbörzsök integrálódása viszonylag előrehaladott, ma már a város törzsterületének tekinthető (a továbbiakban a várostörzs elnevezést alkalmazzuk együttes azonosításuk céljából). Az ugyanezen a tengelyen fekvő Rétszilas, a rétszilasi tavak nyugati oldalán elhelyezkedő Pusztægres és Sárhatvan, valamint a várostesttől északkeletre fekvő Kislók továbbra is megőrizték önálló település jellegüket. A távolságok miatt városszerkezeti különállásuk hosszabb távon sem szűnik meg, így funkcionális és területi szempontból is falusias jellegű településrészek maradnak.

Míg a város központi részének fejlesztési elveire az általános városfejlesztési módszerek, a városfejlesztési kézikönyv szemlélete többé-kevésbé alkalmazható, addig a falusias jellegű településrészekre vonatkozóan – azt is figyelembe véve, hogy nem önálló települések – más megközelítésre van szükség. A városvezetésnek e városrészekkel kapcsolatban a következőkre célszerű törekednie:

A tematikus célok nemcsak elvi, hanem a beavatkozási szinten is széles körben hatnak a területileg széttagolt várossz részek fejlődésére. A beavatkozások közt jelentős arányban szerepelnek intézkedés típusú (nem beruházás jellegű) projektek is, melyek többsége a város egész lakosságát célozzák. A fejlesztési típusú intézkedések részben a feltárt problémák megoldására, részben a fejlődési célok elérésére irányulnak, és területileg meghatározottak. A fejlesztések nem feltétlenül csak abban a várossz részben fejtik ki hatásukat, ahol fizikailag megvalósulnak, bár kétségtelenül általában a legtöbb előnyt a megvalósulás helyszínénél szolgáló várossz rész élvezzi (pl. rendőrség, tanuszoda létesítése). A város szerkezetéből adódóan a város egész lakosságát szolgáló beruházások a városcentrumban vagy annak közelében valósulnak meg. A gazdaságfejlesztést szolgáló ipari-logisztikai terület-előkészítés az alkalmas külterületeken történik, előnyben részesítve a barnamezős területek újrahásznosítását, de hatóköre a város lakosságán túl a járás, a térség lakosságát is érintheti. A közműberuházások általában

a hiányok felszámolását vagy új fejlesztési területek bevonását szolgálják, ezért ezekben az esetekben a megvalósulás helyszíne és az érintett lakosság erősebben összetartozik.

TEMATIKUS CÉLOK		A TEMATIKUS CÉLOKHOZ TARTOZÓ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK	területi összefüggés (városrészi kapcsolódás)
tematikus cél 1.	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása	Agrárgazdaság fejlesztése	Külterület
		Iparfejlesztés	Külváros és külterület
		Turizmusfejlesztés	Városközpont és falusias városrészek Természetvédelmi jellegű, megőrzött külterületek Esetlegesen feltárássra kerülő külterületi régészeti lelőhelyek
tematikus cél 2.	2.Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása	Vállalkozástámogató üzleti infrastruktúra létrehozása	Külváros (Árpád utca) Külterület (iparterület)
		Vállalkozásbarát szabályozás (adók, rendeletek)	A város egész területén
		Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal	A város egész területén
		Befektetéstámogató településmarketing	A város egész területén
tematikus cél 3.	3.Városközpont városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	Zöldfelületi hálózat fejlesztése	Városközponti és külvárosi beavatkozások az első ütemben Zöldfelületi hálózati terv és vízhálózati terv a város egész területére vonatkozóan
		Középületek rehabilitációjának folytatása	Városközpont Külváros
		Közösségi, városi funkciók, szolgáltatások bővítése, fejlesztése	Városközpont Külváros
		A városközpont kiterjesztése	Városközpont, Külváros (Alsótöbörzsök)
tematikus cél 4.	4. A lakókörnyezet minőségi fejlesztése	Zöldfelületi hálózat kialakítása	Városközpont Külváros Terv a város egész területére
		Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése	A város egész területe
		Szociális városrehabilitáció	Szegregátumok kapcsán Pusztagegres és Sárhatvan
tematikus cél 5.	5. A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése	Hagyományos tájhasználat fenntartása és ösztönzése	Külváros Falusias városrészek Külterület (kiemelten a természetvédelmi területek)
		Környezetkímélő gazdálkodás támogatása	Külterület Falusias városrészek, családi házas városrészek

TEMATIKUS CÉLOK		A TEMATIKUS CÉLOKHOZ TARTOZÓ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK	területi összefüggés (városrészi kapcsolódás)
tematikus cél 6.	6. Városi szintű szolgáltatások kialakítása	Természeti értékeknek, védettségeknek alárendelt hagyományos tájhasználat fenntartása és ösztönzése	Külterület (kiemelten a természetvédelmi területek)
		Természeti és táji értékek védelmének biztosítása helyi szinten	Belterület, Külterület
		Mezővédő erősávok fejlesztése	Külterület
		Közzolgáltatások intézményi fejlesztése	Belváros Külváros
		Kulturális, sportolási, szórakoztató intézmények fejlesztése	Külvárosi decentrumok
		Közösségi tájékoztatási, információs rendszer fejlesztése SMART megoldásokkal	A város egész területén
tematikus cél 7.	7. Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	SMART CITY – intelligens megoldások a városirányítás - városüzemeltetés, a kommunikáció és a városi élet minden lehetséges területén	A város egész területén
		Felszíni vízrendezés megoldása	Belváros, Külváros
		Szennyvízcsatorna hálózatra történő rákötöttség növelése, közműhiányok pótlása	Külső városrészek
		Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, energiatakarékosságra való nevelés erősítése	A város egész területén
		Közúti közlekedés	A város egész területén
		Helyi úthálózat fejlesztése	A város egész területén
		Városközpont parkolás feltételeinek javítása	Városközpont
		Kerékpáros közlekedés fejlesztése Vasúthálózat fejlesztés	A város egész területén A város egész területén (térségi felzárkózási program függvénye)
tematikus cél 8.	8. Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező	Oktatás és képzés rendszerének fejlesztése	Városközpont, Külváros
		Kulturális és szocializációs képességek fejlesztése, kulturális szolgáltatások javítása	A város egész területén

TEMATIKUS CÉLOK	A TEMATIKUS CÉLOKHOZ TARTOZÓ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK	területi összefüggés (városrészi kapcsolódás)
és együttműködő helyi társadalom	A helyi társadalom egészségi állapotának javítása	A város egész területén
	Szociális állapot javítása és a szolgáltatások fejlesztése	A város egész területén
	A lakhatási feltételek fejlesztése	A város egész területén, kiemelten a megkezdett lakóterületi fejlesztések területén
	Partnerkapcsolatok fejlesztése, társadalmi együttműködést erősítő komplex programok megvalósítása	Pusztagegres Sárhatvan
	Térségi együttműködések	A város egész területén
	Helyi közügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása	A város egész területén
	Kommunikáció fejlesztése, helyi média lehetőségeinek kiszélesítése	A város egész területén
	Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása	A város egész területén

TEMATIKUS CÉLOK		A TEMATIKUS CÉLOKHOZ TARTOZÓ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK	területi összefüggés (városrészi kapcsolódás)
tematikus cél 9.	9. Munkahelyteremtés és -megőrzés	• Az üzleti infrastruktúra fejlesztése, ezen belül különösen: ○ Új vállalkozások létrejöttét és letelepedését lehetővé tevő infrastruktúra, fizikai környezet kialakítása (iparfejlesztési területek, közművek, termelő – üzleti tevékenység számára alkalmas létesítmények) ○ Új vállalkozások létrejöttét és a városba telepedését elősegítő intézmények létrehozása (inkubátorház, vállalkozás-fejlesztési központ, ipari park, szakképzési intézményrendszer) ○ A vállalkozások fejlődését elősegítő, a városba telepedését ösztönző szabályozási intézkedések megvalósítása (vállalkozásbarát adó-, ösztönzési és rendeleti környezet és ügyintézés) • A fiatalok elhelyezkedését, városon belüli életlehetőségeit, helyben maradását és letelepedését elősegítő ifjúságpolitikai program kidolgozása és megvalósítása A hátrányos helyzetű lakossági rétegek elhelyezkedését is lehetővé tevő vállalkozások ösztönzése, nonprofit foglalkoztatási formák kialakítása	Külváros Külterület

2. táblázat: A tematikus részcélok és a városrészek, beavatkozási területek kapcsolata

4.3. A célok megvalósítását szolgáló projektek, azok akcióterületi megoszlása

4.3.1. Városfejlesztési akcióterületek

Akcióterület: az integrált településfejlesztési stratégiában kijelölt egybefüggő terület, ahol az önkormányzat a fejlesztéseket alapvetően befolyásoló pozícióban van, és amellyel kapcsolatban középtávon jelentős beavatkozást tervez;

Az akcióterületek kijelölésének az a célja, hogy a város a közép-és hosszú távú céljainak elérését a fejlesztési tevékenységek, beavatkozások területi alapú tervezésével, megvalósításával, optimális időbeni ütemezéssel és a forrásabszorpciók képesség javításával valósítsa meg.

Az akcióterületi alapú tervezés keretében sor kerül a városrehabilitációs tevékenységek összehangolására más típusú fejlesztésekkel is. A városban tervezett valamennyi infrastrukturális fejlesztésnek van városrehabilitációs vonatkozása is, így szükség szerint ezeket jelöljük az akcióterületen indikatív tevékenységenként.

Jelen ITS akcióterületeinek kijelölésében szerepet játszik a korábbi akcióterületek (városközponti, sárszentmiklósi akcióterületek fejlesztéseinek) felülvizsgálata, és kiemelt szempontként kerül értékelésre az adott akcióterületi fejlesztések folytatása, a szinergikus hatások erősítése.

Ugyancsak kiemelt szempont a város fejlődése szempontjából a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére a társadalmi kohézió erősítése. E cél érdekében Sárbogárdon új akcióterületek azonosítására is szükség van.

Ugyancsak kiemelten fontos a város gazdaságának élénkítése, ennek érdekében új ipari terület kialakítását tervezi a városvezetés, így e fejlesztések is indokolnak új akcióterület-kijelölést.

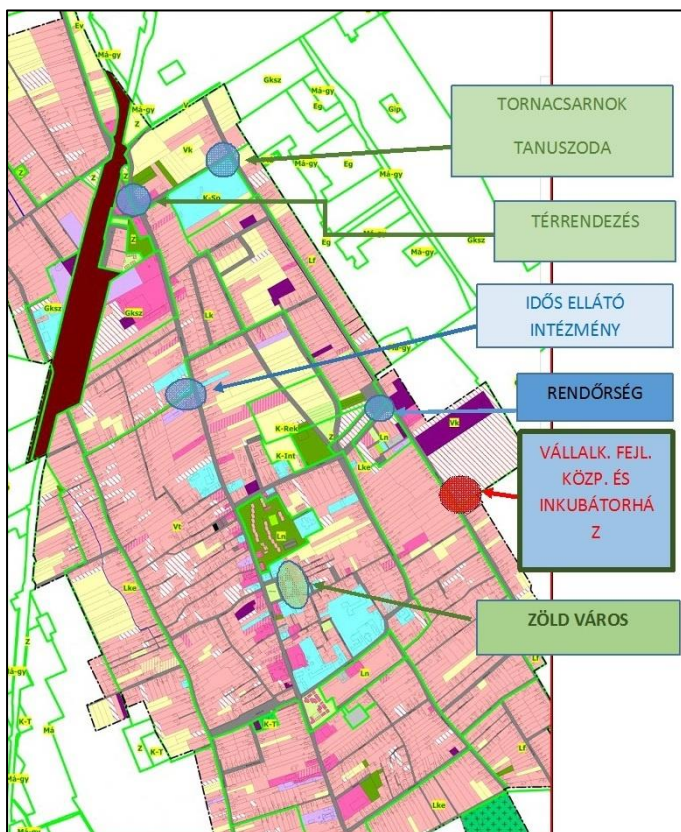
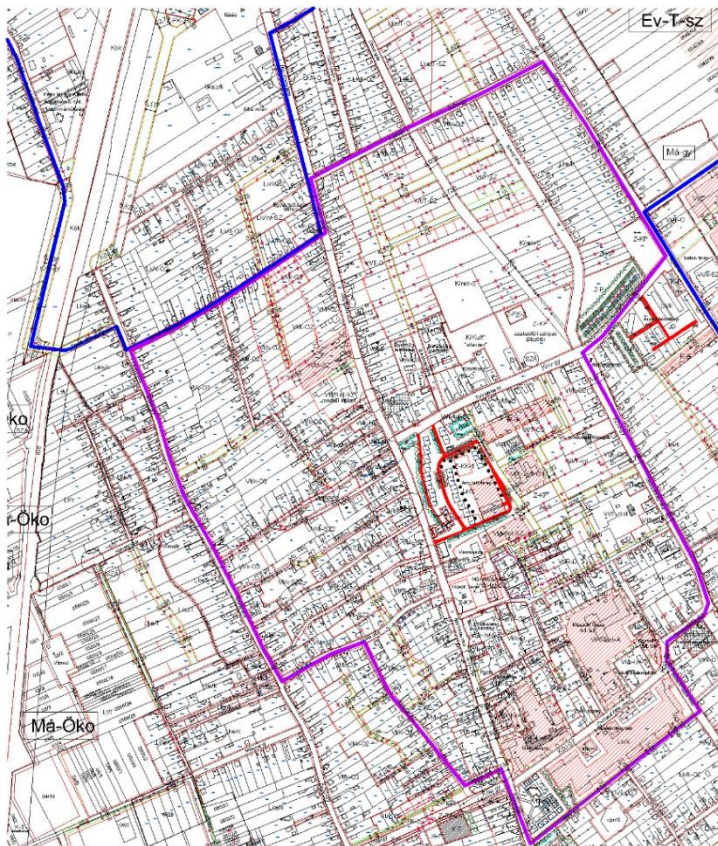
Az akcióterület méretének kijelölésében szerepet játszik az a követelmény, hogy a fejlesztések megfelelő koncentrációban valósuljanak meg, így biztosítva a kívánt eredményeket.

Az akcióterületen végrehajtott fejlesztéseknek az egész városra és a kistérségre is kedvező hatást kell gyakorolniuk.

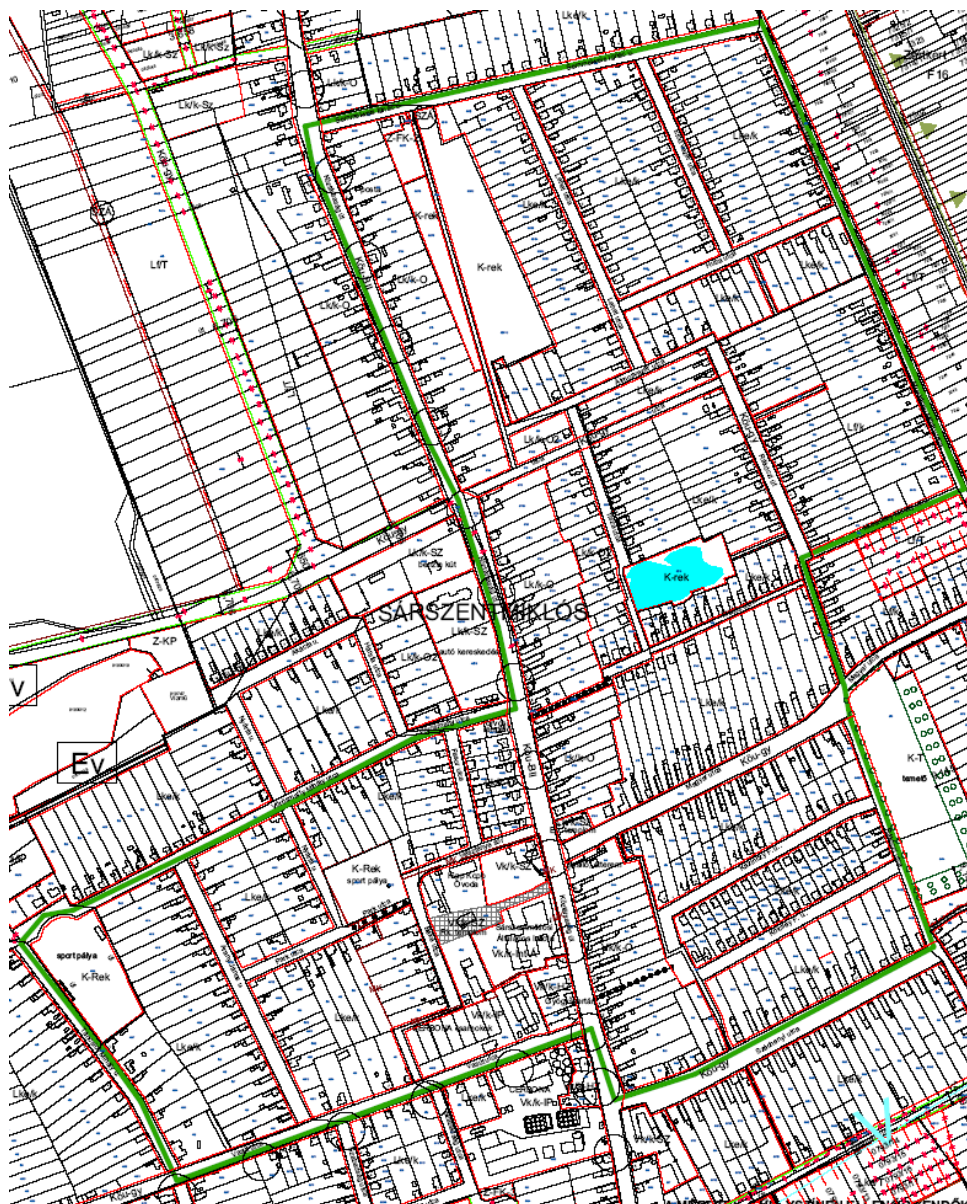
A fenti szempontok figyelembevételével az előző időszak 2 akcióterületével szemben 6 akcióterület kijelölése történt meg:

1. Belvárosi akcióterület (belvárosi városrész)
2. Sárszentmiklósi akcióterület (külvárosi városrész)
3. Alsótöbörzsöki akcióterület (külvárosi városrész)
4. Pusztagegri akcióterület
5. Sárhatvani akcióterület
6. Iparterületi akcióterület

Belvárosi akcióterület (belvárosi városrész)

Sárszentmiklósi akcióterület (külvárosi városrész)

46

SZÉCHENYI 2020

SZÉCHENYI 2020

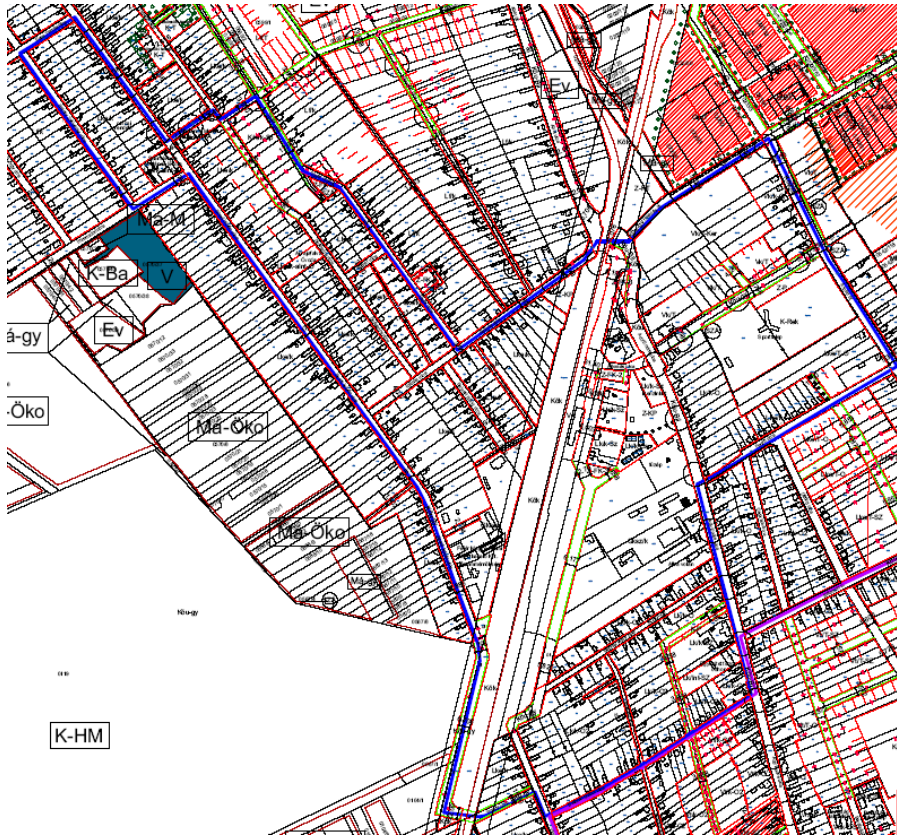
MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

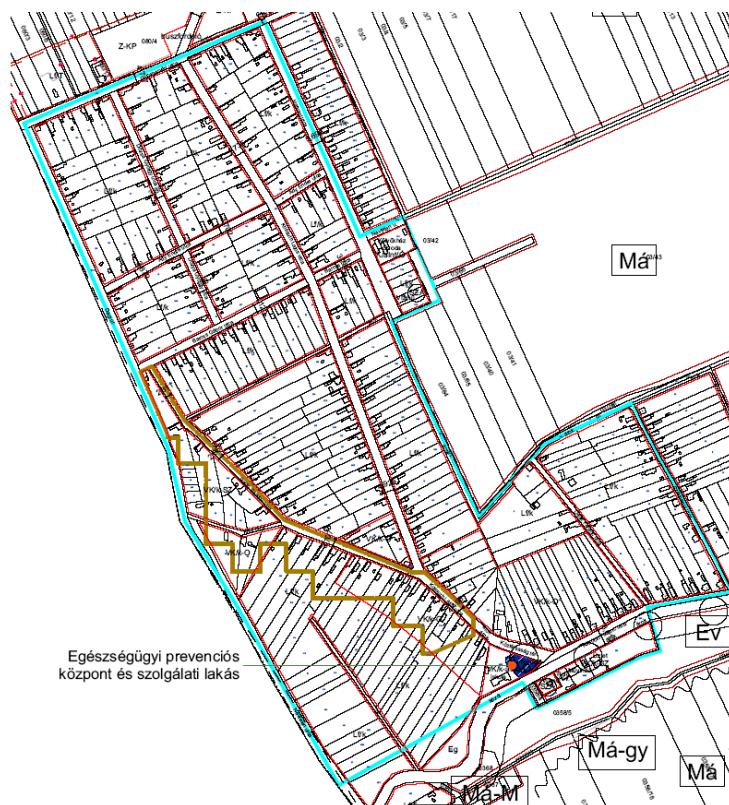

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

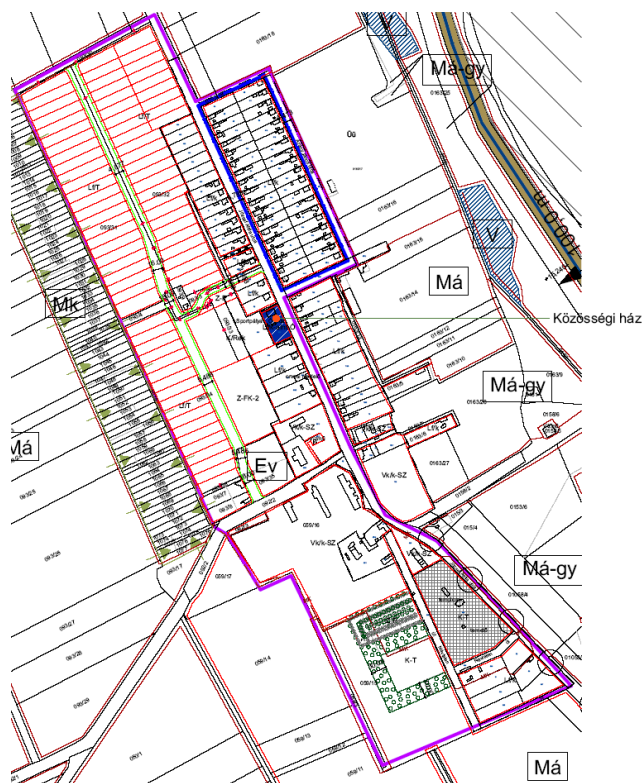
Alsótöbörzsöki akcióterület (külvárosi városrész)

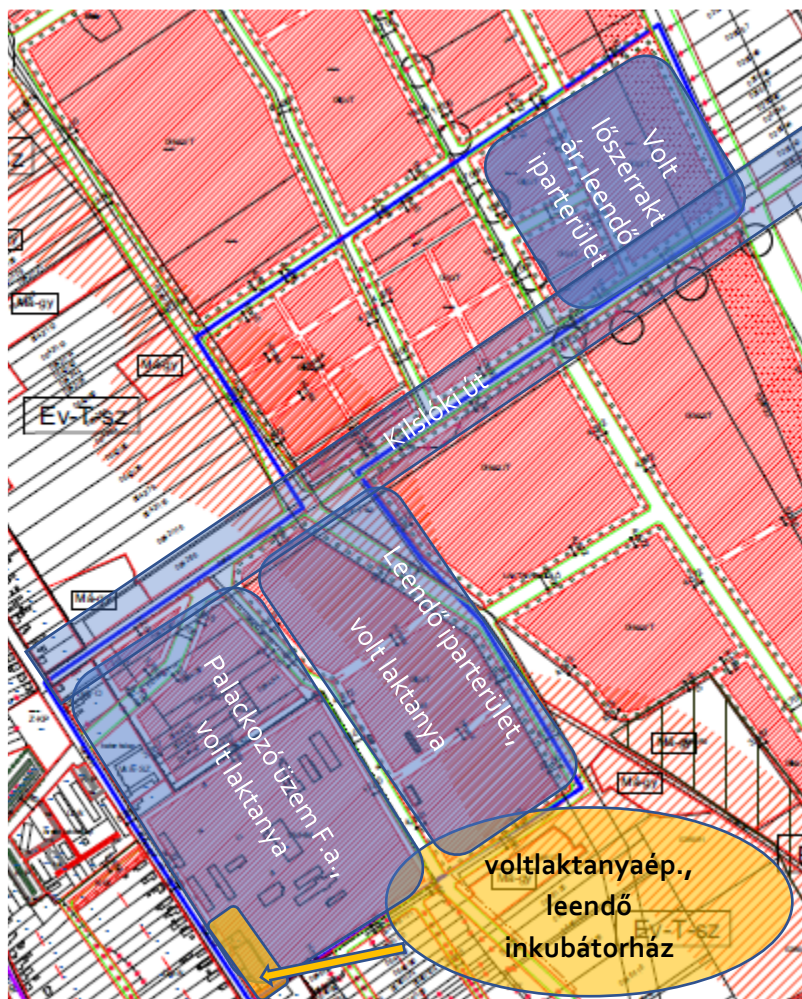
Pusztagegri akcióterület

Sárhatvani akcióterület

Iparterületi akcióterület

4.3.2. A város fejlesztése érdekében az ITS-ben tervezett projektek bemutatása

A projektek fejlesztési igény szerinti megoszlását alapvetően a megoldatlan problémák megoldásának szándéka és a fejlődést szolgáló célok határozzák meg. A város – szétagoltságából adódóan – még jelentős út- és közműhálózati hiányokkal küzd, melyek részben abból adódnak, hogy a városba integrált települések nagyobb része már a csatlakozáskor is fejletlen, közműhiányos volt. Ezeknek az elmaradásoknak egy részét az elmúlt időszakok forrasszűkössége miatt még nem lehetett felszámolni. A város rendszerváltás utáni hanyatló pályára kerülése a korábban sikeres iparágak felszámolása és a jelentős keresletet támaztó katonaság megszűnése kapcsán következett be. A járásközponttal együtt a térség helyzete is relatív hanyatlásba került. A leszakadás megállítása terén Sárbogárd nemcsak saját fejlődéséért, hanem járásközpontként a környezetéért is felelős. A korábbi tevékenységek után hátra maradt ingatlanok jelentős és kedvező kiindulópontot képeznek a fejlődés újraindításához.

51

A Stratégiában tervezett projektek a következő csoportokba kerültek besorolásra:

Kulcsprojektek

Hálózatos és hálózatokra ható intézkedési projektek

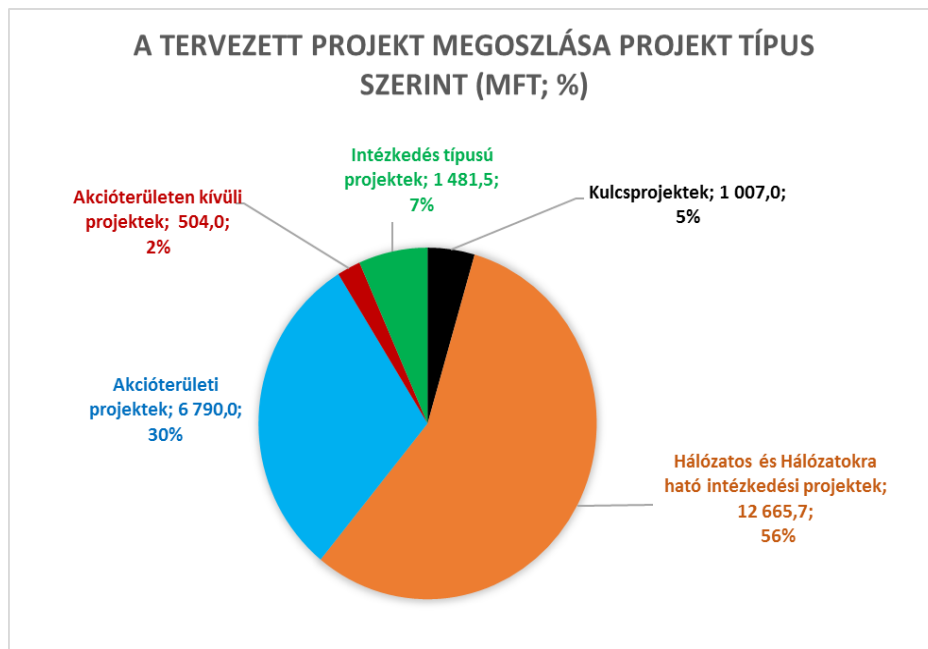
- Hálózatokra ható intézkedési projektek
- Hálózatos projektek

Akcióterületi projektek

- Belvárosi akcióterület
- Alsótöbörzsöki akcióterület
- Sárszentmiklósi akcióterület
- Pusztaegresi akcióterület
- Sárhatvani akcióterület

Akcióterületen kívüli projektek

Intézkedés típusú projektek

18. ábra: A tervezett projektek költségmegoszlása (millió Ft;%)

Az akcióterületekre a tervezett ráfordítások 30%-a jut. A legjelentősebb összeg a hálózatos jellegű fejlesztések csoportjához tartozik abból adódóan, hogy a hálózatos fejlesztések döntően vagy minden városrészt, vagy azok többségét érintik fizikailag vagy hatásukat tekintve.

Az akcióterületek közti költségeloszlás áttekintően az alábbi:

Akcióterületi projektek összesen (millió Ft)	6 790,0
Ebből:	
Belvárosi akcióterület	4 620,0
Alsótöbörzsöki akcióterület	1 520,0
Sárszentmiklósi akcióterület	60,0
Pusztægresi akcióterület	380,0
Sárhatvani akcióterület	210,0

3. táblázat: Az akcióterületi projektek költségei

Az akcióterületi projektek ismertetése

Belvárosi akcióterület

A tervezési időszakban a város több olyan fejlesztés megvalósítását tervezi, illetve tartja szükségesnek, amelyek nem egy városrész, hanem az egész város, sőt, több esetben a járás javát szolgálják. Ezek a fejlesztések részben olyan intézményeknek adnak majd új otthont, amelyek jelenleg is a belváros közelében helyezkednek el (rendőrség, mentőállomás). A városcentrumban nincs lehetőség jelentősebb új fejlesztések megvalósítására, ezért a belváros kiterjesztésére kerül sor a közeli beépítésre szánt területek felé, melyeket a Településfejlesztési koncepció már a külvároshoz sorol, akcióterület szerint azonban a belvárosi akcióterülethez tartoznak. Az akcióterület határának kialakítása és az intézmények telkének kijelölése során már eleve figyelembe vételre került, hogy azok a belváros városias jellegét erősítsék.

A főtéren áll a járási ügyészség–bíróház épülete, amely leromlott állapotával rontja a városképet, felújítása hovatovább elodázhatatlan.

A felsorolt állami intézmények mintegy 3,5 milliárd Ft-ot igénylő építése, illetve felújítása állami feladat, azonban a városfejlesztés szerves részét képezik.

Az intézmények megvalósulásával kapcsolatban a város nem rendelkezik döntési jogkörökkel, lehetőségei a kezdeményezés és a figyelemfelhívás, valamint a bizonyos feltételek (telek kiválasztása, szabályozási feltételek) biztosítása körére korlátozódnak.

A főtér és környéke zöld város jellegű fejlesztése a főtéren kívül a szomszédos lakótelepre és a közeli Ifjúsági park területére is kiterjed. A projekt keretében nő a minőségi zöldfelület, a parkolóként használt Hősök terének jelentős részéről kihelyezésre kerül a parkoló, és megvalósul a főtér díszterré történő átalakításának első lépcsője. A teljes megvalósítást akadályozza, hogy a parkolószám kiváltásához nem áll rendelkezésre elegendő felszabadítható ingatlan terület a közelben.

A projekt keretében a főtéren álló, leromlott állapotú önkormányzati tulajdonú épületben multifunkciós szolgáltató és közösségi központ jön létre, amely a város teljes lakosságának szóló szolgáltatásokat fog nyújtani.

Ugyancsak a belváros adna otthont a leendő Fiatalok Házának, amelynek létrehozásával a városvezetés célja az, hogy erősítse a fiatal generáció kötődését és kulturált feltételeket, jó minőségű szolgáltatásokat biztosítson számukra.

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Belvárosi akcióterület			4 620,0
	Zöld város projekt megvalósítása az alábbi fejlesztési intézkedések integrálásával:			500,0
Városközpont	1.Hősök tere és környezete „Zöld város” jellegű fejlesztése	Zöldfelületi hálózat fejlesztése	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	
Városközpont	2.Multifunkciós szolgáltató és közösségi központ létrehozása a városközpontban alulhasznosított, felújítandó ingatlan hasznosítása révén	Közösségi, városi funkciók, szolgáltatások bővítése, fejlesztése	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	
Városközpont	3.A Hősök tere forgalomterhelésének csökkentése, a tér dísztérré történő átalakítása	Városközpont parkolási feltételeinek javítása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	
Városközpont	4.A városközpont parkolászámának növelése és az új parkolók zöldfelületi irányelveknek megfelelő kialakítása	Városközpont parkolási feltételeinek javítása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Városközpont	Új rendőrség, mentőállomás feltételeinek megteremtése	Közszolgáltatások intézményi fejlesztése	6.Városi szintű szolgáltatások kialakítása	3 000,0
Városközpont	A bírósági-ügyészségi épület felújítása a Hősök terén		Nem városi beruházás	500,0
Városközpont	Fiatalok Háza létrehozása	Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	400,0
Városközpont	Ifjúsági park színpadfelújítás	Ifjúsági Park és környezete közterületi fejlesztése (környező utcák, járdák, zöldfelületi hálózat)	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	20,0
Városközpont, Külváros	A munkába állás támogatása kisgyermekes családok esetén családbarát gyermekintézmények fejlesztésével a külvárosban (Városközpont és Alsótöbörzsök)	Oktatási és képzési rendszer, szociális állapot és szolgáltatások	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	200,0

4. táblázat: A belvárosi akcióterület projektjei

Alsótöbörzsöki akcióterület

A belvároshoz való közelsége és viszonylagos kiépítetlensége következtében ennek a városrésznek a városközpont felé eső részén van lehetőség a városközponti funkciók optimális elhelyezésére. A tervezési ciklusban a funkcióbővítő városrehabilitációs fejlesztések többsége ezen a területen valósul meg. A tervezett fejlesztések az oktatási centrum közelébe tervezett sportlétesítményi,

gyermekintézményi, lakóterületi fejlesztéseket, épületenergetikai fejlesztést, közterületrendezést, zöld város jellegű beavatkozásokat tartalmaznak.

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Alsótöbörzsöki akcióterület			1 520,0
Külváros	A városközpont kiterjesztése a külváros fejlesztési területeinek felhasználásával A városközponti funkciók kiterjesztése az alsótöbörzsöki fejlesztési területekre. A közterületi infrastruktúra fejlesztése	A városközpont kiterjesztése	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	200,0
Külváros	Új lakóterületek fejlesztése, kijelölt lakóterületek fejlesztésének folytatása	Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése Fenyő és Ősz utcában építési lakótelkek kialakítása, közművesítése	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése 7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	150,0
Külváros	Sport-infrastruktúra fejlesztése: tanuszoda, sportcsarnok, sportpályák, szabadtéri tornaeszközök és rekreációs területek fejlesztése: fejlesztési program kidolgozása	A alközpontokban a közösségi, városi funkciók, szolgáltatások és infrastruktúrájuk bővítése, fejlesztése (uszoda, sportcsarnok, sportpályák, szabadtéri tornaeszközök és rekreációs területek fejlesztése)	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	700,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Városközpont, Külváros	A munkába állás támogatása kisgyermekes családok esetén családbarát gyermekintézmények fejlesztésével a külvárosban (Városközpont és Alsótöbörzsök)	Oktatási és képzési rendszer, szociális állapot és szolgáltatások	8. Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	300,0
Külváros	Vasútállomás környékének rendezése	Zöldfelületi hálózat fejlesztése	3. Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	100,0
Külváros	Az önkormányzati intézmények épületenergetikájának fejlesztése, intelligens épületüzemeltetési megoldások alkalmazása	Közszolgáltatások intézményi fejlesztése	6. Városi szintű szolgáltatások kialakítása	50,0
Külváros	Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózat létrehozása a városi szintű terv alapján	Zöldfelületi hálózat fejlesztése	7. Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	20,0

5. táblázat: Az alsótöbörzsöki akcióterület projektjei

Sárszentmiklósi akcióterület

A Külváros sárszentmiklósi területén az egészségügyi alapellátást szolgáló fejlesztésre és zöld város jellegű fejlesztésre kerül sor, amely tartalmazza egyúttal a hiányzó közművek pótlását, a csapadékvízkezelés megoldásának olyan módját, mely egyúttal vízfelületnövelést, élőhely megteremtését és rekreációs jellegű tér kialakítását célozza („Tisza tó” környéke).

Városrészesz	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Sárszentmiklósi akcióterület			60,0
Külváros	Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózati terv és a felszíni vízrendezési csapadékvízgazdálkodási terv kidolgozása és a területre vonatkozó rész megvalósítási feltételeinek megteremtése	Sárszentmiklós Tisza-tó, Tisza utca környékének rendezése, parkosítás, mesterséges víztározó kialakítása	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése 7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	20,0
Külváros	TOP-4.1.1-15 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	Középületek rehabilitációjának folytatása	3.Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	40,0

6. táblázat: A sárszentmiklósi akcióterület projektjei

Pusztagegesi akcióterület

A korábbi időkben jóval ezer fő feletti lakosságú, de még ma is hatszáz fő feletti településrészben szegregátum található. A település lakosságmegtartó képességének és helyszíni szolgáltatásainak fejlesztése érdekében szociális bérlakás építésére, egészségközpont kialakítására és a kulturális-közösségi központ megújítására kerül sor. Az intézményfejlesztések egyrészt az egészségmegőrzést segítő, másrészt kulturális és munkaerőpiaci, társadalmi kompetencianövelő szolgáltatásokat, programokat szolgálnak, melyek eredményeként a településen élő számos (arányaiban az átlagnál több) gyermek és fiatal életlehetőségeit javítani fogja. A településrész kedvező természeti adottságai és a természetvédelmi terület (Rétszilasi tavak) közelségét figyelembe véve sor kerül a turisztikai lehetőségek felmérésére és a programalkotásra.

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Pusztáegresi akcióterület			380,0
Pusztáegres	TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok TOP 4.3.1 Leromlott városi települések rehabilitációja	Leromlott területek rehabilitációja	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése	280,0
Minden	Falusi-természetturisztikai turizmus fejlesztési koncepció kidolgozása és a megvalósítás lehetőségeinek értékelése partnerségi keretek között (szakmai szervezetek, szakmai és helyi civil szervezetek részvételével) (Pusztáegres fókusszal)	Turizmusfejlesztés (Pusztáegres)	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása	100,0

7. táblázat: A pusztáegresi akcióterület projektjei

Sárhatvani akcióterület

A Pusztaegreshez közeli városrész ugyancsak rendelkezik szegregált lakossággal, ebből adódóan szoftt és építési jellegű beavatkozások tervezésére is sor kerül (szociális lakásépítés, közösségi ház felújítása új szolgáltatásokkal). A városrész lakossága Pusztaegressel szemben előregedett. A lakosságmegtartás, illetve pótlás lehetőségét jelentő a gázellátás megoldása, amelynek hiánya a városrészek közül egyedül Sárhatvant sújtja. (Ez a fejlesztés a hálózatos projektek körében jelenik meg.)

60

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Sárhatvani akcióterület			210,0
Sárhatvan	TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok TOP 4.3.1 Leromlott városi települések rehabilitációja	Leromlott területek rehabilitációja	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése	210,0

8. táblázat: A sárhatvani akcióterület projektje

Kulcsprojektek

A **kulcsprojektek** közé azok a fejlődés szempontjából elengedhetetlen üzleti infrastruktúra-fejlesztési fejlesztések kerültek, amelyek híján a város nem tud a kor követelményeinek megfelelő és a térség és az ország más városaihoz képest versenyképes fejlesztési ingatlanokat kínálni. Az ingatlanfejlesztést kiegészíti olyan ösztönző hatású szabályozási feltételek kis költséggel járó előkészítése, amelyek a versenyképességet fokozzák.

A kulcsprojektek egyúttal a Szabad vállalkozási zóna státusz kiaknázását célozzák.

Akció-terület	Beavatkozási terület - Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
		Kulcsprojektek		Összesen	1 007,0
-	Minden	Helyi kormányzati és fejlesztéskoordinációs	SMART CITY – intelligens megoldások a városirányítás -	6.Városi szintű szolgáltatások kialakítása	5,0

		szervezeti feltételek fejlesztése	városüzemeltetés, a kommunikáció és a városi élet minden lehetséges területén		
Iparterületi	Külváros	TOP-2.1.1-15 Barnamezős területek rehabilitációja keretében Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház létrehozása	Barnamezős területek rehabilitációja Vállalkozástámogató üzleti infrastruktúra létrehozása Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása 2.Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása 7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése 9.Munkahelyteremtés és –megőrzés	400,0
Iparterületi	Külterület	TOP-1.1.1 Iparterületek fejlesztése (barnamezős területen)	Iparfejlesztés Új vállalkozások létrejöttét és letelepedését lehetővé tevő infrastruktúra, fizikai környezet kialakítása	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása 2.Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása 7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése 9.Munkahelyteremtés és –megőrzés	600,0
		A "Mezőföld felzárkóztatása" szabad vállalkozási zóna program, Logisztikai és iparfejlesztési alprogram, Ipari park fejlesztési projektcsoportban: Vállalkozásbarát szabályozás (adók, rendeletek)	Vállalkozásbarát szabályozás (adók, rendeletek) A vállalkozások fejlődését elősegítő, a városba telepedését ösztönző szabályozási intézkedések megvalósítása	2.Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása 9.Munkahelyteremtés és –megőrzés	2,0

9. táblázat: Kulcsprojektek

Hálózatos projektek

A hálózatos és a hálózatokhoz kötődő, intézkedés típusú (elemzési, tervezési, döntéselőkészítési, szervezeti) fejlesztések a program legnagyobb súlyú részét képezik fizikai kiterjedtségüket és pénzügyi vonzataikat tekintve egyaránt. Ez a projektcsoport jellegénél fogva túlmutat az akcióterületeken. A közlekedés, tájhasználat, a környezettel kapcsolatos beavatkozások, a közműfejlesztések és az ingatlanállománnyal kapcsolatos feladatok a város előtt álló feladatok legköltséghévesebb részét képezik. Ez a projektcsoport számos régi adósság törlesztését tartalmazza, egyúttal az egészségesebb, élhetőbb jövő felé fordulás beavatkozásaival is számol.

62

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
	Hálózatos és Hálózatokra ható intézkedési projektek		összesen	12 665,7
	Hálózatokra ható intézkedési projektek		összesen	35,7
Minden	A csapadékvíz-gazdálkodási elvek érvényesítése érdekében helyi rendelet alkotása. A szabályozás átvezetése a tervezési eszközökön	Komplex felszíni vízrendezés	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	0,2
Minden	A tájhasználat, a zöldfelületek és a funkciótlan területek területhasználatának rendeleti szabályozása kötelező és ajánlott kategóriákkal, a szabályozás átvezetése a tervezési eszközökön. A zöldfelületi és virágosítási rendező elvek megjelenítése az arculati tervben	Zöldfelületi hálózat kialakítása Gyalogos közlekedési felületek és zöldfelületek komplex fejlesztése Közterületek közösségi fejlesztése (sétálóter, szökőkút kialakítása, szabadterei sport és rekreációs területek fejlesztése) A haszonnövénytermesztés ösztönzése a magántulajdonú, utcakép szempontjából semleges területeken.	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése 5.A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése 7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	1,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	Külterületi tájhasználati, termőtalajvédelmi (erdősáv létesítési) és levegőtisztaságvédelmi terv készítése	Természeti és táji értékek védelmének biztosítása helyi szinten Természeti értékeknek, védettségeknek alárendelt hagyományos tájhasználat fenntartása és ösztönzése Zöldfelületi hálózat kialakítása Mezővédő erősávok fejlesztése	5.A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése	3,0
Minden	Környezetkímélő gazdálkodás tanácsadási feltételeinek megteremtése	Környezetkímélő gazdálkodás támogatása	5.A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése	20,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózati terv készítése	Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése Közparkok, közkertek kialakítása, a meglévők minőségi fejlesztése, zöldfelületek közötti kapcsolat megteremtése Zöldfelületi hálózat kialakítása Gyalogos közlekedési felületek és zöldfelületek komplex fejlesztése Közterületek közösségi fejlesztése (sétálóter, szökőkút kialakítása, szabadtéri sport és rekreációs területek fejlesztése) A 63.sz. főút negatív környezeti hatásainak csökkentése	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése	5,0
Alsótöbörzsök, Városmegyer, Sárszentmiklós	Zaj-, porvédelmi intézkedési terv kidolgozása	A 63.sz. főút negatív környezeti hatásainak csökkentése	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	1,5

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	Az önkormányzati épületek épületenergetikai felmérése és fejlesztési koncepciója. Intelligens épületenergetikai megoldások alkalmazása a felújítások keretében	Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, energiatakarékosságra való nevelés erősítése Középületek rehabilitációjának folytatása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	3,0
Minden	Közlekedésfejlesztési terv kidolgozása a Zöldfelületi, virágos és rekreációs-terület- és pihenőpont hálózat tervével összhangban	Gyalogos és kerékpáros közlekedés fejlesztése Gyalogos közlekedési felületek és zöldfelületek komplex fejlesztése Települési utak javítása, burkolása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	2,0
Hálózatos projektek			összesen	12 630,0
Városközpont, Sárszentmiklós	TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	Közlekedési területek rendezése, kiépítettségének javítása, biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek biztosítása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	400,0
Külváros	TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	Kerékpáros közlekedési infrastrukturális feltételek javítása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	450,0

Városrész	Projekt	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Külváros	TOP-1.3.1 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Települési utak javítása, burkolása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	50,0
Városközpont	TOP-1.3.1 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Települési utak javítása, burkolása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	50,0
Külváros	TOP-1.3.1 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Települési utak javítása, burkolása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	50,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	Felszíni vízrendezési és csapadékvízgazdálkodási terv kidolgozása Vízrendezési hálózati terv kidolgozása és megvalósítása Csapadékvíz elvezető rendszer felújításának további ütemei	Komplex felszíni vízrendezés Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése Közparkok, közkertek kialakítása, a meglévők minőségi fejlesztése, zöldfelületek közötti kapcsolat megteremtése Zöldfelületi hálózat kialakítása Gyalogos közlekedési felületek és zöldfelületek komplex fejlesztése Közterületek közösségi fejlesztése (sétálóter, szökőkút kialakítása, szabadtéri sport és rekreációs területek fejlesztése)	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	2 000,0
Minden	Lakótelepi, lakóterületi közösségi területek, „kisközpontok” környezetének „zöld város” jellegű felújítása	Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése	50,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden Új kiépítés: Rétszilas Kislók Pusztagr es Sárhatvan Nagyhörcc ökpuszta	Szennyvízhálózat létrehozása a külső városrészekben, a szennyvízhálózat kiegészítése a hiányos területeken, a rácsatlakozások ösztönzése a meglévő, de alacsony kihasználtságú hálózatokra	Szennyvízcsatorna-hálózatra történő rákötöttség növelése, közműhiányok pótlása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	1 300,0
Sárhatvan, Nagyhörcc ökpuszta	Vezetékes gázellátás	Szennyvízcsatorna-hálózatra történő rákötöttség növelése, közműhiányok pótlása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	100,0
Minden	Közvilágítás kiterjesztése és korszerűsítése	Szennyvízcsatorna-hálózatra történő rákötöttség növelése, közműhiányok pótlása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	180,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett beruházási összeg (m Ft)
Minden	Ingtatlanállomány és zöldfelület megújítása	Komplex felszíni vízrendezés Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése Közparkok, közkertek kialakítása, a meglévők minőségi fejlesztése, zöldfelületek közötti kapcsolat megteremtése Zöldfelületi hálózat kialakítása Gyalogos közlekedési felületek és zöldfelületek komplex fejlesztése Közterületek közösségi fejlesztése (sétálótér, szökőkút kialakítása, szabadtéri sport és rekreációs területek fejlesztése)	7. Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	3 000,0
Minden	Használaton kívüli és leromlott állapotú középületek, önkormányzati tulajdonú ingatlanok rehabilitációja és hasznosítása, hiányzó funkciók betelepítése	Középületek rehabilitációjának folytatása	3. Városközpont és a sárszentmiklósi és alsótöbörzsöki alközpontok városias jellegének erősítése, funkcióbővítése	5 000,0

10. táblázat: Hálózatokra ható intézkedési és hálózatos projektek

Akcióterületen kívüli projektek

Néhány beavatkozás egyedi jellege miatt nem sorolható az előző kategóriákba, ezért az Akcióterületen kívüli projektek kategóriájába kerültek. Ezen projektcsoport alapvetően a társadalmi felemelkedéssel és szervezett, nonprofit foglalkoztatással kapcsolatos projekteket tartalmaz, melyek megvalósulása elengedhetetlen a város fejlődőképességének fokozásához.

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Akcióterületen kívüli projektek		összesen	504,0
Külterület, Városközpont (szervezetek)	Munkaigényes, importkiváltó termékek előállítás az Önkormányzat támogatott foglalkoztatásai keretében	Agrárgazdaság fejlesztése	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása	100,0
Minden	Sárbogárd járás foglalkoztatási-gazdasági együttműködésének fejlesztése (paktum)	Térségi együttműködések	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	0,0
Minden	Komplex családi szolgáltatásfejlesztés Sárbogárdon	Szociális állapot és szolgáltatások	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	40,0
Minden	SIPKA-Sárbogárdi ifjúsági program a közösségi akciókért	Szociális állapot és szolgáltatások	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	20,0
Városközpont	Petőfi tanoda létrehozása Sárbogárdon EFOP-3.3.1 Tanoda programok támogatása	Oktatási és képzési rendszer	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	30,0
Városközpont	Mészöly tanoda létrehozása EFOP-3.3.1 Tanoda programok támogatása	Oktatási és képzési rendszer	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	30,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Külváros	Sárszentmihályi tanoda létrehozása EFOP-3.3.1 Tanoda programok támogatása	Oktatási és képzési rendszer	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	30,0
Városközpont	EFOP-2.2.3 Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése	Szociális állapot és szolgáltatások	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	250,0
Minden	TOP-1.2.1 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	Turizmusfejlesztés	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása	4,0

11. táblázat: Akcióterületen kívüli projektek

Intézkedés típusú projektek

Összegeiket tekintve nem nagy volumenű, de a tervezési ciklus sikeressége szempontjából meghatározó projekteket takar ez a projektcsoport.

A költségmegtakarítást eredményező informatikai megoldások alkalmazása, az intézményrendszer korszerűsítése, az ingatlanvagyon hatékony használata és üzemeltetése, valamint a partnerkapcsolatok, különösen a lakossággal, a fiatalokkal való kapcsolat szorosabbra fűzése és a hatékony kommunikáció, a természeti környezet védelmével kapcsolatos intézkedések, valamint a helyi társadalom leszakadó rétegének felzárkóztatását szolgáló új módszerek alkalmazásának kifejlesztése azok a fő területek, amelyek az intézkedési (helyi kormányzási) kategóriába kerültek. Besorolásuk fő kritériuma, hogy olyan vezetési-szervezési-tervezési tevékenységeket takarnak, amelyek megvalósítása különösen a város vezetésére és szervezeti egységeire ró szakmai feladatokat, melyek megvalósításának sikeressége a kivitelezési jellegű projektek megvalósulását és hasznosulásuk hatékonyságát alapvetően befolyásolja.

A költségvetésben meghatározó összegek olyan projekteket tartalmaznak, amelyek intézményfejlesztések és humán szolgáltatások terén jelentenek előrelépést. (A hálózatos fejlesztésekhez tartozó intézkedési típusú projekteket a hálózatos infrastruktúra-fejlesztési projektekkel együtt mutattuk be.)

Az intézkedés típusú projektek a város vezetési, működtetési színvonalának magasabb szintre emelését, másrészt a megvalósítani tervezett projekteknél a hosszabb távú fejlődés szolgálatába való

állítását célozzák. Egyes területeken a konkrét fejlesztési projektek megvalósulását a felmérési és tervezési dokumentumok elkészítésével kell megalapozni. Ilyen pl. az örökségvédelem és a turizmus, ahol az értékek felmérése, értékelése és fejlesztési program megfogalmazása a reális fő cél a jelenlegi tervezési ciklusban, melyek birtokában a következő lépcsőben konkrét megvalósulásokra kerülhet sor. A dokumentumok birtokában az ITS aktualizálása keretében célszerű konkrét fejlesztési elképzeléseket programba emelni.

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
	Intézkedés típusú projektek		összesen	1 481,5
Minden	Smart City Intelligens városirányítás és városüzemeltetés (Smart City) koncepció kidolgozása, prioritások meghatározása	SMART CITY – intelligens megoldások a városüzemeltetés, a kommunikáció és a városi élet minden lehetséges területén	6.Városi szintű szolgáltatások kialakítása	4,0
Minden	Intelligens jelző- és mérőrendszer bevezetésének szorgalmazása a Vízmű vállalatnál	Szennyvízcsatorna hálózatra történő rákötöttség növelése, közműhiányok pótlása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	0,0
Minden	Intézményfejlesztési program és projektterv kidolgozása és megvalósítása	Közzolgáltatások intézményi fejlesztése	6.Városi szintű szolgáltatások kialakítása	400,0
Külterület	A különleges területfelhasználásba sorolt területek hasznosítási koncepciójának elkészítése a Szabad vállalkozási zóna terv keretében készülő logisztikai, iparfejlesztési és agrár programokkal összhangban	Különleges területfelhasználásba sorolt területek hasznosítása	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	15,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	A lakossági épületenergetikai pályázatok promóciója	Lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése	4.A lakókörnyezet minőségi fejlesztése	1,0
Minden	Ifjúságpolitikai és tehetséggondozási program kidolgozása	Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása A fiatalok elhelyezkedését, városon belüli életlehetőségeit, helyben maradását és letelepedését elősegítő ifjúságpolitikai program kidolgozása és megvalósítása	8.Társadalmi kohézió, társadalmi kapcsolatok erősítése, közösségi élet fellendítése, helyi identitás erősítése 9.Munkahelyteremtés és –megőrzés	3,0
Minden	Partnerségi hálózati, infokommunikációs és média program kidolgozása és megvalósítása	Partnerség a vállalkozói szférával és a fiatalokkal Közösségi tájékoztatási, információs rendszer fejlesztése SMART megoldásokkal Térségi együttműködések	2.Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása 6.Városi szintű szolgáltatások kialakítása 8.Társadalmi kohézió, társadalmi kapcsolatok erősítése, közösségi élet fellendítése, helyi identitás erősítése	3,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	Turizmusfejlesztési koncepció és projektterv kidolgozása (meglévő stratégiai dokumentumok felhasználásával) Örökségvédelmi terv kidolgozása és beépítése a turizmusfejlesztési programba	Természeti és művi örökség védelme Turizmusfejlesztés	1.Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása 5.A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése	3,0
Minden	Természeti és kulturális örökség védelmét szolgáló értékleltár felállítása, intézkedési terv kidolgozása Természeti értékeknek, védettségeknek alárendelt hagyományos tájhasználat fenntartásának szabályozása és ösztönzése	Természeti és táji értékek védelmének biztosítása helyi szinten Természeti értékeknek, védettségeknek alárendelt hagyományos tájhasználat fenntartása és ösztönzése	5.A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése	1,0
Minden	Marketingstratégia akcióprogramjának intézkedési terve	Befektetéstámogató településmarketing	2.Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása	1,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	Partnerségi együttműködés a rendőrkapitánysággal - közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési intézkedési terv kidolgozása és bevezetése	Közlekedésbiztonsági beavatkozások	7.Közmű és közlekedés infrastruktúra fejlesztése	0,0
Minden	Szociális szolgáltatásfejlesztési koncepcióból adódó fejlesztések megvalósítása	Szociális ellátórendszer fejlesztése	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	200,0
Minden	A leszakadó rétegek társadalmi felzárkóztatási programja	Szociális ellátórendszer fejlesztése	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	400,0
Minden	Foglalkoztatásösztönző eszközrendszer kidolgozása és bevezetése, különös tekintettel a befektetés- és munkahelyteremtés ösztönzésére, kiemelten a hátrányos helyzetűek foglalkoztatására	A hátrányos helyzetű lakossági rétegek elhelyezkedését is lehetővé tevő vállalkozások ösztönzése, nonprofit foglalkoztatási formák kialakítása	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom g.Munkahelyteremtés és –megőrzés	250,0

Városrész	Projektek	Tematikus célokhoz tartozó beavatkozási terület	Tematikus cél	Tervezett fejlesztési összeg (m Ft)
Minden	A közfoglalkoztatásban és a szociális foglalkoztatásban gazdasági hasznosság erősítése, kompetenciafejlődést eredményező foglalkoztatási területek, módszerek alkalmazása, a tranzit-szerep erősítése	Önkormányzati nonprofit foglalkoztatási formák alkalmazása az üzleti szféra piaci esélyeit nem rontó területeken, hátrányos helyzetű lakosság számára	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom 9.Munkahelyteremtés és –megőrzés	200,0
Minden	Helyi közügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása	Helyi közügyek széles körben történő megtárgyalása, civil szervezetek kezdeményezéseinek felkarolása	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	0,5
Minden	Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása	Helyi közösségek, tehetségek megnyilvánulásának támogatása	8.Társadalmi kohézió: magas társadalmi tőkével és identitással rendelkező, önszervező és együttműködő helyi társadalom	1,0

12. táblázat: Az intézkedés típusú projektek bemutatása

Sárbogárd térségi szerepének növeléséhez szükséges fejlesztések

A járás és a térség felzárkóztatásának elindításához, Sárbogárd térségközponti súlyának növeléséhez, a hálózatos fejlődés elindításához szükség van olyan térségfejlesztési hatású infrastrukturális fejlesztésekre, amelyek kormányzati szintű döntéseket igényelnek, azonban szükségességüket Sárbogárd településfejlesztési stratégiájában is szükséges szerepeltetni. Erre vonatkozó elemzések és térségi programalkotás híján gondolati szintű javaslatok megfogalmazására van lehetőség, melyek azonban a tények ismeretén, a város stratégiai dokumentumain és az elmúlt évtizedek tapasztalatain alapulva kerülnek megfogalmazásra. A projektjavaslatok fő célja olyan programozási folyamat szorgalmazása, amely egyrészt lehetővé teszi, hogy Sárbogárd fejlődése érdekében a Szabad

vállalkozási zóna státusz a lehető legnagyobb mértékben kiaknázható legyen, másrészt olyan fejlődési folyamatot indít el, amely léptékét tekintve lényegesen nagyobb – mintegy 50-100 km sugarú – térség felzárkózását, fejlődését megalapozza.

Projektjavaslatok a Mezőföld felzárkózási programjához és a "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna programhoz
A "Mezőföld felzárkóztatásáért" térségi fejlesztési, kormányzati programkezdemenyezéshez kapcsolódó "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna program kidolgozása
Közlekedésfejlesztés
A várost érintő vasút- és közúthálózati fejlesztések
M8 Sárbogárd-Dunaújváros közti szakaszának tervezése és megépítése
Sugárirányú közúthálózat megerősítése, felújítása (különösen a Dunaújváros-Rétszilas-Cece-Szekszárd, valamint a Székesfehérvár-Börgönd-Sárbogárd vonalak)
Vasúti kapcsolati vonalak helyreállítása
Ipari és logisztikai fejlesztések
A "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna program, Logisztikai és iparfejlesztési alprogramban: Intermodális központ fejlesztési projekt
A "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna program, Logisztikai és iparfejlesztési alprogram, Ipari park fejlesztési projektcsoport
Agrár- és elsődleges agrárfeldolgozási fejlesztések
Ipari és kertészeti növénytermesztés fejlesztése
Agrártermékek elsődleges feldolgozásának fejlesztése
A nagyüzemi állattenyésztés helyi szabályozási és optimális megvalósítási feltételeinek megteremtése
Családi és közösségi alapú, hálózatos termelési, feldolgozási és értékesítési formák feltételeinek előkészítése és megvalósítása
A helyi termék-előállítás ösztönzése

Projektjavaslatok a Mezőföld felzárkózási programjához és a "Mezőföld szíve" szabad vállalkozási zóna programhoz
Komplex társadalomfejlesztési, felzárkózási program
Komplex társadalomfejlesztési, felzárkózási program kidolgozása
Oktatási és képzési projektcsoporthoz (részprojektekre bontandó)
Kultúra projektcsoporthoz
Egészségügy projektcsoporthoz
Szociális projektcsoporthoz
Lakhatási feltételek fejlesztése

13. táblázat: Projektjavaslatok a Mezőföld felzárkózását szolgáló program megfogalmazásához

A térség elérhetősége szempontjából a leglényegesebb kérdés a közlekedési hálózat fejlesztése, amely a terület átjárhatóságát biztosítja és erősíti Sárbogárd pozícióját logisztikai és ipartelepítési vonzerő szempontjából.

A mezőgazdasági termékfeldolgozás és az állattenyésztés lehetőségét a szántóföldi növénytermesztés fejlettsége és a megtermelt termékek feldolgozásának hiánya indokolja. Az állattenyésztés Sárbogárd külterületén való elhelyezésének lehetőségét környezetvédelmi-, ingatlan- és közműszempontok alapján szükséges vizsgálni. (A lakóterületektől való kellő távolságra lévő területekben érdemes gondolkodni.) A nagyüzemi mellett foglalkoztatási és hozzáadott érték-termelés szempontjából is lényeges előrelépés lehetőségét kínálja a családi és közösségi alapú, hálózatos termelési, feldolgozási és értékesítési formák feltételeinek előkészítése és megvalósítása és a helyi termék-előállítás ösztönzése.

Egy térségi program sikerességét a beruházások jelentősen segítik, de az alapfeltétel a munkaerőpiaci követelményeknek megfelelni képes munkaerő rendelkezésre állása. A környező városok fejlődése jelentős mértékben hatott a településekre, így Sárbogárd lakosságára is, állandó lakhelyüket sokan áthelyezték a tartósan munkát biztosító városokba. Számosan ingáznak vagy külföldön dolgoznak, de megtartották eredeti állandó lakhelyüket. Elsősorban ők, valamint a közlekedési nehézségek miatt jelenleg munkát nem vállalók, az állás nélküliek, valamint a munkaerőpiacra éppen belépő fiatalok lehetnek az elsőként létesülő munkahelyek betöltői. Közép-és hosszú távon lényegesen javítani szükséges a gazdasági aktivitást a térségben, és a munkát vállalni szándékozók munkaerőpiaci kompetenciáit, általános kulturális állapotukat és szociális feltételrendszerüket is javítani szükséges. A mai kor fejlődési trendjei mindinkább a tudásigényesség felé tolnak el, ami az alacsony kompetenciákkal rendelkező oldalon elhelyezkedési nehézségeket, a magas szakmai igényesség oldalán

munkaerőhiányt támaszt. Ebből adódóan dinamikus és átfogó lépéseket szükséges tenni a társadalmi tőke fejlesztése felé, amely már rövid- és középtávon is hoz látható eredményeket, azonban kiteljesedés hosszabb távon várható.

Éppen a hosszú távú fejlesztési igény indokolja, hogy minél előbb elinduljon egy minden munkaképes és később munkaerővé váló generációt érintő **komplex társadalomfejlesztési, felzárkózási program**. A komplex megközelítés hiánya következtében a társadalomfejlesztési akciók a legtöbb esetben kevés eredményt hoznak, a Mezőföld felzárkózási programja eredményességgel biztató mintaprogram lehetne.

5. Megvalósítás alatt lévő legfontosabb önkormányzati és egyéb pályázati projektek rövid bemutatása

Sárbogárd Fejér megye leghátrányosabb helyzetű járásának a központja, a komplex programmal segített járások közé tartozik. Ennek oka a rendszerváltást követő gazdasági szerkezetváltás, amely eredményeként a térség meghatározó gazdasági ágazata a mezőgazdaság, az arra épülő iparágak teljesítőképessége, népesség eltartó képessége jelentősen csökkent. Ebből a hanyatlásból az elmúlt, közel 6-8 évben elkezdett, tudatos tervszerű fejlesztések próbálják a várost és a járást kivezetni. A város 2011-ben IVS-t, majd 2016-ban ITS-t készített, amelyben a település vonatkozásában megfogalmazott jövőkép a következő: "Sárbogárd jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújt lakosai számára, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremt. A város a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik." Szintén ebben a dokumentumban megfogalmazott településfejlesztési elvek között a környezeti értékek megőrzése és a fenntarthatóság is szerepel. A település tehát hagyományi, természeti, táji viszonyok miatt is nagyon fontosnak tartja az önkormányzati épületek energiahatékonyságát növelő, ezáltal a környezetszennyező, káros kibocsátásokat csökkentő beruházások támogatását, megvalósítását, amely a lakosság életminőségének javításához is hozzájárul.

5.1. Infrastrukturális háttérrel fejlesztő, a város élhetőségét javító projektek

TOP-2.1.3-15-FE1 - Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések			
Sárbogárd	2017.04.28	162	885
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		500	
Sárbogárd város belterületi vízrendezése			

80

Mivel Sárbogárd területe síkvidéken, a sárvíz mocsaras és abból kiemelkedő területén alakult ki, a csapadékvíz különösen nagy problémát okoz a városban. A megálló csapadékvíz mélysége változó: 1-2 méter közötti (bizonyos területeken csupán 70 cm), a település magasabb részein 6-7 méteres mélységben található. A problémát súlyosbítja az körülmény is, hogy a település növekedése során kiépített csapadékvíz-elvezető rendszer, azaz a meglévő elvezető rendszer nem teljeskörűen került kiépítésre. Bizonyos utcákban máig nincs csapadékvíz-elvezető árok, valamint az egyes területeken mély-pontok alakultak ki, ahol a csapadékvíz a lefolyás idején elárasztást, belvízveszélyt okoz, veszélyezteti az épületek állékonyosságát. Az utcai vízvezető árok nem egységes koncepció alapján készültek, így azok keresztmetszete, az egyes kapubejárók alatti áttereszek kialakítása nem megfelelő. A jelenlegi meglévő füvesített földárok rendszer már csak kis hatással tud működni. A legtöbb helyen az ingatlanok kapubejárói alatt nem megfelelő keresztmetszetű áttereszek találhatóak. Az árok nagy része nem burkolt, így gyorsan feliszapolódik, feltöltődik. A sárbogárdi városrészben, az utóbbi évtizedben több jelentős elöntés is volt, a belvíz miatt több tíz épület dőlt össze vagy vált lakhatatlanná. Az árokrendszer nem tudja kellő sebességgel elvezetni a csapadékvizet, az árokban pang a víz, amely poshad, bűdösödik, megjelennek a kórokozók. Mindez nem illik bele egy 21. századi városképbe sem környezetileg, sem egészségügyileg, sem esztétikailag.

Sárbogárd Város Önkormányzata már évekkel ezelőtt elkészítette a város egészére vonatkozó vízrendezési terveket. A város a KDOP-4.1.1/E-11-2011-0018 azonosító számú, Sárbogárd Város központi területeinek vízrendezésére, csapadékvíz-elvezető rendszerének fejlesztése című sikeres pályázata keretében 2012. évben pályázati támogatásban részesült. A fejlesztés keretében a városközponti területek vízrendezése, csapadékvíz-elvezető rendszerének felújítása valósult meg. A TOP-2.1.3-15 kódszámú, Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések című pályázati felhívás keretében lehetőség nyílt folytatni a már megkezdett vízrendezést. A pályázati kiírásból kiderül, hogy a város teljes vízrendezését jelen pályázat keretében sem sikerül teljeskörűen megvalósítani, csak a legszükségesebbeket. A város sárbogárdi településrészének vízkár-elhárítási szempontból leginkább veszélyeztetett területei az Ady és a Tinódy utca által határolt mély fekvésű területek, illetve a település azon részei, ahol eddig egyáltalán nem volt kiépítve a csapadékvíz-elvezetés. A fejlesztéssel érintett utcák Sárbogárd központi városrészében, a település főutcájától nyugatra eső területen találhatóak. A kivitelezés keretében az alábbi utcák, utcarészek érintettek: Kinizsi utca, Vágóhíd utca, Tinódy út, Berzsényi utca, Radnóti utca, Posta utca.

A projekt keretében a település területének mintegy 5-10%-án sikerül a vízrendezést megoldani. - A szemléletformálási tevékenység során a településre járó általános és középiskolások nagy részét elérik, a

szórólapozás eredményeként a háztartások legalább 90%-át tájékoztatják. A projekttel érintett szakaszok szomszédságában megközelítőleg 180 ingatlan érintett közvetve a beruházással. A beruházás keretében önkormányzati tulajdonban és nem önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok érintettek közvetlenül, továbbá a felújítással érintett szakaszok szomszédságában megközelítőleg 180 ingatlan közvetve érintett a beruházással. A beruházás 14 db önkormányzati tulajdonú ingatlant érint, a nem önkormányzati tulajdonú, beruházással érintett ingatlanok száma 20 db.

A projekt által közvetlenül érintett területek becsült értéke, a védendő értékek nagysága kb. 356 millió Ft. A projekttel közvetett kapcsolatban kb. 180 db lakóingatlan áll, melyek esetében szintén 9 millió Ft/ingatlannal számolva a megvédendő érték 1,62 milliárd Ft-ot tesz ki. A projekt elszámolható összköltsége kb. 163 millió Ft, melyből a kivitelezési költség kb. 146 millió Ft-ot tesz ki. Tehát a beruházással közvetlenül megvédett érték a projekt értékének kb. kétszerese, a közvetlen és közvetett érték összesen pedig a beruházás értékének kb. 12-szerese.

TOP-2.1.2-15-FE1 - Zöld város kialakítása	2017.05.25	499 426 037
Sárbogárd		
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
Sárbogárd természetközeli megújítása a belváros rekreációs tereinek és a műemléki volt Községháza "zöld" szemléletű átalakításával, funkcióinak bővítésével		
A projekt keretében Sárbogárd központi részének a teljes megújulása valósul meg, kifejezve az a 2011-ben az IVS-ben, majd a Településfejlesztési koncepciókban is rögzített városi jövőképet, amely szerint "Sárbogárd jó komfortérzetet biztosító életminőséget, fenntartható, egészséges környezetet nyújt lakosai számára, a javuló foglalkoztatás elérése érdekében pedig a helyi és a betelepülő vállalkozások számára vállalkozóbarát feltételeket teremt. A város a kistérség ipari, agrár-ipari fejlesztési és foglalkoztatási központjává válik". A jövőkép elérése érdekében a város két átfogó célt határozott meg: -A stagnáló gazdaság fellendítése, munkahelyteremtés -A város differenciált településjellegével (kisvárosias, falusias) harmonizáló környezet fenntartható fejlesztése. A fejlesztés elsősorban ez utóbbi cél eléréséhez járul hozzá. Önállóan támogatható tevékenységek: A) Zöld város kialakítása: • Városközpont, a Hősök tere és környezete rendbetétele térbútorok elhelyezésével, fa és növénytelepítéssel, szökőkút építésével, a meglévő zöldfelület ápolásával, zöldfelület növelésével • Ady lakótelepen szabadterei, rekreációs célokat szolgáló sportpálya létesítése, parkosítás • Ifjúsági park zöldfelületének rendbetétele (utcabútorok, közvilágítás, kerékpártároló), kültéri fitnessz és tornagépek telepítésével, futópálya létrehozásával B) Épületek klímatudatos felújítása: • Régi Községháza épületének energiatakarékos, klímatudatos (földhő) felújítása gazdaságélénkítési és közösségfejlesztő célból, az épület felújításához, a telepített új funkciókhoz kapcsolódóan az alapműködéshez szükséges eszközök beszerzése. Az épület tervezett funkciói a következők: játszó és fejlesztőközpont gyerekek számára, kávézó, antikvárium és könyvesbolt, ajándék és helyi termék bemutató és értékesítőhely, Közösségfejlesztési és tanácsadó iroda. Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek: • Új, közösségi célú, gyeprácsos parkoló létesítése • Települési zöld infrastruktúra hálózat		

felmérése, feltérképezése, fejlesztési- és fenntartási akcióterv (zöldhálózatfejlesztési terv) • Nyilvános illemhely kialakítása a piac területén • A helyszínek (sportpálya, főtér, parkolók, ifjúsági park) közvilágításának energiatakarékos kialakítása illetve korszerűsítése • Kerékpár-tároló kialakítása (sportpálya, községháza, ifjúsági parkhoz kapcsolódóan) A fejlesztésre kerülő zöldfelületeken a csapadékvíz közvetlen hasznosításra kerül. Kötelezően megvalósítandó tevékenységek: • Környezeti szemléletváltást eredményező soft programok (bűnmegelőzés, települési identitás fejlesztése, arculat, környezettudatosság, közlekedésbiztonság) • Projektáryanos akadálymentesítés • Kötelező tájékoztatás • Partnerségépítés Szórt azbeszt mentesítésére nincs szükség. A projekt keretében nem támogatható tevékenység nem valósul meg. A projektelőkészítés keretében elkészült az igényfelmérés és kihasználtsági terv, mely tartalmazza a vállalkozói, a civil és a lakossági szféra kérdőíves megkérdezését, a projekt ennek alapján került kidolgozásra. A tervezett projekt illeszkedik a megyei területfejlesztési stratégiában megfogalmazott célokhoz, ez részletesen az igényfelmérésben és a kihasználtsági tervben kerül bemutatásra. A projekt keretében megvalósuló kivitelezés, illetve a projekt révén létrejövő új munkahelyek lehetőséget fognak biztosítani az alacsony státuszú emberek számára az esetleges munkavállalásra. A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek: 23277 m². Integrált Városfejlesztési Stratégiákba bevont területek lakossága: 12.000 fő Városi területen épített vagy renovált köz- és kereskedelmi épületek: 1 db épület, összesen 473,27 m². Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága: 23777 m² A projekt 2016. szeptember 1-én indul, 2018. május 31-én zárul. A projekt tervezett költsége: 499 426 037 Ft.

TOP-4.3.1-15-FE1 - Leromlott városi területek rehabilitációja	2017.12.07	216
Sárbogárd (Pusztagegres)		168 000
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
Sárbogárd, Pusztagegres szociális városrehabilitáció a társadalmi integráció érdekében		

A beruházás keretében Sárbogárd pusztagegresi városrészében található szegregátum, illetve akcióterület infrastrukturális állapotának javítása, ezáltal a szegregátumban élő családok társadalmi mobilitásának elősegítése a lakókörnyezetet érintő fejlesztések által. A projektben Sárbogárd Pusztagegres akcióterületén szociális városrehabilitáció keretében a településrész megújítása valósul meg, annak érdekében, hogy az ott található szegregátumban élők lakókörnyezete minőségi fejlődését, ezáltal az ott élők társadalmi integrációját elősegítsük. A projekt preventív jellegű abban az értelemben, hogy célja Pusztagegres városrész további szegregálódásának megelőzése, a településrészen élő lakosság megtartása. Lakófunkciót erősítő tevékenységek keretében 1 db szolgálati lakás kerül kialakításra az akcióterület, illetve a szegregátum területén dolgozó szociális munkás számára az önkormányzat szociális bérlakások felújítását tervezi beavatkozási helyszínen, illetve a szegregátum területén. A lakófunkció erősítése mellett közösségi ház felújítása és a tanműhely kialakítása valósul meg, az épület működéséhez, a soft programok lebonyolításához szükséges eszközök (számítógépek, bútorzat, játékok) beszerzése is megtörténik. A közösségi ház lesz a helyszíne a foglalkoztatást elősegítő képzéseknek,

programoknak is (3.1.2. A/b). Közbiztonsági funkció keretében a közösségi házban kerül kialakításra a polgárőrség irodája, illetve térfigyelő rendszer lesz az akcióterületen kiépítve. (3.1.2. B) Foglalkoztatást elősegítő funkció

fejlesztése keretében eszközbeszerzés valósul meg. A projekthez kapcsolódó szoft programok egyik eleme a háztáji, önellátást célzó kertészkedés „újratanítása”, illetve közösségi kertészkedés lesz. A megtermelt élelmiszerek egyszerű feldolgozásához, csomagolásához szükséges konyhai eszközök (aszalók, gyümölcscentrifugák, gyümölcsprés, szárítógép) kerülnek beszerzésre, valamint a lakóingatlanok egyszerű külső és belső felújításához (pl. bútorzat) szükséges alapvető szerszámok (pl. fűrők, csiszolók, fűrés, csavarhúzó készlet, hegesztő stb.) (3.1.2/C). Egyéb kapcsolódó fejlesztések keretében az akcióterületen lévő játszótér és kapcsolódó zöldfelület kerül felújításra.

TOP-3.2.1-16-FE1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	2017.12.20	40 000 000
Sárbogárd (Sárszentmiklós)		
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
Sárbogárdon a sárszentmiklói orvosi rendelő energetikai felújítása		

A projekt keretében Sárbogárdhoz tartozó, növekvő lakosságú, több mint 3000 lakossal rendelkező Sárszentmiklós városrész egészségügyi ellátását biztosító orvosi, gyermekorvosi rendelésének és a védőnői tanácsadásnak helyet adó közel 80 éves épület teljes energetikai felújítása, akadálymentesítése valósul meg. Az ingatlan felújítására, korszerűsítésére évtizedek óta nem volt forrása az önkormányzatnak, fűtési rendszere elavult - szén és kiegészítésként az -, fal, padló, födém szigeteléssel nem rendelkezik, a nyílászárók korszerűtlenek, elvetemedtek, az épület hőátbocsátási tényezői rendkívül kedvezőtlenek, a fűtés éves költsége nagyon magas. A projekt célja az önkormányzati intézmények hatékonyabb energiahasználatának, racionálisabb energiagazdálkodásának elősegítése, ezzel a fosszilis energiaforrásokból származó üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának csökkentése, energiamegtakarítás elérése. A projekt keretében a padló, a födém és a falak teljes hőszigetelése, emellett a nyílászárók cseréje, a fűtésrendszer teljes korszerűsítése is megvalósul. Az épület adottságai miatt az akadálymentesítés biztosítása érdekében a teljes belső rész átalakítása célszerű, mivel a rámpa és a mozgássérült mellékhelység kialakítása ezt kívánja meg. Az épületen belül is minden szolgáltató elérése érdekében akadálymentes nyílászárók kerülnek elhelyezésre. Széntüzelésű és a korszerűtlen gázkazán kiváltása is megtörténik modern kondenzációs kazánra.

Az épület alapterülete meghaladja a 150 m²-t, nagyobbik hányada az egészségügyi ellátásnak ad helyet, kisebbik része hivatalosan orvosi szolgálati lakás, amely azonban már évek óta funkció nélküli, csak raktárként van használva. A fejlesztés egy helyrajzi számon valósul meg, az épület 100%-os önkormányzati tulajdon. Az épület egy része - az orvosi rendelőhöz kapcsolódó szolgálati lakás

fejlesztése - a felhívás szerint nem támogatott, azonban a fejlesztést követően a jelenlegi szolgálati lakásként funkcionáló részen támogatható funkcióra való átállás tervezett, az önálló védőnői tanácsadás fog ebben a részben működni.

A projekt keretében tervezett és elvárt indikátorok: Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése: 83797,48 kWh/év Energiahatékonysági

fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés: 301,67 GJ/év Üvegházhatást okozó gázok csökkentése: az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése: 28,13 t A beruházás tervezett, a projekt a fajlagos költségkorlátoknak megfelel.

TOP-4.1.1-15-FE1 - Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	2019.01.21	40 000 000

Sárbogárd

SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT

Sárbogárdon, a sárszentmiklósi városrészben az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése

Több más településhez hasonlóan Sárbogárdon is kiemelt eleme a különböző helyi fejlesztési és szakpolitikai stratégiákban azonosított jövőképeknek a lakosság életminőségének javítása. A az átfogó célja, hogy a projekt az egészségügyi alapinfrastruktúra fejlesztésével hozzájáruljon az életminőség javulásához, hiszen az életminőség tartós javítása a korszerű egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások nélkül elképzelhetetlen. A beruházás révén a sárszentmiklósi orvosi és védőnői rendelő felújítása valósul meg. A gyermek és a felnőtt házi orvosok valamint a védőnő egyaránt fontosnak tartják a már kialakított prevenciók tevékenység erősítését, a preventív egészségfejlesztési szemlélet támogatását, az egészségtudatos magatartás elősegítését, a lakossághoz közeli szolgáltatások kialakítását, a kapuőr szerep erősítését. A fejlesztés keretében az épület teljes belső átalakítása, intim szoba, önálló védőnői szekció kialakítása, akadálymentesítés tréténik.

A településrészen mind a házi-, mind gyermek-, mind a védőnő praxis betöltött. Sárszentmiklóson a lakónépesség száma 3081 fő, a népesség közel 18-20%-a 18 év alatti. Az ellátási körzet létszáma: gyerek házi orvos: 840 fő, felnőtt házi orvos: 2158 fő, a védőnői szolgálat: 318 fő. A felnőtt házi orvos által ellátott betegek száma a betegkártyák alapján 1520 fő, a gyermekorvos által ellátott betegek száma 885 fő. Mindhárom szolgáltató érvényes működési engedéllyel rendelkezik. Eszközbeszerzés keretében a védőnő számára méhnyakszűréshez szükséges alábbi eszközök beszerzése valósul meg: - Vizsgálóasztal - fejlámpa - Vizsgálószék - Paraván A fejlesztés keretében megújuló energiát hasznosító technológiák alkalmazására is sor kerül. Mindhárom alapellátás egy épületben van, ezért az alapellátások integrálására nincs szükség. A fejlesztéssel érintett szolgálatok érvényes működési engedéllyel és OEP finanszírozási szerződéssel rendelkezik. A beszerzésre kerülő eszközök a felhívásban szereplő előírásokkal összhangban vannak, a védőnői szolgálat szakmai programját erősítik.

5.2. A lakosság közérzetét, életminőségét célzó soft programok

Alintézkedés / Település: Pályázó neve / Projekt megnevezése	Támogatási döntés dátuma:	Megítélt támogatás (HUF):
TOP-5.2.1-15-FE1 - A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	2017.04.28	65 005 200
Sárbogárd		
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló programok Pusztageresen		
A pályázati projekt célja Sárbogárd Pusztageres településrészen lévő leszakadó városi területen élő közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja. A tevékenységek eredményeként Pusztageresen élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok. Jelen TOP-5.2.1 pályázat a tervezett infrastrukturális beavatkozásokat (TOP-4.3.1) a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, mentálhigiénés, kompetenciafejlesztő, foglalkoztatási, egészségügyi, antidiszkriminációs és közbiztonsági programokkal egészíti ki. A szociális városrehabilitációs projektet végig kísérik a közösségfejlesztő programok, amelyek lehetővé teszik a városrehabilitációval érintett területen élő lakosság bevonását már a tervezésbe és a megvalósításba is, továbbá erősítik a helyi közösség kohézióját. Mivel a leszakadás mértéke nagyon nagy ezeken a területeken, a projektnek részét képezi a folyamatos szociális munka jelenléte, két főállású szociális munkás alkalmazásával. A pályázat specifikus céljai: - Cél, hogy a szegregátumban élő hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javuljanak, elérhetővé váljanak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok. - További cél, hogy az infrastrukturális beavatkozásokat kísérő társadalmi hátrányok kompenzálását célzó humán szolgáltatások, közösségfejlesztő, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok megalapozzák a beruházások sikerességét és a szegregátum életminőségének javítását. - cél, hogy a leszakadó városi területeken bővüljön a szociális munka humán erőforrása, megteremtődjen a hosszútávú integrációt segítő szakmai kompetencia. - cél, hogy a szegregátumot érintő jelenlegi konfliktusok a települési mediáció és más innovatív eszközök alkalmazásával csökkenjenek. Célcsoport: A projekt célcsoportját a pusztageresi szegregátumba és a tágabb akcióterületen élő teljes lakosság, számukra célcsoport-specifikus szakmai szolgáltatásokat és családtámogatási programokat, kompetencia fejlesztések, egyéni fejlesztéseket, munkaerőpiaci integrációt segítő programelemeket, egészségfejlesztő elemeket egyaránt biztosítunk.		

EFOP-3.9.2-16 - Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek		
Sárbogárd	2017.12.04	435 000 000
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
Új humanizmus – Humán kapacitás fejlesztése Sárbogárd térségében		
Jelen pályázat célja Sárbogárdon és a környékén lévő további öt településen (Alap, Hantos, Nagylók, Cece, Sárkeresztúr) a humán közszolgáltatások integrált fejlesztése, a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása a fejlesztendő térségben, elsősorban a köznevelés, a felsőoktatás, a felnőttoktatás által biztosított informális és nem formális tanulás területén, összességében a helyi tudástőke gyarapítása érdekében. A pályázat hozzájárul Sárbogárdon és környékén az egyes humán közszolgáltatásokban dolgozók képzettségének javításához, ezáltal is fejlesztve az általuk ellátott szolgáltatások minőségét és hatékonyságát. A pályázat azt is célozza, hogy az elérhető alapszolgáltatások a helyi kisközösségekben személyre szabott módon valósuljanak meg. Fontos továbbá a nem állami szervezetek szolgáltatásokba vonását és az állampolgárokat is bevonjuk a szolgáltatások tervezésébe és fejlesztésébe. Kidolgozott programunk hozzájárul a gyermekek és tanulók – kiemelten a hátrányos helyzetűek – közneveléshez és felsőoktatáshoz való hozzáféréséhez iskolán kívüli programok megvalósításán keresztül személyiség és kompetenciafejlesztő programokkal. Fontos elem a pályázati programban a kisgyermekkorú nevelés hozzáférhetőségének és az óvodapedagógusok képzettségi szintjének emelése, megjelenik benne a család által betöltött központi szerep és a komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, szolgálva az egész életen át tartó tanulás, a társadalmi beilleszkedés, a személyes fejlődés és a foglalkoztathatóság szempontjából nélkülözhetetlen alapkészségek elsajátításának elősegítését. A program célcsoportja a hátrányos helyzetű, aktív korú lakosság, a fiatal korú lakosság, a helyi közszolgáltatásban dolgozók illetve a potenciális alkalmazottak valamint a társadalmi partnerek. A társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében célcsoportként jelenik meg a 6 település teljes lakossága is, összesen 21 ezer fő.		

EFOP-1.2.11-16 - Esély Otthon		
Sárbogárd	2017.12.04	200 000 000
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT Esély a fiataloknak		
Sárbogárdon		
Fejér megyében is jól ismert tendencia, hogy a vidéki fiatalok (különösen a fejlesztendő vagy komplex programmal fejlesztendő járásokban) lehetőségeiket tekintve az élet számos területén hátránnyal indulnak, mind a számukra rendelkezésre álló szolgáltatások, mind a munkalehetőségek, az infrastrukturális feltételek és közösségi aktivitások tekintetében rosszabb helyzetben vannak, mint a megyei jogú városokban élők. Fejér megyében mindez egy viszonylag jó közlekedési infrastruktúrával is párosul, megterhelve a főváros közelségével, ebből adódóan nagyon magas az elvándorlás a sárbogárdi fiatalok körében, különösen a képzetlenebb, diplomás családokban. A városban nemcsak az ifjúsági infrastruktúra fejletlen, hiányoznak a kapcsolódó korosztályi szolgáltatások és a hátránykompenzációs programok is. Ezzel párhuzamosan a		

humán közszolgáltatások (különösen az önkormányzati szolgáltatásokat nézve) erőforrás hiányosak, nincs elegendő szociális munkás, idősgondozó, mentálhigiénés szakember, fejlesztő pedagógus, képzési szakember stb. Az öregedő településszerkezet miatt ugyanakkor sok felújítandó, eladó családi ház van, készül az ipari park, vállalkozási inkubátor ház. Mindezen tényezőket együttesen figyelembe véve a fiatalok itt maradását vagy idecsábítását segítő komplex program hatékonyan tudná segíteni nemcsak a fiatalok élethelyzetének javítását, hanem a település jövőjének fenntarthatóságát is. A pályázat célja a Sárbogárdon élő, vagy innen elszármazott, valamint az itt letelepedni szándékozó fiatalok képessé tételére arra, hogy éljen tudjanak az itt fellelhető lehetőségekkel és ezen a településen tudjanak családot alapítani és egzisztenciát teremteni. Életpálya-tervezését segítő helyi szolgáltatások nyújtása, munkaszerzési ismeretek bővítése egyéni tanácsadást, életpálya tervezés, igényfeltáró csoportos foglalkozás, pályaaorientációs csoportos foglalkozás, szakmák napja rendezvény, szakmai műhely, műhelykonferencia, tájékoztató fórumok(társadalmalásítás, munkáltatói), állásbörze, városi ifjúsági tanács, ismeretátadás és helyi ösztönző rendszer kerül kialakításra stb.

5.3. Befektetésösztönzést célzó projektek

Alintézkedés / Település:	Támogatási döntés dátuma:	Megítelt támogatás (HUF):
Pályázó neve / Projekt megnevezése:		
TOP-1.1.1-15-FE1 - Ipari parkok, iparterületek fejlesztése		
Sárbogárd	2017.04.28	573 294 055
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
Sárbogárdi iparterület fejlesztése		
A projekt célja: A helyi és a betelepülni kívánó vállalkozások számára vonzó infrastruktúra és üzleti környezet kialakítása, versenyképes ipari park alapjainak lerakása. A projekt közvetett céljai: A beruházások és a foglalkoztatás bővülésének támogatása révén a térség gazdasági potenciáljának növelése. Helyi gazdaság fejlesztése, helyi kis és közép vállalkozások és induló vállalkozások számának növelése és versenyképességük erősítése Vonzó befektetési környezet kialakítása, tartós növekedési potenciállal rendelkező ágazatok és vállalkozások betelepülése A foglalkoztatottak létszámának növelése Sárbogárdon és térségében, a társadalmi felzárkóztatás érdekében A helyi iparüzési adó bevételek növelése • A projekt a TOP-2.1.1. Barnamezős területek fejlesztése pályázati felhívás keretében megvalósuló Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház megvalósulása esetén komplex lehetőséget biztosít a KKV szektor minden vállalkozásmérete számára vállalkozás indítására és fejlődőképes vállalkozások befogadására.		

Sikeres megvalósulás esetén a projekt elősegíti az álláskeresőket elhelyezkedését, a Fejér Megyei Foglalkoztatási Paktum program és a duális képzési programhelyi sikeres teljesítését. Az inkubátorházzal való együttműködés révén az iparterületre települők megkapják azokat a támogató szolgáltatásokat, amelyek elősegítik innovatív technológiák és megújuló energiaforrások alkalmazását. A célok elérését szolgáló konkrét akciók: • A felhagyott szovjet laktanya után fennmaradt, mindeddig hasznosítatlan, egy részét tekintve hulladékok által szennyezett barna mezős ingatlanok kármentesítése és kulturált hasznosítása • 24ha terület közútkapcsolatainak létrehozása és közműekkel való ellátása, ezen belül • 4 db közép vállalkozási méretű blokk feltárása (átlagosan 3-4 hektár) • kisvállalkozások számára elérhető méretű, közművel ellátott 15 ipari telek kialakítása a helyi KKV-k számára (átlagosan kb. fél hektár) • 1 db gyártócsarnokkal ellátott komplett bérelhető ipartelep kialakítása a betelepülés gyorsítása érdekében • befektetés ösztönzési program megvalósítása: vállalkozások fokozatos betelepülésének elősegítése az ipari parkban kialakított telephely telkekre, • optimálisan működő, a város gazdaságfejlesztési stratégiai céljait hatékonyan megvalósító ipari park és vállalkozásfejlesztési központ működési feltételeinek kialakítása (feltételezve, hogy az Iparterületfejlesztés pályázat és a „Jövőstart” Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház megvalósítása Sárbogárdon c., egymással szinergikus kapcsolatban tervezett projektek mindegyike megvalósul). A projekt megvalósítási helyszíne közvetlenül a 6215. sz. út mellett helyezkedik el, mely 2 km-en belül csatlakozik a 63. sz. főútra. Műszaki szakmai eredmények: • A terület teljes körű vízellátása érdekében gerincvezeték és bekötések építése • A villamos hálózat fejlesztése • A gázhálózat kiépítése és gerincvezeték lefektetése • Belső úthálózat kiépítése Zöldmezős beruházás keretében ingatlanok közművesítése és közlekedési kapcsolatának kiépítése, ipari telephelynek alkalmas kialakítása a fejlesztési területen - 5,5619 ha Barnamezős beruházás keretében ingatlanok közművesítése és közlekedési kapcsolatának kiépítése, ipari telephelynek alkalmas kialakítása a fejlesztési területen – 22,806 ha.

TOP-2.1.1-15-FE1 - Barnamezős területek rehabilitációja	2017.06.30	381 960 039
Sárbogárd		
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
JÖVŐSTART Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház Sárbogárdon		

Sárbogárd város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálata elkezdődött, az 1. mérföldkö dokumentációjában benyújtásra kerül. A Településfejlesztési koncepció elkészült, és tartalmazza a település céljait, melyek közül jelen fejlesztés (annak irányultsága, funkciója miatt) egy kivételével mindegyik céllal összhangban van: Helyi gazdaság sokrétűségének kialakítása; Vállalkozásbarát települési, intézményi környezet megvalósítása; Városcsopont városias jellegének erősítése, funkcióbővítése; A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a településkarakter harmóniájának megőrzése; Városi szintű szolgáltatások kialakítása; Közmű és közlekedés infrastruktúra-fejlesztése; Társadalmi kohézió, társadalmi kapcsolatok erősítése, közösségi élet fellendítése, helyi identitás erősítése; Munkahely-teremtés és –megőrzés. A városrészi célok közül elsősorban

„A város gazdasági potenciáljának erősítése” célt erősíti a projekt, de kapcsolódik „Az integrált városiaság erősítése a decentrumokban” c. célhoz is. „A lakóterületek infrastrukturális fejlesztése” cél a fejlesztés jellegéből adódóan nem releváns. A fejlesztés helyszínét képező, 100%-ban Sárbogárd Város Önkormányzatának tulajdonában lévő belterületi ingatlan a település jelenlegi rendezési tervében Vk/HM (központi vegyes területen kialakult volt Honvédségi terület) övezetben van, az OTÉK 6. § (3) a) 2. pontja szerinti vegyes terület besorolású. A településrendezési eszközök felülvizsgálata jelenleg is zajlik, a felülvizsgálat során a funkcióknak megfelelő övezeti átsorolást hajtják végre. A felhívás fogalomtárában szereplő barnamezős terület követelményeinek is eleget tesz a helyszín: használaton kívüli, leromlott fizikai állapotú, felhagyott, használaton kívüli katonai objektum. A terület jól megközelíthető, a lakóterület és a leendő iparterület határán helyezkedik el. Az ingatlan szomszédja egyik oldalról egy bekötő úttal elválasztva a lakóterület részét képező utca utolsó lakóháza, mellyel szemben lakóházak állnak. A másik oldalon és a projekt által érintett telek utcafronthoz viszonyított hátoldalán csatlakozó telek egy palackozó üzemhez tartozik. A támogatási kérelem tárgyát a következő főtevékenységek képezik: Önállóan támogatható tevékenység: 3.1.1 C) a) Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház gazdaságélénkítési céllal történő kialakítása, energiahatékonysági és környezetvédelmi szempontok figyelembevételével, teljeskörű akadálymentesítéssel, és az alapműködéshez szükséges eszközbeszerzéssel. Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek (3.1.2): 2. Az önkormányzati tulajdonban lévő felszíni, nyílt parkolóhelyek kialakítása; 3. A barnamezős területen belüli infrastruktúra, valamint a területet körülvevő kerítés kialakítása, fejlesztése és korszerűsítése; 7. A barnamezős területen a közbiztonság javítását, a fejlesztés eredményeinek megőrzését, fenntartását szolgáló vagyónvédelmi rendszerek. Önállóan nem támogatható, kötelezően megvalósítandó tevékenységek (3.1.3): a) Akadálymentesítés; c) Energiahatékonysági intézkedések; d) Nyilvánosság biztosítása; e) Partnerségi tervezés; f) Kiegészítő „soft” elemek. A támogatási kérelem nem tartalmaz nem támogatható tevékenységet. A felhívás 3.2 pontjában előírt feltételek teljesülése: A fejlesztés a környezetvédelmi és esélyegyenlőségi szabályozások figyelembe vételével valósul meg, nincs előrelátható klímakockázati hatása. A fejlesztés összhangban van a településrendezési eszközzel, ezt a felülvizsgálat során is kiemelten kezelik. A kötelező gazdaságélénkítési tevékenység a projekt részeként, önkormányzati tulajdonú fejlesztésként jelenik meg. A projekt „Környezettudatosság és integrált szemlélet erősítése a lakosság körében” típusú "soft" tevékenységet tartalmaz. A partnerségi tervezés a megvalósítási időszakban történik. A fejlesztéssel érintett ingatlan 47%-án újul meg a zöldfelület.

5.4. Civil kezdeményezések, járási programok

Fejér megye vidéki térségeiben a helyi közösségek fejlesztése, a közösségek kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás erősödése a fenntartható helyi közösség fontos záloga, mely nélkül a kapcsolódó fejlesztéspolitikai beruházások sem tudják betölteni nélkülözhetetlen társadalomformáló feladatukat. Az aktív, saját sorsáért és a közösségért felelősséget vállaló állampolgárok nélkül nem képzelhető el javuló vidéki életminőség, a helyi értékek iránt elkötelezett emberek nélkül pedig nem alakulhat ki társadalmi kohézió. Mindez a társadalmi felzárkózási politikának is fontos eszköze, a közösségi munka hatására az érintett közösség tagjai is együttműködnek a problémák megoldásában. A következő táblázatban röviden,

felsorolás szintjén kerülnek bemutatásra az elmúlt időszak legfontosabb, a jövőt tekintve meghatározó civil fejlesztései, kezdeményezései.

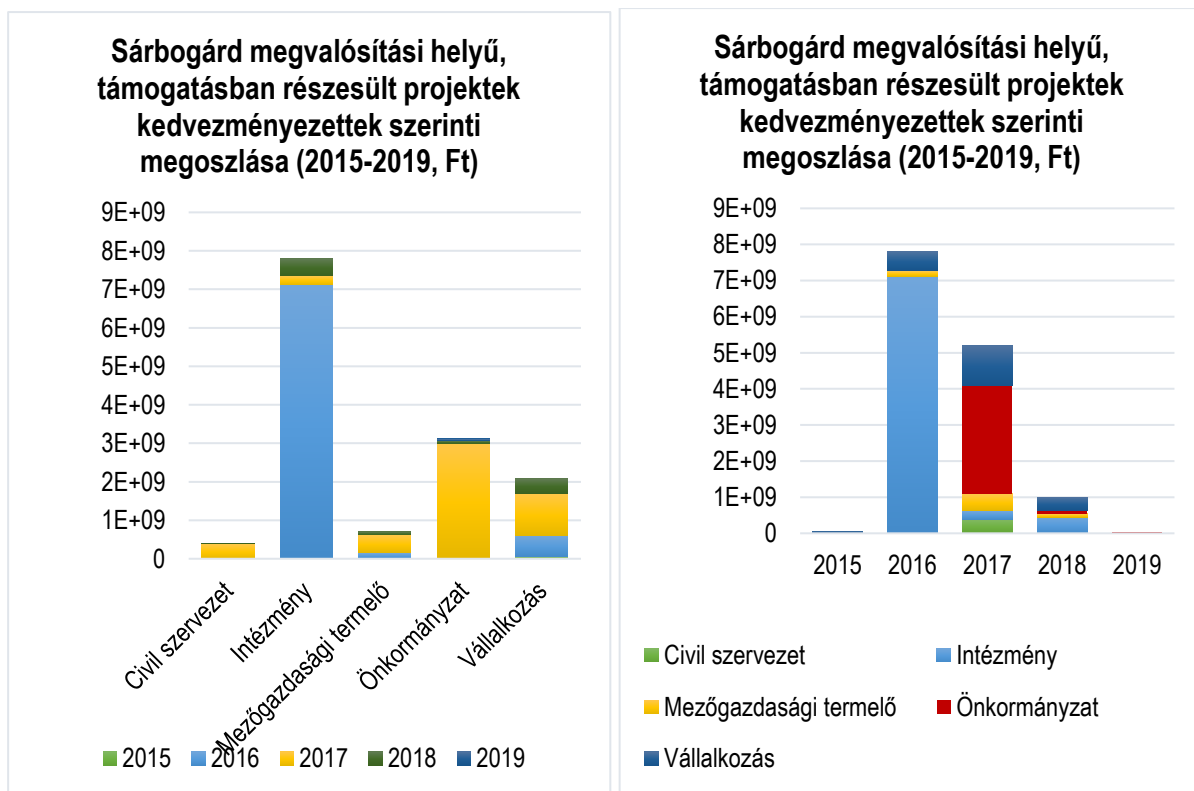
	Támogatási döntés dátuma:	Megítelt támogatás (HUF):
Pályázó neve / Projekt megnevezése:		
TOP-7.1.1-16 - Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi közösségi fejlesztési stratégiához kapcsolódva	2017.08.01	32 500 000
Sárbogárd		
Társadalmi Vállalkozásfejlesztési és Befektetésösztönző Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.04.11	6 000 000
Sárbogárd		
SÁRBOGÁRDI ZENGŐ ÓVODA		
Intergenerációs híd az óvodában		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.04.11	15 000 000
Sárbogárd		
Sárbogárdi Múzeum Egyesület		
BogárdFESZT		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.04.11	9 000 000
Sárbogárd		
Sárbogárdi Kulturális Egyesület		
Közösség és hagyomány építése Sárbogárdon		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.04.11	2 325 000
Sárbogárd		
Sárbogárdi Katolikus Kórusért Egyesület		
XV. Sárbogárdi Szent László-napi Hangverseny és Fesztivál		
TOP-7.1.1-16-H-ERFA - TOP CLLD ERFA típusú helyi támogatási kérelmek	2018.12.20	84 999 999
Sárbogárd		

SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
József Attila Művelődési Ház közösségi célú felújítása - Kulcsprojekt		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.04.11	15 000 000
Sárbogárd		
SÁRBOGÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZAT		
Sárbogárd város lakosságának egészséges életmódra való ösztönzése		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.04.11	15 000 000
Sárbogárd		
Sárbogárd Sportegyesület		
Múlt, jelen és jövő a sárbogárdi labdarúgásban		
TOP-5.1.2-15-FE1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések	2016.12.20	345 046 998
Sárbogárd		
FEJÉR MEGYEI KORMÁNYHIVATAL		
Helyi foglalkoztatási együttműködések Sárbogárd járásban		
TOP-7.1.1-16-H-ESZA - TOP CLLD ESZA típusú helyi támogatási kérelmek	2019.03.29	4 997 450
Sárbogárd		
"Faluváros" Vidékfejlesztési Egyesület		
Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a lakosság tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba		
TOP-5.3.1-16-FE1 - A helyi identitás és kohézió erősítése	2017.12.20	33 979 000
Sárbogárd		
Echo Innovációs Műhely		
A helyi identitás és kohézió erősítése Sárbogárdon		

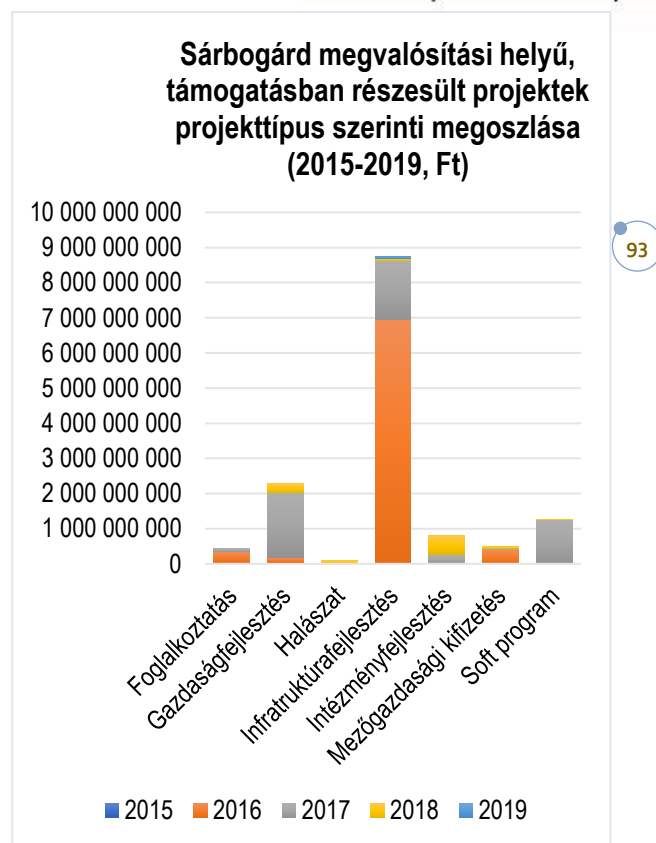
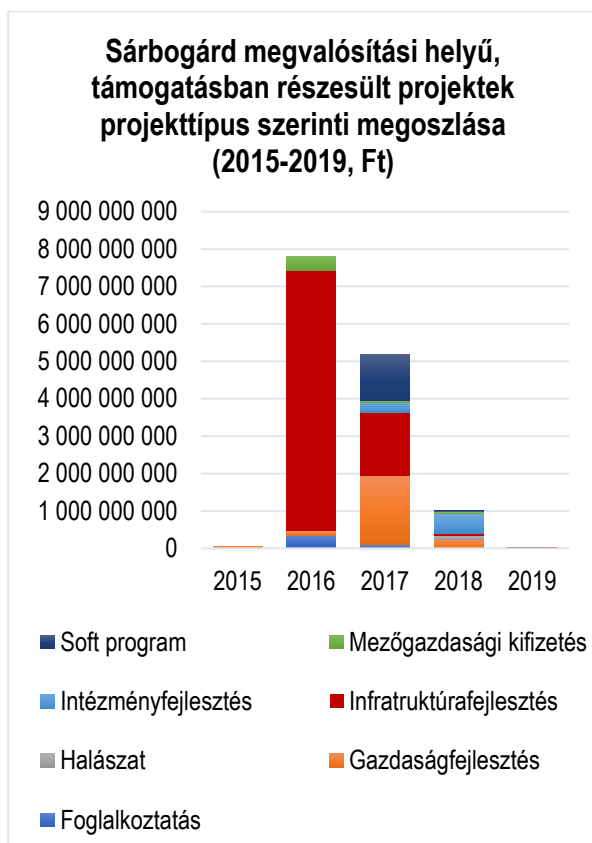
6. Megvalósítás alatt lévő egyéb pályázatok (civil, vállalati, mezőgazdasági)

Néhány, átlagot torzító adat: számos kísértékű, vagy más konstrukciókhoz képest egyszerűsített támogatást nyújtottak 2015-től kezdődően, pl.: mezőgazdasági biztosítás díjához (65 db támogatás,

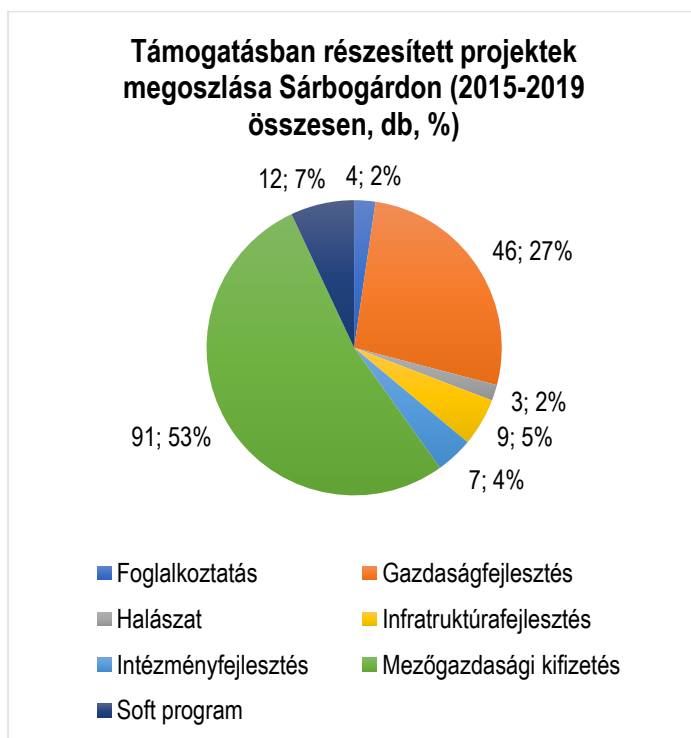
összesen kb. 8,2 millió Ft értékben), Natura 2000 mezőgazdasági területek számára kompenzációs kifizetesként (16 db támogatás, összesen kb. 8,8 millió Ft értékben), illetve agrár-környezetgazdálkodási (9 db támogatás, kb. 473,7 millió Ft értékben). Továbbá a NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. 6,77 milliárd Ft támogatásban részesült, melyből a Budapest-Kelenföld — Dombóvár vasútvonalon található 9 db vasúti híd rekonstrukciója valósul meg, ezek közül a Sárvíz-Nádor-csatorna fölötti rétszilasi vasúti híd kapcsolódik Sárbogárdhoz.

19. ábra: Sárbogárd megvalósítási székhelyű, támogatásban részesült projektek kedvezményezettek szerinti megoszlása (2015-2019, Ft) Forrás: palyzat.gov.hu

20. ábra: Sárbogárd megvalósítási helyű, támogatásban részesült projektek projekttypus szerinti megoszlása (2015-2019, Ft)

21. ábra: Támogatásban részesített projektek megoszlása Sárbogárdon (2015-2019, db, %)

	Összes megítélt támogatás (Ft)	Összes projekt (db)	Átlagos projektérték (Ft/db)
Foglalkoztatás	439 649 483	4	109 912 371
Gazdaságfejlesztés	2 272 459 291	46	49 401 289
Halászat	90 030 909	3	30 010 303
Infratraktúrafejlesztés	8 741 404 611	9	971 267 179
Intézményfejlesztés	791 595 275	7	113 085 039
Mezőgazdasági kifizetés	491 179 133	91	5 397 573
Soft program	1 269 898 525	12	105 824 877

	Összes megítélt támogatás (Ft)	Összes projekt (db)	Átlagos projektérték (Ft/db)
Összesen	14 096 217 227	172	81 954 751

14. táblázat: Sárbogárdon 2015-2019 között támogatásban részesített projektek átlagos projektértéke a projektek típusa szerint (Ft, db, Ft/db)

	Összes megítélt támogatás (Ft)	Összes projekt (db)	Átlagos projektérték (Ft/db)
Civil szervezet	393 979 000	8	49 247 375
Intézmény	7 797 642 274	6	1 299 607 046
Mezőgazdasági termelő	707 839 069	94	7 530 203
Önkormányzat	3 117 126 330	13	239 778 948
Vállalkozás	2 079 630 554	51	40 777 070
Végösszeg	14 096 217 227	172	81 954 751

15. táblázat: Sárbogárdon 2015-2019 között támogatásban részesített projektek átlagos projektértéke a kedvezményezettek típusa szerint (Ft, db, Ft/db)

7. A megvalósuló projektek lakossági ismertsége, véleményezése

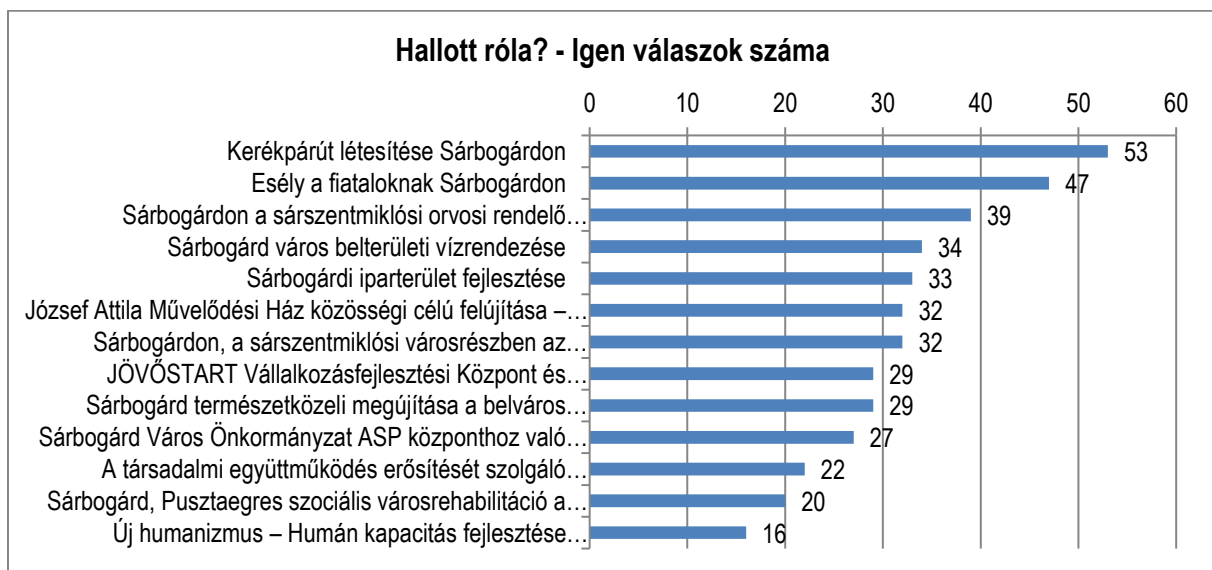
A megvalósuló projektek ismertségét két módszerrel: workshop keretében zajló információszerzéssel, illetve kérdőíves lekérdezéssel bonyolítottuk le.

96

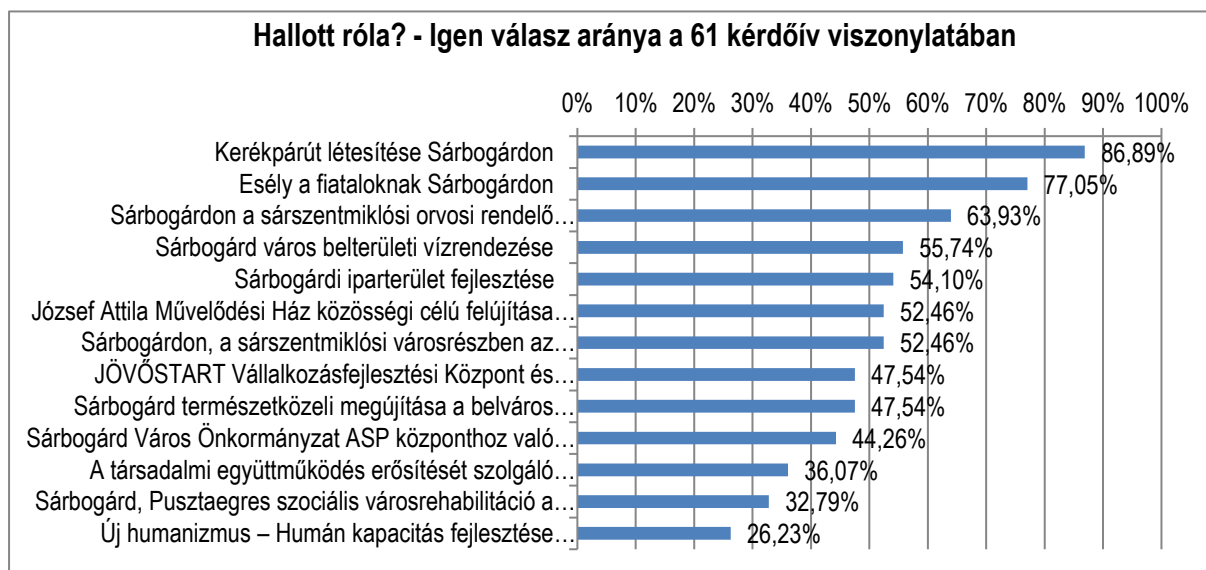
A kérdőívek kiértékelése

A Sárbogárdon és környezetében folyó projektek ismertségéről szóló kérdőívet összesen 61-en töltötték ki. Az egyes kérdések eredményeinek bemutatása után található az összesített eredmény táblázatos formában.

A válaszadók eltérő mértékben ismerik az egyes projekteket, a *Kerékpárút létesítése Sárbogárdon c. projekt*⁵ bizonyult legismertebbnek, 53-an jelezték, hogy **hallottak róla**, ez az összes kérdőív arányában 86,89%-ot tett ki. Az *Esély a fiataloknak Sárbogárdon c. projekt* 47 igen válasszal (77,05%), valamint a *Sárbogárdon a sárszentmiklósi orvosi rendelő energetikai felújítása c. projekt* 39 igen válasszal (63,93%) végzett a dobogón.

⁵ Sárbogárd Város Önkormányzata pályázati forrásból megvalósította a kerékpárút kialakításánál 1. ütemét, de a projekt folytatása elakadt a beruházási költségek jelentős emelkedése miatt.

Hallott róla? - Igen válasz aránya a 61 kérdőív viszonylatában

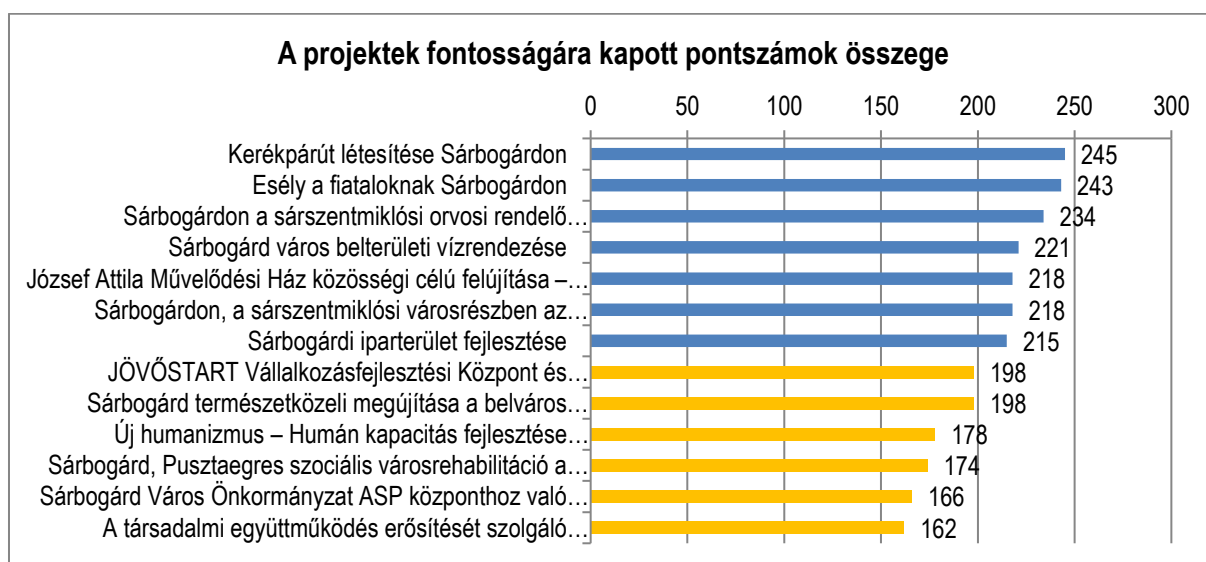
A kérdőívben hagytunk helyet arra, hogy a kitöltők **rövid szöveggel** is leírják, mit tudnak az egyes projektekről. Erre a kérdésre összesen 54 db cellát töltöttek ki. A válaszok egy része a projekt rövid bemutatását tartalmazza, vagyis a válaszadók valóban hallottak már a projektekről. A válaszok másik része inkább szubjektív vélemény és visszajelzés, mint pl. hogy a *kerékpárutas* projektet már nagyon várják, szükségesnek tartják, de azt látják, hogy lassan halad a kivitelezés. Az *Esély a fiataloknak Sárbogárdon* c. projekt kapcsán visszajelzés érkezett, hogy jó ötletnek tartják. A *Művelődési Ház felújítása* kapcsán visszajelzés érkezett, hogy látható a felújítás eredménye, és már ideje volt megtenni ezt a lépést. Fontosnak tartják a *belterületi vízrendezést*, és már látható és tapasztalható a kivitelezés eredménye, továbbá az *iparterületi* tereprendezés és a *sárszentmiklósi orvosi rendelő* felújítása is érzékelhető állapotban tart, ugyanakkor ez utóbbinál jelezték, hogy nincs orvos. Az *iparterületnél* megjegyezték, hogy az infrastrukturális fejlesztésen túl az elvándorolt, produktív munkaerőre is szükség lenne. Voltak olyan projektek is, melyekben a válaszadók maguk is részt vesznek.

A kérdőívben megkértük a kitöltőket, hogy a projekteket **fontosságuk** szerint pontozzák le, az „1: Egyáltalán nem fontos – 5: Kiemelkedően fontos” skálán. Az összesített pontszámok alapján szintén a *Kerékpárút létesítése Sárbogárdon* c. projekt (245 pont összesen), az *Esély a fiataloknak Sárbogárdon* c. projekt (243 pont összesen), valamint a *Sárbogárdon a sárszentmiklósi orvosi rendelő energetikai*

felújítása c. projekt (234 pont összesen) végzett az első helyeken. Ha a legmagasabb adható pontszámnak a 61*5 pontot, azaz 305 pontot vesszük, akkor a kerékpárutas projekt kb. 80%-os fontosságot ért el.

Összességében a legkevésbé fontosnak A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló programok Pusztáegresen c. projektet (162 pont), a Sárbogárd Város Önkormányzat ASP központhoz való csatlakozása c. projektet (166 pont) és a Sárbogárd, Pusztáegres szociális városrehabilitáció a társadalmi integráció érdekében c. projektet (174 pont) tartották.

Ez a három projekt a legkevésbé ismertek közé tartozik, így arányosnak mondható, hogy fontosságuk szempontjából is alacsonyabb összpontszámot értek el, továbbá a válaszadók nem értékelték minden egyes projektet, ezért ez a mutató csupán jelzésértékkel bír.

Megvizsgáltuk, hogy az egyes projektek átlagosan milyen fontossági értéket kaptak. A legtöbb projekt esetében 1-5-ig pontoztak a válaszadók, azonban voltak olyan projektek, melyek ennél szűkebb, a 2-5, illetve a 3-5 intervallumban kaptak pontszámokat. Ha az egyes projektek fontosságára kapott pontszámokat átlagoljuk, akkor kissé más sorrendet kapunk.

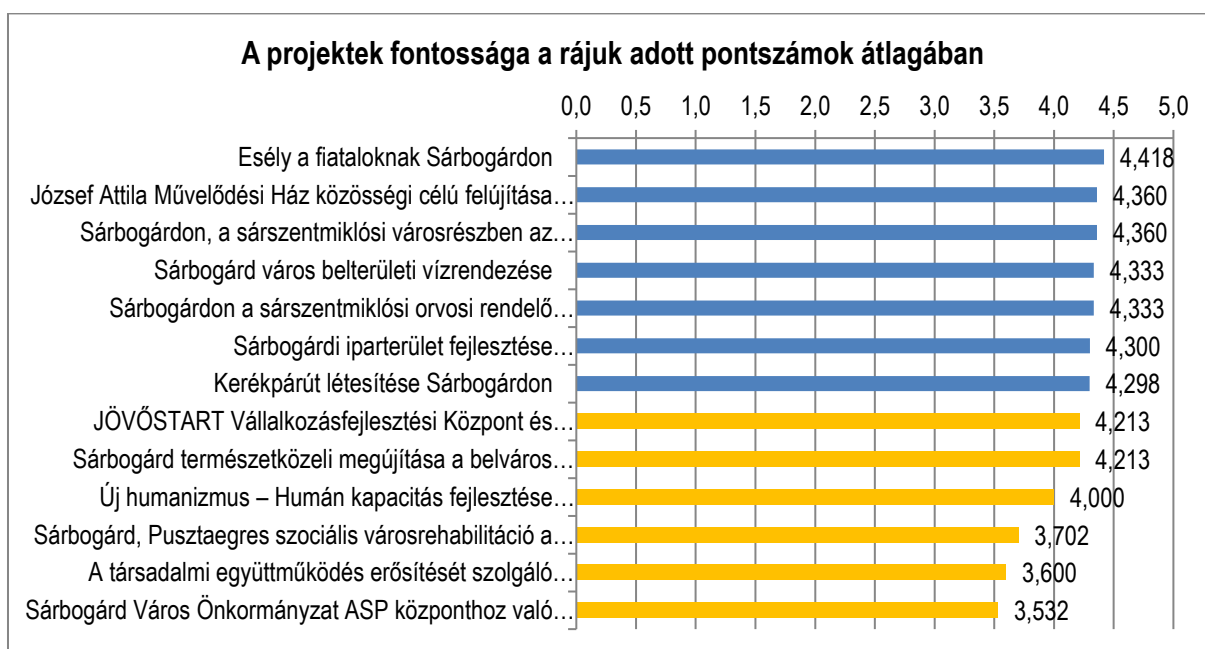
A három utolsó helyre sorolt projekt a pontszámok átlagát tekintve is az utolsó helyeken van, sőt, ez az utolsó hat projektre is fennáll.

Az első helyeken azonban változott a sorrend, bár a *kerékpárutas* projekt kapta a legtöbb pontszámot, a pontok átlagában a 7. helyre csúszott vissza, ugyanis az 1-5-ig terjedő skálán kapott pontokat. Az *Esély a fiataloknak Sárbogárdon* c. projekt azonban nem kapott 1-es és 2-es értékeket, ezért a fontosságára kapott pontok átlaga is magasabb lett.

A foglalkoztatás, a gazdaság fellelindítése és a fiatalok helyben tartása szempontjából is öröndetes, hogy a *JÖVŐSTART Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház* c. projektet és a *Sárbogárdi iparterület fejlesztése* c projektet is fontosnak tartják a válaszadók.

A város belterületi vízrendezése évek óta napirenden van a fejlesztési igények között. Az eddig elnyert támogatások a leginkább veszélyeztetett területek tehermentesítésére irányultak.

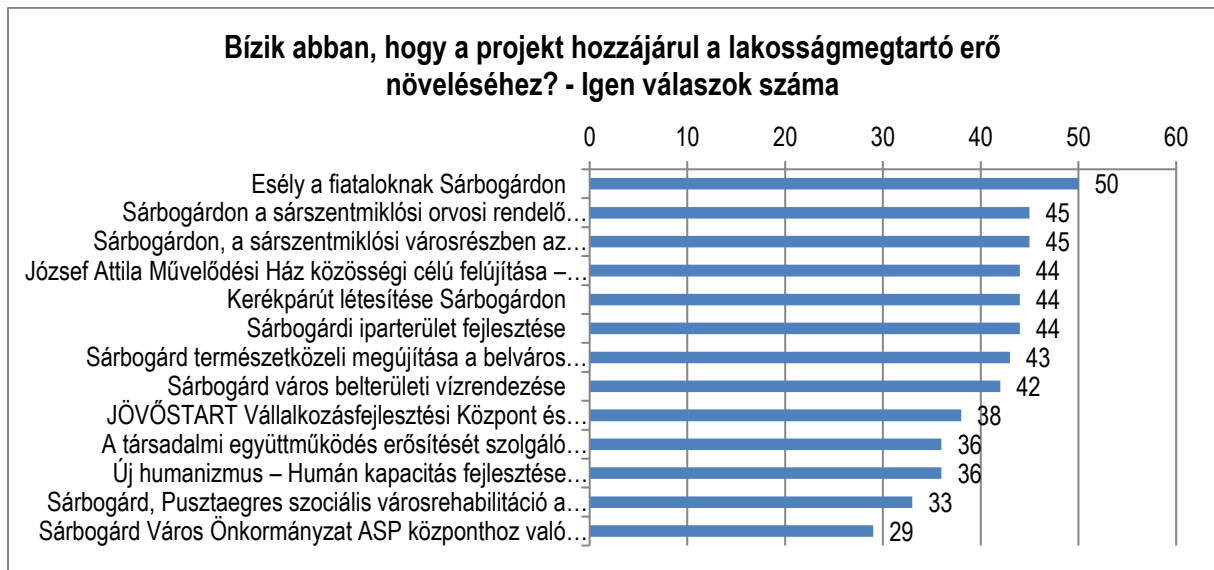
Az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése indexe alig amarad el a fentiekétől.

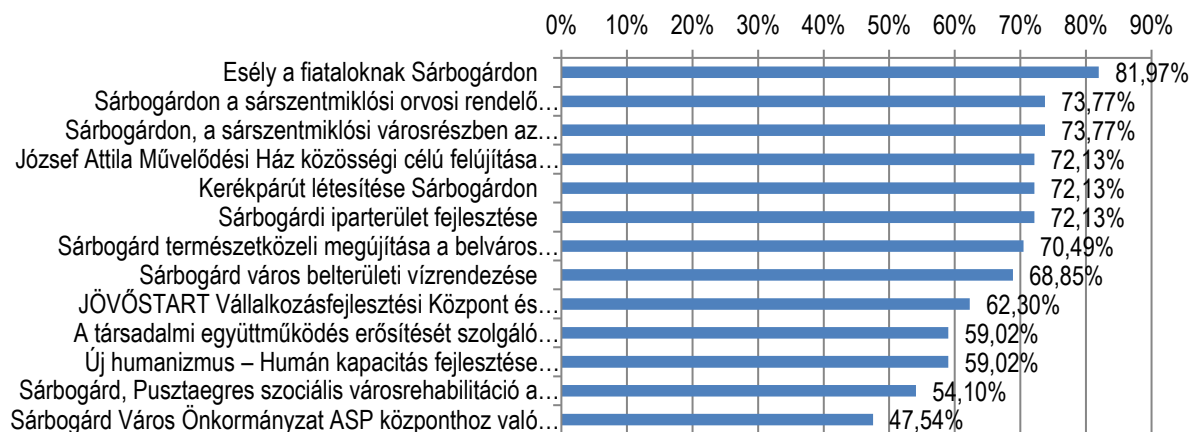
A kérdőívet kitöltők szubjektív véleményére voltunk kíváncsiak abban a kérdésben, hogy **bíznak-e abban, hogy a projektek hozzájárulnak-e a lakosságmegtartó erő növeléséhez**. A válaszadók 81,97%-a szerint, mely 50 db igen választ takar, leginkább az *Esély a fiataloknak Sárbogárdon* c. projekt lakosságmegtartó erejében bíznak. A *sárszentmiklósi orvosi rendelő két projektje*, az energetikai felújítás,

valamint az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése végzett a 2-3. helyen 45 ponttal, a válaszadók 73,77%-a válaszolt igennel.

Az utolsó helyeken szintén azok a projektek végeztek, melyek kevésbé ismertek, ugyanakkor több igen válasz született, mint a „Hallott róla?”-kérdésnél, vagyis több olyan kitöltő is igen választ adott erre a kérdésre (vagyis bízik a lakosságmegtartó erejükben), aki nem hallott a projektekről.

Bízunk abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosság megtartó erő növeléséhez? - Igen válaszok aránya a 61 kérdőív viszonylatában

101

Összességében elmondható, hogy bár nem teljesen ismertek a projektek a lakosság előtt, a válaszadók érzékelik a projektek előrehaladását, és szubjektív véleményüket is kifejtették. 50-80%-os mértékben fontosnak tartják a projekteket, és ugyanekkora mértékben bíznak a lakosság megtartó erejükben is.

A kérdőívek összefoglaló eredménye

	Összeg			a válaszok átlaga	igen válasz a 61 kérdőív arányában	
	Hallott róla? igen válasz	Fontossági index összes pontszám	Bízok abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosságmegtartó erő növeléséhez? igen válasz	Fontossági index	Hallott róla?	Bízok abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosságmegtartó erő növeléséhez?
A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló programok Pusztaegresen Pusztaegres	22	162	36	3,60	36,07%	59,02%
Esély a fiataloknak Sárbogárdon Programsorozat Sárbogárdon	47	243	50	4,42	77,05%	81,97%
József Attila Művelődési Ház közösségi célú felújítása – Kulcsprojekt Belváros	32	218	44	4,36	52,46%	72,13%
JÖVŐSTART Vállalkozásfejlesztési Központ és Inkubátorház Sárbogárdon Árpád utca, Iparterület	29	198	38	4,21	47,54%	62,30%

	Összeg			a válaszok átlaga	igen válasz a 61 kérdőív arányában	
	Hallott róla? igen válasz	Fontossági index összes pontszám	Bízunk abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosság megtartó erő növeléséhez? igen válasz	Fontossági index	Hallott róla?	Bízunk abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosság megtartó erő növeléséhez?
Kerékpárút létesítése Sárbogárdon 63-as út mellett, a Vágóhid utcai kereszteződéstől a Köztársaság út végéig, a déli településhatárig	53	245	44	4,30	86,89%	72,13%
Sárbogárd természetközeli megújítása a belváros rekreációs tereinek és a műemléki volt Községháza "zöld" szemléletű átalakításával, funkcióinak bővítésével Belváros	29	198	43	4,21	47,54%	70,49%
Sárbogárd város belterületi vízrendezése Városcsúcs nyugati része, Tinódy utca környéke	34	221	42	4,33	55,74%	68,85%
Sárbogárd Város Önkormányzat ASP központhoz való csatlakozása Önkormányzat	27	166	29	3,53	44,26%	47,54%
Sárbogárd, Pusztagegres szociális városrehabilitáció a társadalmi integráció érdekében Pusztagegres	20	174	33	3,70	32,79%	54,10%
Sárbogárdi iparterület fejlesztése Iparterület, Kislók felé	33	215	44	4,30	54,10%	72,13%

	Összeg			a válaszok átlaga	igen válasz a 61 kérdőív arányában	
	Hallott róla? igen válasz	Fontossági index összes pontszám	Bízunk abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosság megtartó erő növeléséhez? igen válasz	Fontossági index	Hallott róla?	Bízunk abban, hogy a projekt hozzájárul a lakosság megtartó erő növeléséhez?
Sárszeg a sárszegmisklói orvosi rendelő energetikai felújítása Sárszegmisklós	39	234	45	4,33	63,93%	73,77%
Sárszeg, a sárszegmisklói városrészben az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése Sárszegmisklós	32	218	45	4,36	52,46%	73,77%
Új humanizmus – Humán kapacitás fejlesztése Sárszeg térségében Sárszeg és öt környező település (Alap, Hantos, Nagylók, Cece, Sárkeresztúr)	16	178	36	4,00	26,23%	59,02%

A fejlesztésekkel kapcsolatos workshop-on több, mint 20 fő vett részt a fiatal korosztályból. Ők többségükben hallottak a városban zajló fejlesztésekről, ám a beszélgetés során jövőorientáltan a saját igényeiket azonosították. Többségükben szívesen élnének a jövőben is Sárszegben, de a szolgáltatások közül többet hiányolnak. Különösen a munka -és a szórakozási lehetőségeket hiányolják.

Projekt címe: Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba

8. Jövőre vonatkozó tervek, elképzelések, ötletek

A jövőre vonatkozó fejlesztési elképzeléseket az alábbi táblázatban foglaljuk össze. (A workshop-on, a kérdőíveken egyaránt rákérdeztünk arra, milyen fejlesztéseket tartanak fontosnak a jövőben. A város vezetőit (polgármester, alpolgármester), szakterületek egyes képviselőit bevontuk a megkérdezettek körébe.)

A város fejlődését szolgáló legfontosabb projektek összefoglaló táblázata

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
A. A térségi fejlődés elindításához szükséges projektek					
A1. Úthálózati és logisztikai fejlesztések	Nemzetközi, országos, térségi, helyi	Központi, helyi	n.a.	EU támogatás, központi költségvetés, önkormányzati saját forrás	Sárbogárd gazdasági fejlődésének két alapvető kérdése a település földrajzi helyzetéből fakadó logisztikai és közlekedési központ szerep kialakítása, ezzel a város gazdasági vonzerejnek növelése, befektetők letelepítése céljából. Sárbogárd illetve a sárbogárdi járás az ország egyik legfejlettebb megyéjében Fejér megyében található, a kedvező földrajzi helyzet ellenére az ország egyik leghátrányosabb helyzetű járása. A terület ugyanakkor számos eddig kevésbé kihasznált potenciállal rendelkezik pl. logisztikai, nagykereskedelmi, kertészeti termelési, mezőgazdasági termékfeldolgozási, ipari alkatrész-beszállítói, elektronikai, természettudományi gazdasági szerepekre predesztinált. Ehhez kapcsolódóan térségszervező, integráló funkciót kell betöltenie annak érdekében, hogy a szabad vállalkozási zóna

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
					jogosultsággal együtt járó átmeneti előnyökre alapozva a térség lecsúszása, a fejlett térségtől való leszakadása megfordítható legyen. Ennek a szerepnek a betöltéséhez azonban a közlekedéshálózat sokoldalú fejlesztése szükséges, mind regionális mind helyi szinten pl. a következők: • M8 autó-pálya Fejér m. szakaszának megépítése • 63-as út fejlesztése, elsősorban a deli szakasz felújítása • elkerülőút a város mellett • logisztikai központ fejlesztése a MÁV-val partnerségben A szükséges és tervezett fejlesztések finanszírozása elsősorban a központi költségvetésből lehetséges.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
A2. Zrínyi laktanya átadása az önkorm. részére, logisztikai -ipari parkká történő átalakítás	térségi, megyei	központi/HM	Az átadás nem jár költség el.	Az átadás költsége nem releváns.	A térségi foglalkoztatás érdekében szükséges a hasznosítása. Nagyfoglalkoztató letelepítésére alkalmas. A hasznosítás költsége nem ismert. A 80ha-os ingatlan a HM tulajdonában van, az infrastruktúra állapota és a területhasznosítás felmérést és tervezést igényel. A hasznosítás forrása a hasznosítási cél és lépcsők függvényében kialakuló arányban pályázati, költségvetési forrás és magántőke lehet. Figyelembe véve, a Zrínyi laktanya és a közvetlenül kapcsolódó vasúti pályaudvar hasznosítása révén cca 100hektár területet és a rajta meglévő teljes körű alapinfrastruktúrát lehetne hasznosítani, országos összehasonlításban is az egyik legmegettérülőbb befektetés lehetne a laktanya és a rendezőpályák hasznosítása. A cél nem kifejezetten a helyi vállalkozások, hanem nagyobb kapacitáshoz helyet kereső hazai és nemzetközi vállalkozások betelepítését szolgálja. A terület mérete olyan gyártást, összeszerelést predesztinál, amely nagy mennyiségű

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
					alapanyagot, gyártó és raktározási területet igényel és amelynek eredményeképpen nagy mennyiségű áru vasúti logisztikai terítése szükséges. A laktanya átvétele kézenfekvő megoldást kínál ahhoz, hogy az 1.5. Intermodális közlekedési és logisztikai központ fejlesztése projekt megvalósítható legyen.

A3. Működő közoktatási intézmények rekonstrukciója, felújítása. A fejlesztendő ágazatokhoz illeszkedő szakképzés és felnőttképzés feltételeinek megteremtése és a képzések bevezetése (KIEMELT FONTOSSÁGÚ,	helyi, térségi	központi (KLIK)	1.100 M Ft	A meglévő intézmények rekonstrukciójára a forráskeret erejéig pályázni kíván a város. A pályázati keretek várhatóan nem fedezik a projekt forrás-szükségletét. A szakképzés önálló központi döntést igényel	A városban kulcskérdés a közoktatás meglévő egységeiben a minőségi színvonal megőrzése és továbbfejlesztése. Mindeztidáig a területi hátrányok ellenére sikerült megőrizni az alapfokú képzési intézmények vonzerejét, azonban az infrastruktúra leromlott állapota miatt ez egyre nehezebb feladatnak bizonyul. Halaszthatatlan az intézmények rekonstrukciója, területi befogadó iskola jellegükre való tekintettel is. A város elmaradása a fejlett területektől, valamint gazdaságának újbóli beindítása, az új munkahelyek betöltése nem képzelhető el helyi szakképzési és felnőttképzési kapacitások nélkül, mivel a megyeszékhely és a többi fejlődő település munkaerőigénye nem csökken, hanem az elvándorlás és a fejlesztési akciók következtében felerősödött. A helyi munkaerő megtartása, a fiatalok helyben tartása, az inaktív felnőttek visszavezetése a munka világába nem valósítható meg a megyeszékhelyen lévő képzőintézményekben való képzés révén. Továbbá az alacsony iskolázottságú, <i>hátrányos helyzetű családok</i> gyermekei -különösen a nem a 63-as főút mentén fekvő települések esetén- <i>gyakorlatilag ki vannak zárva a szakképzés lehetőségeiből.</i> (A városi gimnázium jól működik, azonban az alapfokú képzésből kilépők közül sokan nem képesek megfelelni a gimnáziumi

térségi célokat is szolgál)					követelményeknek, valamint a szakma nélküli érettségi nem minden család számára vonzó.) Költségösszetétel: • Meglévő intézmények: 600MFt • Szakképzési és felnőttképzési intézményi funkciók kialakítása: 500MFt

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
B. Gazdaság- és humán erőforrás-fejlesztés					
B1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése	Térségi és helyi	Helyi	1.000MFt		Sárbogárd és a térség további leszakadásának megállítása és megfordítása a helyi gazdaság alacsony teljesítményének és versenyképességének markáns javításán múlik. A legtöbb településsel ellentétben Sárbogárdon nincs hiány ingatlanokban a korábbi laktanyák megszűnése következtében. A volt szovjet laktanya ingatlanain vállalkozásfejlesztési központ, inkubátorház és ipari park létrehozását határozta el a város vezetése. Jelenleg a pályázati, tervezési szakaszban tart a projekt. A pályázatok megvalósulásával párhuzamosan ipari park cím megszerzése és a fejlesztések integrált irányítása a cél. A projektek megvalósíthatósága összefügg számos egyéb projekttel, melyek a lakosság mobilitását, a munkaerőigények teljesíthetőségét szolgálják (pl. szakképzés, felnőttképzés, a mobilitás feltételeinek javítása, a lakókörnyezet élhetőségének javítását szolgáló fejlesztések stb.). Jelenleg

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
					folyamatban van egy kisebb iparterület és az inkubátorház kialakítása, a város további gazdasági fejlődése, fejlesztése miatt azonban ezek bővítése szükséges.
B2. Társadalomfejlesztés és humán közszolgáltatások fejlesztése	helyi	helyi, térségi	1.850MFt		A város fejlődésének két legfontosabb területe: a gazdaság és a társadalom fejlesztése. A város nagy gondot fordít arra, hogy a helyi társadalom munkaerőpiaci megfelelése, öfenntartó képessége javuljon, nőjön az aktív korúak gazdasági aktivitása. Ennek egyik útjai: közvetlenül az emberekbe történő befektetés, a kompetenciák fejlesztése, a foglalkoztatás szociális – nonprofit és elsődleges munkaerőpiaci formáinak bővítése, valamint a humán közszolgáltatások minőségének, körének és összehangoltságának fejlesztése.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
B2.1. Tanodák létrehozása	helyi	helyi	110MFt		Tanodák létrehozása révén a tanulási folyamatból kiesett fiatalok integrálása egy szervezett keretek közt folyó kompetenciafejlesztési programba
B2.2. A közösségi foglalkoztatásban a gazdasági hasznosság erősítése	helyi	helyi	300MFt	EFOP	A közfoglalkoztatásban és a szociális foglalkoztatásban gazdasági hasznosság erősítése, kompetenciafejlődést eredményező foglalkoztatási területek, módszerek alkalmazása, a tranzit-szerep erősítése. Önkormányzati nonprofit foglalkoztatási formák alkalmazása az üzleti szféra piaci esélyeit nem rontó területeken, hátrányos helyzetű lakosság számára. Munkaigényes, importkiváltó termékek előállítása az Önkormányzat támogatott foglalkoztatásai keretében

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
B.2.3. A munkahelyteremtés ösztönzése	helyi, térségi	helyi, térségi	250MFt	EFOP	Foglalkoztatásösztönző eszközrendszer kidolgozása és bevezetése, különös tekintettel a befektetés- és munkahelyteremtés ösztönzésére, kiemelten a hátrányos helyzetűek foglalkoztatására. A hátrányos helyzetű lakossági rétegek elhelyezkedését is lehetővé tevő vállalkozások ösztönzése, nonprofit foglalkoztatási formák kialakítása
B.2.4. Leszakadó rétegek társadalmi felzárkóztatási programja	helyi	helyi	400MFt	EFOP EU kísérleti források	A társadalmi leszakadás számos családot olyan súlyosan érint, hogy a hagyományosan alkalmazott közszolgáltatási rendszerben a felzárkóztatásuk nem sikeres. Komplex megközelítésű, intenzív foglalkozást tartalmazó (kísérleti) program keretében remélhető a változás. A módszertan kifejlesztését indokolja, hogy a születésszám szerinti társadalmi összetétel alapján a jövő gazdaságához szükséges képzett munkaerő rendelkezésre állásához intenzív társadalmi tőke-fejlesztés szükséges.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
					A településen az elmúlt években több, ezt célzó program indult, ezen programok eredményeinek hasznosítása, folytatása a település gazdaságának fejlesztése, felzárkozása érdekében kiemelten fontos.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
B.2.5. A közszolgáltatások és szociális szolgáltatások fejlesztése, komplex közszolgáltatások szervezése	helyi, térségi	helyi, térségi	890MFt	EFOP pályázatok	A közszolgáltatások terén a humán erőforrás-állomány és a szolgáltatások köre, minősége egyaránt fejlesztésre szorul. A hátrányos helyzetű családok döntő többsége többszörös problémával küzd (jövedelem és munka hiánya, egészségügyi problémák, életmódbeli hiányosságok). Különösen a gyerekek szempontjából fontos, hogy komplex, több szakmai terület egyidejű és összehangolt tevékenysége révén hatékony segítséget kapjanak. Az átmeneti és rehabilitációs intézmények fejlesztésre szorulnak.
C. Város-, közszolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés					

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C1. A belváros színvonalának fejlesztése és belváros kiterjesztése	Helyi, térségi	Helyi	1550 MFt	TOP pályázat elbírálás alatt	A város székhely jellegének erősítésére van szükség, mivel a város múltjából fakadóan nem rendelkezik járasszékhelyhez méltó városközponttal középületekkel és közterekkel. Az eddigi pályázatok szerény elmozdulást tettek lehetővé. a folyamatban lévő pályázatok keretében a főter díszter jellegének erősítésére, a városközponti funkciók bővítésére, a belváros zöldfelületi és rekreációs funkcióinak fejlesztésére törekszünk.
C.1.2. A belváros kiterjesztését szolgáló infrastruktúra	Helyi	Helyi	200MFt	TOP pályázat	A pályázatok sikerességét- egy további fejlesztési ütem megvalósítására van szükség, melynek keretében a főtéri parkolás TOP pályázatok csak részben tették lehetővé a főter átalakítását, díszterként és rekreációs területként való hasznosítását. A program befejezéséhez – feltételezve a benyújtott megszűnik, átalakul díszterré és rekreációs területté, a parkoló kapacitás a háttérterületen ingatlanvásárlás, a központi területhez

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C.1.3. Lakóterület bővítés előkészítése	Helyi	Helyi	150MFt	Befektetők	nem méltó ingatlanok elbontása révén áthelyezésre és bővítésre kerül. A főtéren levő kulturális központ felújítása befejezésre kerül. Mindez nem oldja meg azt a problémát, hogy a városmag nem felel meg hosszú távon a területi központi szerepnek, ezért a belvárosi funkciók újra tervezésére, új városközpont megtervezésére és kialakítására van szükség. Erre lehetőséget adnak a költségvetési forrás terhére folyamatban lévő és a tervezett fejlesztések. (Sport- és rekreációs központ, rendőrségi- mentő központ megépítése.) A rendelkezésre álló szabad területek lehetőséget nyújtanak egy új városközpont megtervezésére, a későbbiekben a közhivatalok és közszolgáltatások, kiemelt városi funkciók koncentráálására.
C.1.4. Sport infrastruktúra	Térségi	Központi	:700M Ft	Állami költségvetés, a beruházás folyamatban	
C.1.5. Fiatalok háza	Helyi, térségi	Helyi, térségi	400MFt	EFOP	

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C.1.6. Vasútállomás környékének rehabilitációja	Helyi	Helyi	100MF t	TOP	

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C.1.2. Járási hatáskörű, ill. hatású közigazgatási és szolgáltató intézmények korszerű elhelyezésének biztosítása	Járás	Központi	Rendőrség és mentőállomás: 3.000MFt (becsült) Ügyészség, bíróság: 500MFt	Napirenden lévő, elfogadott indokoltsággal bíró, de költségvetési forrással nem rendelkező fejlesztések	A város otthont ad több járási hatáskörű intézménynek, melyek elhelyezése sürgős változtatást igényel: • Rendőrség • Mentőállomás • Bíróság-ügyészség A rendőrség és a mentőállomás elhelyezéséhez új ingatlanok megépítésére van szükség, melyek megvalósítása hosszú ideje többszöri halasztás következtében várat magára. A szükséges telekingatlanok a fejlesztéshez méltó környezetben és minőségben rendelkezésre állnak az építéshez. A Bíróság és Ügyészség épület a város főterén helyezkedik el. Állapota súlyosan leromlott, rendkívül hátrányosan befolyásolja a városképet és lerontja azoknak a fejlesztéseknek a településkép-javító hatását, amelyeket a város már részben

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
					megvalósított, részben a folyamatban lévő TOP projektek keretében kíván megtenni. (A Zöld város projekt pl. a főtér részleges rekonstrukcióját is tartalmazza.)

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C.2. Hálózatos infrastruktúra fejlesztések	Helyi és országos	Helyi és központi	4.550 MFt	EU-támogatás, központi költségvetés	A várost átszelő 63-as út balesetveszélyessége miatt a főúton történő ill. azzal párhuzamos kerékpáros közlekedés feltételeinek megoldása sürgős. Részleges megoldás pályázati keretek közt már folyamatban van, a tervezés az főúttal közös szakaszon nem csak városi kompetencia. A város széttagoltsága miatt a fejlődés feltétele, hogy a külső (falusias) városrészekben lakók és a hossz tengelyen lakók eljuthassanak a munkahelyekre és könnyebbé váljon a közszolgáltatások elérése. A

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C2.1.. Helyi közlekedés fejlesztése	Helyi és országos	Helyi és központi	1.000MFt	EU pályázat, költségvetés Nem pályázott, konkrét forrással nem rendelkező projekt	helyi közlekedés feltételeit az iparterületi fejlesztés megvalósulásával egy időben meg kell oldani. A fejlesztés keretében az utak és járdák állapotának javítására, a burkolatlan utak burkolására és helyi járatok szervezésére, valamint a kerékpárúthálózat kiépítésére/kijelölésére van szükség. Az iparfejlődés elindulásával párhuzamosan a helyi közlekedést ki kell terjeszteni a bejárás által érintett járási településekre. (A kerékpárút építés részben megvalósítás alatt van a pályázati rendszer keretében.)

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C2.2. Felszíni vízrendezési és csapadékvíz gazdálkodási hálózati program folytatása.	helyi	helyi	2.000MFt	EU-támogatás/ központi költségvetés	Sárbogárd alacsonyan fekvő, valaha mocsaras területen fekszik. Történelmi időszak óta küzd a csapadékvizek-okozta talajvízzel és felszíni vizekkel. A belvárosi részek csapadécsatornázási programja a jelen TOP pályázatok sikerességével számolva előre haladt, azonban még jelentős területeket kell becsatolni a rendszerbe. Cél a központi (a 63-as út gerincén fekvő Sárszentmiklós, Bogárd és Alsótöbörzsök egységes rendszerbe foglalása, és a csapadékvizek megfogása, felhasználása a város egységes kék és zöldfelületi rendszerének kialakítása keretében tároló- és rekreációs területeket díszítő tavak létrehozása részben közvetlenökölógiai-egészségvédelmi, részben a zöldfelületek öntözésének céljára.
C2.3. Szennyvíz hálózat	helyi	helyi	1.550 MFt	EU-támogatás/ központi költségvetés	Szennyvízhálózat létrehozása a külső városrészekben, a szennyvízhálózat kiegészítése a hiányos területeken, a rácsatlakozások ösztönzése a meglévő, de alacsony kihasználtságú hálózatokra. A külső városrészekben jellemzően nincs

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
fejlesztése, hiányzó gáz-ellátás és közvilágítás pótlása			szennyvíz: 1.300MF T gáz: 100MFt közvilágítás: 150MFt	Forrással nem rendelkező projekt	kiépített szennyvízgyűjtő- és tisztító rendszer, ebből a szempontból a város súlyos elmaradásban van, ami rendkívüli széttagolt városszerkezetével függ össze. A lakosság fokozatosan elszennyezi a saját ivóvízbázisát, ezért sürgősen meg kell oldani az infrastruktúra kiépítését. Költség összetétel:
C.3.1. Városi működő ingatlan-	Helyi	Helyi	3.000MFt	Pályázatok (közfőera, lakosság és	• Az intézményhálózat ingatlanai energetikai és funkcionális korszerűsítést, esetenként bővítést és átalakítást igényelnek.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
állomány megújítása, összefüggő városi zöldfelületi, gyalogos közlekedési és rekreációs hálózat kialakítása			-Ingatlan felújítás: 1.900M Ft -Lakóépület felújítási ösztönzési alap: 300 M Ft - Zöldfelületi	vállalkozások), nonprofit foglalkoztatási formák, lakosság önkéntes tevékenysége	A lakóterületek épületállományának és közterületeinek fejlesztése, a lakóépületek energetikai pályázataiba való bekapcsolódás ösztönzése szükséges. (Az ösztönzési alap létrehozását indokolja, hogy a lakóingatlanok, beleértve a közvetlen városmag körzetében álló lakótelepet, leromlott állapotban vannak, azonban a lakosság nem rendelkezik elegendő jövedelemmel és motivációval a felújítás terheinek vállalásához.) Zöldfelületi rendszer: Közparkok, közkertek kialakítása, a meglévők minőségi fejlesztése, zöldfelületek közötti kapcsolat megteremtése, hálózat létrehozása Gyalogos közlekedési felületek és zöldfelületek komplex fejlesztése Közterületek közösségi fejlesztése (sétálótér, szökőkút kialakítása, szabadtéri sport és rekreációs területek fejlesztése). A városi tulajdonú ingatlanállomány felújítása.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
			hálózat: 800MFt		
C3.2. Leromlott városi területek rehabilitációja	helyi	helyi	250 MFt	TOP 5.2.1. és TOP4.3.2. pályázatok elbírálás alatt állnak	Sárhatvan szociális városrehabilitációja. A külső városrészben a szegregáció által érintett területek rehabilitációjára kerül sor.

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
C4. A használaton kívüli, köztulajdonban lévő ingatlanok rehabilitációja és hasznosítása, hiányzó funkciók betelepítése	helyi, térségi	helyi és központi	5.000MFt	Pályázati, központi költségvetés, piaci/ vállalkozói források	A katonai szervezetek elvonulását követően visszamaradt ingatlanok egy része városi funkciót is szolgált, állapotuk leromlása és kihasználatlanságuk miatt azonban használaton kívül kerültek. A demográfiai változások következtében lecsökkent a gyermekek száma, a város kihasználatlan, de gyenge állapotú iskolakapacitással is rendelkezik. Több korábbi közfunkciót betöltő épület is felszabadult. A legjelentősebb ingatlanegyüttes a Zrínyi laktanya. a város tulajdonba kerülése esetén alapos állapotfelmérést és -értékelést követően szükséges a terület és a hasznosításra érdemesnek minősített épületek és infrastruktúra rehabilitációja, értékesíthető, ipari-logisztikai- nagykereskedelmi célra hasznosítható induló állapotú ingatlanegyüttes kialakítása. (Lőszermentesítés, bontás, környezetszennyezés elhárítása, növényzet irtása, alapinfrastruktúra helyreállítása).
Horizontális tevékenység					

Projekt azonosítószáma: TOP-7.1.1-16-H-005-3-2018-00002
 Projekt címe: Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba

Projekt megnevezése	Projekt hatóköre	Tervezési szint	Fejlesztési költség	Lehetséges forrás	Indoklás
Kommunikáció, társadalmi párbeszéd, közösségépítés, jövőépítés	helyi	helyi	30MFt	EU pályázatok, önkormányzati költségvetés	A programok sikeressége érdekében intenzív kommunikációra, a társadalmi kohézió erősítésére és a hiányzó programok, tervek kidolgozására van szükség.

Projekt azonosítószáma: TOP-7.1.1-16-H-005-3-2018-00002

Projekt címe: Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a lakosság tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba

9. 2020 után (Összefoglalás)

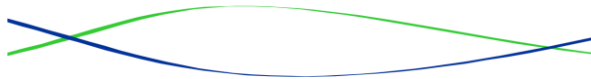
131

Az új ípusú jövőtervezéshez, a közösségi tervezéshez megfelelő alapot nyújt a lakosság fejlesztésekkel kapcsolatos érdeklődése, tájékozottsága, bár a tanulmányhoz végzett felméréseknek az is egyértelmű tapasztalata, hogy döntően a fiatalok mobilizálhatók és érzékenyíthetők ebben a folyamatban.

A társadalmassítás tekintetében ugyancsak pozitív eredménynek tekinthető, hogy a lakosság és az önkormányzat 2020 utáni fejlesztési elképzelései közös platformon definiálhatóak és nem mutatnak jelentős különbségeket. Nyilvánvaló, hogy a fejlesztésekben jártas, a szükségleteket, igényeket és lehetőségeket pontosan azonosító önkormányzat komplexen tekint a 2020 utáni fejlesztési kihívásokra, de ezeknek a projekterveknek pozitív visszaigazolása a lakosság elfogadó attitűdje.

A fentiek alapján kijelölhetők azok az eszközök, amelyek hozzájárulhatnak a fenntartható fejlődést biztosító, széles lakossági részvétellel szerveződő jövőtervezéshez. Ezek az alábbiak:

- A város fejlesztéseinek tervezése során minél korábbi szakaszban célszerű tájékoztatni a lakosságot a fejlesztések tartalmáról, időbeli ütemezéséről, a hozzájuk rendelendő források nagyságáról
- Tervezetten kell biztosítani a véleményezési lehetőséget.
- Tervezetten célszerű alkalmat biztosítani az indítványozási lehetőséghez, a lakossági igények azonosításához.
- Fokozott figyelemmel célszerű figyelni az alulról jövő kezdeményezésekre, ezekhez fórumot kell biztosítani.
- Azok számára, akik aktívan is részt vennének a tervezési folyamatban egyes tervezési feladatokban – lehetőség szerint - biztosítani kell az aktív részvétel lehetőségét. Ilyen lehetőséget jelent a város helyzetelemzésében való részvétel és/vagy a jövőkép meghatározása.

Projekt azonosítószáma: TOP-7.1.1-16-H-005-3-2018-00002

Projekt címe: Fenntarthatóság, jövőtervezés: Sárbogárd civil szervezetei és a lakosság tájékoztatása, bevonása a város fejlődési folyamataiba

- A közösségi tervezés eredményességének egyik feltétele a partnerségi terv kidolgozása, leggyakoribb eszköze a facilitált (moderált) műhelymunkák, tervező beszélgetések sorozata.

132

